

Riksdagens protokoll

2009/10:122

Torsdagen den 20 maj

Kl. 12.00 – 17.08

Protokoll
2009/10:122

---

1 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Framställningar

2009/10:RRS28 till arbetsmarknadsutskottet

2009/10:RRS30 till konstitutionsutskottet

Redogörelser

2009/10:RRS29 till finansutskottet

2009/10:RRS31 till utbildningsutskottet

Motioner

2009/10:MJ13 och MJ12 till miljö- och jordbruksutskottet

2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2009/10:FPM80 Meddelande om upphovsrätten i kunskapsekonomin

KOM(2009)532 till näringsutskottet

3 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU14

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU18

Kulturutskottets betänkanden 2009/10:KrU12 och KrU13

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU13
Trygghetssystemen för företagare – arbetslöshetsförsäkringen (prop.
2009/10:120 delvis).

Anf. 1 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Det är tre saker som jag vill ta upp i dagens debatt. Men först tänkte jag med några ord nämna lite grann om själva debatten. Den som studerar betänkandet noggrant finner att det inte finns några reservationer. Det normala med en debatt är att man har den för att klargöra skillnaderna i syn mellan opposition och majoritet. Av det skälet trodde vi alltså inte att det skulle bli någon debatt i dag. Men efter det att vi hade behandlat ärendet i utskottet såg jag med viss förvåning hur talarlistan gick runt och hur de borgerliga ledamöterna hade satt upp sig på långa anföranden i den här frågan, där det inte finns någon reservation.

Man kan fundera över varför man har debatter. Riksdagen har naturligtvis olika funktioner. En funktion är att stifta lag; det är den kanske viktigaste funktionen. Men det finns fler funktioner i riksdagen. En av riksdagens andra viktiga funktioner är kontrollorganets – kontrollmakten över regeringen. Jag slogs av tanken att det måste vara med det syftet som riksdagens borgerliga majoritet ville ha denna debatt, det vill säga att man är intresserad över att diskutera den ursula propositionen och hanteringen av ärendet som en del i riksdagens kontrollmakt över regeringen. Då ska vi naturligtvis ta den utsträckta handen och diskutera det tillsammans. Då har vi en gemensam uppfattning i utskottet att regeringen har berett ärendet på ett otroligt uruselt sätt.

Det är alltid med stigande fasa som man läser regeringens propositioner. Så var det även i det här fallet. Trots att regeringen den här gången skulle lägga fram ett förslag som för första gången, såvitt jag kan komma ihåg, skulle vara positivt i någon mening när det gäller arbetslöshetsförsäkringen lyckas man alltså hantera ärendet så att man håller på att skjuta sig själv i foten.

Det finns all anledning att klandra regeringen för det här, och det ska bli spännande att höra hur utskottsmajoriteten hanterar klandret. Det kommer att bli spännande att höra om jag kommer att få bifalla deras klander och om vi kan vara överens om att det här är tämligen illa skött.

Med detta sagt vill jag ta upp de tre saker som jag tycker är viktiga att diskutera. Den första är naturligtvis sakinnehållet – det som jag kanske trodde att vi efter hanteringen i utskottet var helt överens om. Den handen ska jag sträcka ut till den borgerliga majoriteten i utskottet; man tog vår kritik från oppositionen på allvar. Man lyssnade då för första gången på våra invändningar och justerade betänkandet på ett sådant sätt att vi insåg att det inte var nödvändigt att lämna en reservation. Det tycker jag är positivt eftersom den första punkt jag vill ta upp är att det är bra att vi med detta betänkande kan öka tryggheten för företagen. Det är viktigt att vi kan göra det, och det känns skönt att vi kan göra det i majoritet och tillsammans. Jag börjar alltså med de glada budskapen, om inte julens glada budskap så åtminstone kanske ett glatt budskap till alla företagare om att vi nu ökar deras trygghet.

Låt mig återge det som står i sammanfattningen i betänkande AU13 *Trygghetssystemen för företagare – arbetslöshetsförsäkringen*. Man slår där fast att förslagen ska ses som en del av regeringens reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Det här är någonting som vi socialdemokrater tillsammans med våra kamrater i den rödgröna oppositionen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tyckt har varit en viktig fråga. Vi kan nu göra det här tillsammans.

Vi tror nämligen att det är viktigt att man skapar goda förhållanden och trygghet för att samhället ska fungera. Normalt sett har vi inte någon samsyn på det. Det är inte det normala sättet att hantera samhällsfrågor från den moderatledda majoritetens eller regeringens sida. Där anser man normalt sett att det är otrygghet som driver samhället vidare. Det är det som driver den politik som vi har sett i snart fyra år nu.

Detta var en viktig förändring. Det ska vara lätt att växla mellan anställning och företagande. Det ska vara lätt att starta företag. Det är bättre om otrygghetsgapet inte är för stort. Nu kommer många affärsidéer att kunna utvecklas som tidigare kanske hade blivit just bara idéer. Det är därför en starkt prioriterad fråga att förbättra tryggheten för företagare och för dem som vill starta företag. Så inleder vi texten i vår motion, där vi pekar på alla de tillkortakommanden som regeringen hade i sin proposition.

Jag kommer därmed till den andra del som jag vill ta upp. Det gäller regeringens urusla och slarviga hantering. Vad bottnar den i? Den bottnar naturligtvis i en genuin okunskap om hur arbetslöshetsförsäkringen i det här fallet fungerar. Inte ens när regeringen vill göra någonting som är bra lyckas man inte, utan lägger fram en proposition som skulle innebära stora problem för Sveriges småföretagare och företagare.

Som jag sade har den borgerliga utskottsmajoriteten tagit till sig av kritiken, ändrat i sitt betänkande och gjort att det med vissa fel och brister ändå är acceptabelt, så att det ska kunna gå vidare. Men det är viktigt att ha detta i minne. Det är väl troligen också därför vi har debatten; vi ska gemensamt kunna utföra kontrollmakten gentemot regeringen. Det var uruselt och slarvigt hanterat, och trots att regeringen ville göra någonting som det fanns en riksdagsmajoritet för var man på väg att köra i diket. Det är viktigt att hålla det i minnet. Eftersom vi egentligen inte hade skilda uppfattningar om målet är jag helt övertygad om att den grundläggande orsaken till det här var att man hade så dåliga kunskaper och är så inkompetent när det gäller frågor om vårt välfärdssystem i allmänhet och arbetslöshetsförsäkringen i synnerhet.

Det här leder oss in på det som är den tredje punkten av det som jag vill ta upp. Det är en diskussion om de så kallade incitamenten. Jag tror att de olika punkterna hänger ihop.

Som jag sade tidigare säger man i sammanfattningen att förslagen ska ses som en del av regeringens reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Det tycker jag är en bra skrivning. Vi tror nämligen på att om man ger människor, företagare, löntagare och anställda i allmänhet trygghet och stärker folk genom utbildning, arbetsmarknadsutbildningar och annat, stärker vi samhället och den enskilde. Vi ökar tryggheten och vi blir ett effektivare och bättre samhälle.

Det här hade kanske inte varit något anmärkningsvärt om det inte hade gått stick i stäv med hela den förda politik som den moderatledda

regeringen och den moderatledda majoriteten har ägnat sig åt här i snart fyra år. De har med en dåres envishet hävdad att det är ökad otrygghet som ska driva samhället framåt. Det finns anledning att komma ihåg vad det är man tidigare har gjort med denna arbetslöshetsförsäkring som vi debatterar i dag. Jag tänker på alla de betänkanden under de här snart fyra åren där det alltid har funnits mycket kraftfulla reservationer från vår sida. Då har nämligen den moderatledda majoriteten argumenterat att det är just otryggheten som är samhällets drivkraft och att det är de hungriga vargarna som jagar bäst.

Det här förtjänar en kommentar från den borgerliga majoriteten under debatten i dag. Det kan trots allt vara en viktig funktion med debatten även om det som sagt inte finns några reservationer.

Vad är det som har gjort att den moderatledda majoriteten plötsligt från en dag till en annan så fullständigt har ändrat syn på vad det är som driver samhället framåt?

När vi har hävdad att det är utbildning, att stärka individer, att stärka företagen, att öka arbetet tillsammans med företagen och att skapa trygghet för företagen som driver samhället framåt har ni i den moderatledda majoriteten alltid hävdad att det är de hungriga vargarna som jagar bäst. Varför gäller inte det just i dag? Jag tycker att det är en mycket spännande fråga. Hur har man tänkt på den här punkten?

Det här beslutet ökar tryggheten för företagarna, och det tycker vi socialdemokrater är jättebra. Men man får inte glömma bort att det här sticker av mot den politik ni har fört tidigare. Skulle man följa den moderata logiken när det gäller löntagare, det vill säga att trygghet gör arbetarna lata och minskar deras lust att arbeta, och göra samma antaganden när det gäller företagare skulle det här betänkandet bli en katastrof för företagarna i Sverige. Men vi socialdemokrater delar inte den människosynen. Vi tycker att det här betänkandet med sina fel och brister, med den slarviga beredningen och med hänsyn tagen till den undermåliga propositionen ändå är ett steg framåt.

Vi ökar tryggheten för företagare. Det är bra. Nästa mandatperiod ska vi fortsätta att öka tryggheten för såväl företagare som anställda. När vi har vunnit valet kommer vi socialdemokrater tillsammans med våra samarbetspartier Vänstern och Miljöpartiet, som har en helt annan syn på människor än ni moderater, att lägga fram väl genomtänkta, noggrant utredda propositioner som kommer att resultera i betänkanden här i kammaren som kommer att öka tryggheten för alla i samhället. Detta, herr talman, är nog något som väldigt många företagare och anställda väntar otåligt på.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 2 TOMAS TOBÉ (m):

Herr talman! Jag hade framför allt tänkt beröra betänkandet i mitt tal, men den tidigare talaren Patrik Björck ställde ett antal frågor som jag tycker förtjänar ett svar inledningsvis.

Det handlade bland annat om ett ifrågasättande av varför Alliansen ville debattera i dag. Grunden är att vi tycker att trygghetssystemen är väldigt viktiga. Det kan också vara värt att påminna om bakgrunden till att vi nu äntligen står här med en proposition efter en utredning. Det var en reservation i arbetsmarknadsutskottet från Alliansen från 2004 som

fick stöd av Miljöpartiet och bifölls här i kammaren. Den handlade om att vi behövde en parlamentarisk utredning. Det är en bakgrund som är viktig.

Låt mig vara lite generös och säga att vi inom Alliansen inte alla gånger välkomnar Miljöpartiets inflytande i det rödgröna samarbetet – det finns ett antal frågor där vi är oroliga – men på det här området vill vi verkligen rikta ett tack till Miljöpartiet som nu har säkerställt att vi kan få ett enigt betänkande om ett trygghetssystem för företagare.

Det nämndes också att det har varit en urusel hantering och att det ligger ett inkompetent arbete bakom den här propositionen. Det kan finnas anledning att försöka vara lite mer nyanserad. Vi gör ett tillkännagivande där vi ber regeringen att analysera en specifik grupp och återkomma till riksdagen. Jag lämnar till andra att göra bedömningen om det är uruselt eller inte.

I grunden är vi väldigt glada över att vi äntligen står här med ett antal förslag som vi kan gå vidare med. De kommer framför allt att öka lika-behandlingen mellan arbetstagare och företagare. Det är detta det handlar om. Det fördes ett resonemang om att regeringen på något sätt har bytt fot och ändrat inriktning på vår politik. Det här handlar om att vi tycker att det är viktigt att man inte missgynnar en specifik grupp inom arbetslöshetsförsäkringen. Sedan kan man tycka att det är bra eller inte att vi har sänkt skatter för en sjuksköterska med nästan en månadslön om året. Vi tror att incitament är viktigt. Vi tror att det är bra att det lönar sig att arbeta. Det kan man ha olika åsikter om, och vi vet att det rödgröna alternativet inte håller med om det. Att vi är eniga i debatten om den här försäkringen beror väl på att vi äntligen ser till att vi får en likabehandling.

Herr talman! Jag vill återigen understryka att det här är en efterlängtat reform. Det har man märkt när man har gjort en hel del besök ute hos företagare och samtalat om de här frågorna. Jag tycker också att man kan se det i olika typer av undersökningar som hela arbetsmarknadsutskottet har kunnat ta del av. Där har vi sett en del bekymmer med hur försäkringen har varit utformad.

Några synpunkter som jag har märkt av har bland annat handlat om att man har sett en väldigt stor risk med att gå från anställning till företagande. Vad händer om mitt kliv till att bli företagare inte går så bra som jag har hoppats?

Det har också handlat om att man kanske har en bisyssla, och så råkar bisysslan bli hyfsat framgångsrik. Då får man helt plötsligt problem med olika bedömningar i försäkringen.

Det kan handla om dem som bara har en hobby eller sysslar med en ideell verksamhet. De kan i dag hamna i bekymmer när det gäller bedömningar i försäkringen.

Det kan också handla om dem som egentligen skulle vilja bli bedömda utifrån sin heltidssysselsättning som arbetstagare och inte som företagare. De kan också få problem.

Man ska vara ärlig och säga att det finns en hel del bekymmer i arbetslöshetsförsäkringen när det gäller just företagsbegreppet.

Samtidigt ska det erkännas att de som startar företag väldigt sällan gör det med utgångspunkten att man ska behöva ett stöd från arbetslöshetsförsäkringen. Men vi kan aldrig komma ifrån att ett omställningsstöd

är oerhört viktigt. Det måste vara möjligt att starta företag och misslyckas. Man ska veta att det finns ett omställningsstöd på samma sätt som när en arbetstagare av olika anledningar drabbas av arbetslöshet och behöver ett starkt stöd via en försäkring.

Man kan fundera lite grann över om det finns någon skillnad mellan kvinnor och män i det här sammanhanget. Jag vågar hävda att det gör det, men jag har inga empiriska data som kan bevisa det. När man talar med en man som har startat ett företag och frågar honom vad han känner sig mest orolig över eller vad han mest funderar över får man ofta svaret: Ja, jag har inte riktigt planerat vad jag ska göra när jag har fått mina första stora vinster i företaget. Då ska vi se hur vi ska utveckla företaget.

Ställer man frågan till en kvinna får man ofta svaret: Ja, jag är lite orolig för att det här inte går bra. Hur ska vi kunna försörja vår egen familj?

Jag hävdar inte att det alltid är på detta sätt, men man möter det rätt ofta. Vi kan också se att väldigt många kvinnor vill starta företag men inte vågar göra det. Man vågar inte gå från anställning till företagandet. Det betänkande vi kommer att besluta om i kammaren i dag kan kanske bli en mycket viktig pusselbit för att fler kvinnor ska välja företagande framöver.

Herr talman! Som Patrik Björck nämnde tidigare är den här propositionen och det här betänkandet en del i ett större reformarbete för ett mer lönsamt och enklare företagande i Sverige. Sammanlagt handlar det om 170 åtgärder som har genomförts under mandatperioden. Vi tror att frågan om jobb är genuint sammankopplad med företagande. Man måste ställa sig frågan: Hur skapar vi jobb? Hur säkerställer vi att fler entreprenörer vill växa i Sverige? Hur säkerställer vi att fler arbetsgivare vågar anställa?

Det är oerhört viktigt. Får vi fler människor som arbetar innebär det att vi också garanterar mycket av den finansiering som krävs för att vi ska kunna skapa jobb på de områden som är särskilt viktiga för oss, nämligen inom välfärden.

I det här betänkandet föreslås det några centrala förändringar som jag gärna skulle vilja nämna.

För det första inför vi nu ett nytt företagarbegrepp. Det handlar framför allt om att vi nu tydliggör den skillnad som gäller. Det är också mer generöst på ett antal områden än vad som gäller i dag i försäkringen.

För det andra innebär det att de som bedriver näringsverksamhet vid sidan av en heltidsanställning eller ett företagande på heltid nu kan få detta godkänt som bisyssla oavsett hur stora inkomster detta kan generera.

För det tredje innebär det att företag som drivs vid sidan av en huvudsaklig sysselsättning nu kan fortleva även om personen skulle drabbas av arbetslöshet, vilket är väldigt vanligt. Det har varit otroligt många människor som förlorat sitt arbete och kanske haft en sidoverksamhet, och då har de också ställts inför frågan: Kan jag fortsätta med min sidoverksamhet eller inte? Då har svaret ofta blivit ”inte”, det vill säga två inkomster har förlorats i ett slag.

För det fjärde gör vi nu så att verksamhet av hobbykaraktär eller verksamhet som bedrivs i ideell sektor inte längre kommer att behöva utredas på kassorna.

Vi lägger för det femte in en generös regel som innebär att de som nu startar företag och av någon anledning skulle välja att lägga ned sitt företag 24 månader senare i sådana fall kan basera sin ersättning på tidigare inkomster som arbetstagare. Det är en oerhört central förändring som verkligen tydligt visar vår ambition att fler människor ska våga ta steget, våga pröva och se om företagande kan vara något för dem.

För det sjätte, och det är det sista jag vill nämna, herr talman, vidgar vi möjligheten att göra ett tillfälligt uppehåll i näringsverksamheten, vilket är ett annat problem som många har stött på i relationen med a-kassorna.

Men låt mig vara tydlig och säga att vi inser att alla de här förändringarna inte kommer att lösa alla problem. Vi kan konstatera att remissinstanserna över lag har varit väldigt positiva, men jag skulle särskilt vilja nämna att SO, alltså samorganisationen för arbetslöshetskassorna, och även Småföretagarnas a-kassa lämnade in en hel del frågor och en del kritik till arbetsmarknadsutskottet. Där vill vi från utskottet vara tydliga med att vi ser att mycket av den kritiken antingen handlar om tillämpning ute på a-kassorna eller om sådant som senare ska regleras i förordning. Men om det är som så att det uppstår problem i försäkringen som innebär att varken tillämpning eller förordning löser detta är vi från utskottet givetvis beredda att noga följa detta.

Sedan vill vi från utskottet göra en notering, och det gäller detta att vi kan se ett problem med definitionen av begreppet uppdragstagare. Det var tydligt redan i den parlamentariska utredningen. Det var även tydligt i beredningen av propositionen i Regeringskansliet. Det är alltså en grupp som det är oerhört svårt att hitta tydliga definitioner kring. Så är det. Men nu står vi ändå i ett läge med ett betänkande där vi från utskottet menar att det inte är ett tillräckligt stort steg för att vi ska vara helt tillfredsställda. Därför har vi valt att göra ett tillkännagivande. Tillkännagivandet lyder: ”Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen bör låta analysera uppdragstagarnas ställning i arbetslöshetsförsäkringen och återkomma till riksdagen i frågan.”

Därmed tillgodoser vi den motion som Socialdemokraterna hade lämnat in.

Avslutningsvis vill jag tacka för att vi nu har ett enigt utskott. Det här innebär att vi får ett starkt stöd bakom den här försäkringen och att vi äntligen når upp till mer av likabehandling än vad vi haft tidigare. Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hillevi Engström och Jan Ericson (båda m) samt Hans Backman (fp).

Anf. 3 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Tack för erkännandet, Tomas! En hel del av detta är vi som sagt överens om. Vi tror, i det här fallet åtminstone, att trygghet är något positivt, även om det väl är den enda punkt där vi någonsin kommer att vara överens om det.

När det gäller den här slarviga beredningen från regeringen har den inte bara varit väldigt långvarig, utan om man läser betänkandet och propositionen noggrant ser man att det finns justeringar på flera punkter

som gör att remissinstansernas yttranden har blivit tillgodosedda. Vad jag menar med att det är uruselt är att man om man hade brytt sig om att sätta sig in i hur arbetslöshetsförsäkringen fungerar skulle ha kunnat lägga fram en bättre proposition från början och mycket snabbare.

Det som jag egentligen vill fråga Tomas Tobé om är den sista delen i mitt anförande om de så kallade incitamenten. Läser man, som jag sade innan, sammanfattningen, ser man att det står att förslagen ska ses som en del av regeringens reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Då måste jag tolka det som att ökad trygghet och förbättrade socialförsäkringar är någonting positivt när det gäller att få folk att arbeta mer. För det är någonting som vi hävdar och som ni motsäger i alla andra frågor än just denna.

Tomas Tobé var själv inne på att man lade det här förslaget från de borgerliga 2004 i riksdagen, om jag förstod honom rätt. Med tanke på hur arbetslöshetsförsäkringen såg ut då: Hade ni varit glada om förslaget hade gått igenom då? Tyvärr gick det ju så illa att ni vann valet, men om vi hade vunnit valet, hade det varit bra om det här förslaget hade gått igenom då? För det är det som är intressant här. Ni vill stärka och öka tryggheten för företagare. Det tycker vi är bra. Men ni vill på punkt efter punkt försämra tryggheten för de anställda, och det tycker vi är katastrofalt. Där måste ni svara, för där har ni plötsligt bytt fot.

Anf. 4 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Jag tror faktiskt inte, Patrik Björck, att vi har så olika syn på trygghet. Jag tror att vi kan ha en bild av att man kan ha olika nivåer i försäkringar, alltså vad man anser kan bidra till en arbetslinje eller inte bidra till en arbetslinje. Så är det, och det har vi debatterat många gånger här i kammaren. Men detta betänkande handlar om en ökad grad av likabehandling mellan arbetstagare och företagare.

Låt mig vara tydlig från Alliansens sida. Vi står bakom en generös arbetslöshetsförsäkring. Vi tycker att det är oerhört viktigt att det i tider av arbetslöshet ska finnas ett starkt skydd. Vi kan alla drabbas av arbetslöshet. Vi kan alla drabbas av att man behöver lägga ned sitt företag. Då ska vi ha ett bra försäkringsskydd.

Den stora politiska skillnaden när det gäller just incitamentsdebatten, herr talman, som Patrik Björck återkommer till handlar framför allt om jobbskatteavdraget där vi menar att sänkta skatter för sjuksköterskor, poliser, lärare och undersköterskor är viktigt för en incitamentspolitik.

Avslutningsvis vill jag återigen försöka återgå till betänkandet och säga att vi gärna hade röstat igenom ett förslag från Socialdemokraterna om ni hade lagt fram förslag tidigare så att man hade stärkt tryggheten också för företagare. Men vi kan notera att några sådana förslag inte kom fram under tidigare mandatperioder. Jag kan återigen glädjande konstatera att hela utskottet nu står bakom det stöd som Alliansen och Miljöpartiet tidigare har visat för företagare, och det välkomnar jag.

Anf. 5 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Tomas Tobés fullständigt omöjliga situation just nu blir väldigt väl genomskådad när han börjar prata om jobbskatteavdrag. Vi är här för att diskutera arbetslöshetsförsäkringen.

Låt oss tala om likabehandling. Om det nu är så som man kan läsa i era propositioner och i era betänkanden att en arbetslöshetsförsäkring som den såg ut före 2006 skapar lata människor som inte vill arbeta, för det är vad det står i era betänkanden, skulle det ha varit en katastrof om man hade infört ett sådant system som hade skapat lata småföretagare som inte hade velat jobba. Likabehandlingen är så viktig att ni har varit beredda att ställa hela det svenska företagandet på spel för att driva fram en sådan. Det är den inkonsekvensen som blir så fullständigt bisarr, Tomas Tobé. Vi vill ha ett svar när det gäller det. Vi tror att om man behandlar människor väl, rustar dem med utbildning i ett starkt utbildningssystem, har ett bra välfärdssystem och den som drabbas av arbetslöshet får stöd blir samhället effektivare och den enskilda individens bidrag till samhället blir bättre. Tror man på det, som vi gör, är det fullständigt rimligt och konsekvent att rösta igenom trygghetssystem för företagare, för vi tror nämligen att ett sådant system stärker företagare.

Men om ni mening upp och mening ned, sida upp och sida ned, minut efter minut i talarstolen här, dag efter dag hävdar att trygghet skapar ineffektivitet och lathet bland människorna borde det ha varit en katastrof om ni hade fått igenom det här systemet med en god arbetslöshetsförsäkring bara på grund av att ni vill ha en likabehandling. Det är en fullständig inkonsekvens. Om ni tror på trygghet måste ni tro på trygghet även för de anställda.

Anf. 6 TOMAS TOBÉ (m) replik:

Herr talman! Nu var det inte jag som ville tala om incitament. Det var därför jag tidigare nämnde jobbskatteavdraget, även om Patrik Björck inte vill tala om det, vilket jag i och för sig kan förstå.

Vi skulle från Alliansen aldrig välja att beskriva människor som lata, och har heller aldrig gjort det. Det är möjligt att Patrik Björck kan hitta det i sina retorikpapper från Sveavägen, men i något betänkande hittar han inte några sådana formuleringar. Vi har valt att nu lägga fram ett förslag som innebär en ökad likabehandling av företagare och arbetstagar. Vi tycker att det är viktigt med en stark omställningsförsäkring.

Om det vore så att Socialdemokraterna i alla lägen och alltid när det gäller arbetslöshetsförsäkringen hade föreslagit justeringar uppåt skulle man möjligtvis kunna hitta någon slags logik i Patrik Björcks resonemang. Men även Socialdemokraterna har sänkt ersättningar i arbetslöshetsförsäkringen. Även Socialdemokraterna har gjort försämringar, om man vill uttrycka det så, i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi för en politik för att konsekvent återupprätta arbetslinjen i svensk politik för att det ska vara mer lönsamt att arbeta men framför allt för att man ska ha ett bra skydd oavsett om man är arbetstagar eller företagare. (Applåder)

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Vi har fått höra att Socialdemokraterna ville ha den här debatten för att kunna utöva sin kontrollmakt. Jag kan konstatera att Centerpartiet ville ha den här debatten eftersom det handlar om en oerhörd viktig reform för landets företagare som är en viktig förutsättning för kommande tillväxt.

Alliansregeringen arbetar systematiskt för att förbättra näringsklimatet. Makroekonomisk stabilitet och goda ramvillkor är avgörande för näringslivets utvecklingsmöjligheter. Ett gott företagsklimat kräver insatser inom många politikområden. Skatter, kapitalförsörjning, forskning och utbildning, handels- och investeringsfrämjande, väl fungerande infrastruktur, arbetsmarknad, energifrågor, kultur och regional tillväxt är exempel på sådana områden.

Regeringen har sedan sitt tillträde genomfört en stor mängd reformer som syftar till att förbättra villkoren för svenska företag. Ett av Alliansens vallöften var att förbättra tryggheten för företagare. Nu genomför vi reformer inom sjukförsäkring, föräldraförsäkring och arbetslöshetsförsäkring för att göra det mer rättvist att vara företagare och för att fler ska se företagande som ett självklart val. Dessutom underlättar vi för företag som vill anställa.

Sverige behöver fler jobb i fler och växande företag. Alliansregeringen fortsätter därför sitt arbete med att stärka företagsklimatet för att öka incitamenten att starta, driva och utveckla företag i Sverige. Ökad trygghet för företagare är en viktig del av företagsklimatet, inte minst för att fler ska våga lämna en anställning och ta steget till att starta ett eget företag.

De sociala trygghetssystemens utformning har betydelse för människors val mellan anställning och företagande. Tillväxtverkets årliga entreprenörskapsbarometer visar att tre av fyra unga, mellan 18 och 30 år, i Sverige kan tänka sig att bli företagare. Bland den fjärdedel som inte kan tänka sig företagande är minskad trygghet jämfört med anställning ett vanligt skäl. Kvinnor anger oftare än män detta som skäl. En annan orsak till att unga inte kan tänka sig att bli företagare är den ekonomiska risken. Genom att förbättra de sociala trygghetssystemen och underlätta övergången från anställning till företagande kommer fler människor att våga ta steget och förverkliga sin affärsidé.

Regeringen aviserade därför i budgetpropositionen för 2010 ett antal reformer som ska träda i kraft i juli 2010 och som vi har att debattera här i dag. Regeringen har avsatt 480 miljoner kronor, som helårseffekt, för dessa reformer.

Den reform vi i dag debatterar gäller följande:

- Förslagen inom sjuk- och föräldraförsäkringen ska omfatta egenföretagare, det vill säga personer som driver egen verksamhet i form av till exempel enskild firma eller handelsbolag.
- Förslagen inom arbetslöshetsförsäkringen ska beröra alla företagare oavsett företagsform.
- Högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader ska omfatta alla företag.

Av förslagen berör en del socialförsäkringsutskottet. För Centerpartiets del kommer Solveig Zander att gå igenom de förslagen, vilka är

- bättre regler för sjuk- och föräldrapenning för nyföretagare
- längre karenstid i sjukförsäkringen och sänkt egenavgift för egenföretagare

- borttagande av jämförelseinkomsten för egenföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen
- tillfällig föräldrapenning på jämlika villkor
- införande av högkostnadsskydd för sjuklönekostnader.

Dessa förslag kommer Solveig Zander alltså att ta upp i ett senare anförande. Jag kommer här att beröra de delar som gäller arbetslöshetsförsäkringen.

För det första: När det gäller ökad trygghet i arbetslöshetsförsäkringen för nyföretagare innebär regeringens förslag att företagare ska få rimlig tid att våga pröva sin idé och etablera sitt företag. Under de första två åren efter start kan företagare få arbetslöshetsersättning baserad på den inkomst som företagaren hade som anställd före starten.

För det andra: Regeringens förslag om förmånligare beräkning av a-kassa för alla företagare innebär att dagsförtjänsten i arbetslöshetsförsäkringen för företagare baseras på den senaste taxeringen eller på genomsnittet av de två år som föregår inkomståret i den senaste taxeringen om det är mer förmånligt. Detta ger incitament att driva företaget vidare även när företaget tillfälligt går sämre. Det minskar risken att få lägre dagpenning än om verksamheten läggs ned på ett tidigare stadium.

För det tredje: Företagarbegreppet ska vara tydligare i arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen föreslår att företagarbegreppet i arbetslöshetsförsäkringen kopplas till inkomstskattelagen. Verksamheten ska därmed vara varaktig, självständig och bedrivs med vinstsyfte. Personer som bedriver arbete av ideell karaktär i en verksamhet, till exempel föräldrar som driver ett kooperativt dagis tillsammans, ska inte riskera att betraktas som företagare.

Men självklart är det, precis som utskottet skriver i betänkandet, arbetslöshetskassorna som vid sin tillämpning självständigt ska pröva om förutsättningarna är sådana att en viss verksamhet ska bedömas som näringsverksamhet, även om den skatterättsliga bedömningen bör tillmätas stor vikt.

För det fjärde: Det ska bli enklare att få a-kassa vid uppehåll i företaget. Regeringens förslag innebär att verksamheten som utgångspunkt inte behöver avvecklas för att företagaren ska få a-kassa. Huvudsaken är att det inte vidtas några åtgärder i verksamheten. Reformen innebär att det blir enklare och därmed mindre tidskrävande att handlägga ärenden när företagare söker arbetslöshetsersättning. En företagare föreslås kunna göra fler uppehåll i verksamheten förutsatt att det förflutit minst fem år sedan näringsverksamheten återupptogs av företagaren.

I lagförslaget sägs att undantag görs för ”nödvändiga åtgärder som vidtagits på grund av oförutsedda händelser”. För ytterligare åtgärder av liknande slag är det dock inte lagreglerat utan det kommer att regleras i förordning eller tillämpningsföreskrift av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer. Självklart är en grundläggande förutsättning för rätt till ersättning att åtgärderna eller arbetet inte hindrar den sökande från att stå till arbetsmarknadens förfogande.

För det femte: Reglerna i arbetslöshetsförsäkringen ska vid företagande som bisyssla bli bättre. Regeringen föreslår att företagare ges ökade möjligheter att fortsätta att driva företag som bisyssla, det vill säga

näringsverksamhet som drivs parallellt med en heltidsanställning eller heltidsföretagande, samtidigt som de erhåller arbetslöshetsersättning. Detta sker genom att inkomstgränsen för bisysslan tas bort.

När det gäller bisysslan gör utskottet en redaktionell ändring av förslaget så att det i stället står: ”Med bisyssla avses i denna lag sådant arbete i anställning eller näringsverksamhet som den sökande före arbetslöshetens inträde under minst tolv månader utfört vid sidan av sin heltidssysselsättning.”

Arbetet med att förbättra trygghetssystemen för företagare fortsätter med ytterligare utredningsarbete. I Regeringskansliet utreds bland annat havandeskapspenning för företagare. Möjligheten till havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön för egenföretagare ska analyseras. Regeringen har därför gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att utreda frågan. Syftet med utredningen är att få förslag på hur reglerna för företagare och anställda även i denna del kan bli mer likvärdiga.

Det görs också en översyn av hur reglerna skiljer sig för företagare beroende på vald företagsform. Skillnaderna i reglerna i de sociala trygghetssystemen för företagare som bedriver verksamhet i fåmansbolag jämfört med egenföretagare kommer att utredas vidare i Regeringskansliet.

Likaså kommer en översyn av reglerna för kombinatörer i arbetslöshetsförsäkringen att göras.

Utöver det har utskottet i betänkandet gett ett tillkännagivande till regeringen för att återkomma till riksdagen med förslag. Det gäller den del där vi tillgodosett Socialdemokraternas yrkande i deras motion. Det rör definitionen av uppdragstagare som i dag inte finns i lagen. Företagare och arbetstagare är definierade, och där är det väl reglerat, men definitionen av just uppdragstagare saknas.

Den utredning som föregick propositionens förslag hade även tittat på denna del, men de kunde konstatera att det inte var tillräckligt djupt analyserat och tillräckligt starkt för att nu kunna tas med i lagförslaget. Därför har vi samrått med departementet och landat i att det är bra att uppdraget går tillbaka till regeringen som sedan får återkomma till riksdagen så att det även finns en definition av begreppet uppdragstagare.

Uppdragstagares ställning är komplicerad och svårbedömd, och just därför är det viktigt att djupare analysera den; nuvarande osäkerhet är inte tillfredsställande. Det känns bra att vi är överens i den delen.

Från vår reservation våren 2004 fram till i dag den 20 maj 2010 – jag säger bara, herr talman, att äntligen är det hela på plats. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Backman (fp).

Anf. 8 EVA FLYBORG (fp):

Herr talman! Det var nog fler som instämde i det där anförandet, men vi har inte med oss våra kort. Vi instämmer från talarstolen. Det kanske går lika bra.

Herr talman! Jag ska inte alls vara långrandig i dag. Jag kan konstatera att jag i varje ord kan instämma med föregående talare, det vill säga

Tomas Tobé och Annika Carlsson. Jag vill inte förlänga debatten i onödan utan instämmer i deras anföranden.

De här frågorna ligger mig personligen väldigt varmt om hjärtat. Jag har i många år drivit företagarfrågor i näringsutskottet sedan jag kom in i riksdagen 1994. Vi i den nuvarande Alliansen har kämpat hårt tillsammans, också 1994 med sällskap av Miljöpartiet till sist. Men vi har alltid mött hårdnackat motstånd från vänstersidan. Man har hållit emot de här reformerna länge. Man har gjort det ståndaktigt, hårdnackat och ganska kompromisslöst – till nu. Det är väl bra att man kan ändra sig, men lite av det gamla kan man i alla fall märka i Patrik Björcks inlägg. Det är inte med någon större glädje han yrkar bifall. Jag har inte sett Patrik Björck eller vänstersidan göra vägen här i dag, men det är bra att ni instämmer och att vi är överens.

Man måste naturligtvis stötta alla de människor som utgör de välståndsbildande krafterna, ett begrepp som Bertil Ohlin myntade redan på 40-talet och som användes mest på 40- och 50-talet. Sverige var under 50-talet en småföretagarnation. Vi bestod av småföretagare. Man kunde ha en liten målarhandel, en liten snickeriverkstad eller en liten bilverkstad. En liten specerihandel på hörnet hade vi hemma hos oss, och det hade ni hos er också. Vi måste komma dit igen.

Vad är det då som behövs? Jo, vi behöver ta bort Krångelsverige. Vi ska inte ha företagare som tvingas vara byråkrater. 20 000 sidor med lagtext har man som företagare att rätta sig efter, och gör man inte det kommer någon och tar en i örat förr eller senare. Dessutom vill alla lyda lagen. Så är det. Det är utgångspunkten för alla, privatpersoner och företagare. Hur ska man kunna göra det egentligen? Det är fullständigt orimligt. Det här vet jag att Näringsdepartementet och alliansregeringen jobbar mycket hårt med, men med en så enorm flora av lagar, förordningar, regler och annat som går in i varandra blir det nästan omöjligt att röja i denna djungel.

Herr talman! Jag brukar jämföra med när jag repar ljung på mitt sommarställe. Rycker man i en planta här darrar det till 40 meter längre bort, därför att de har förbindande rottrådar mellan varandra, de uslingarna. Det hjälper inte att man tar den ena – man måste ta alltihop, även 40 meter bort. Så komplicerad är också den regelhysteri som vi har lyckats skapa under vänstermajoritetens långa regeringsperiod i Sverige. Det är det här, herr talman, som vi kämpar emot med näbbar och klor, och det är inte lätt. Men vi går framåt, och vi lyckas bra med denna ljungrepping i företagardjungeln.

Jag har sagt det tidigare: Ungefär en miljon svenskar bär på en företagsidé. Det är fantastiskt bra. Är svenskar stela och tråkiga? Nej, inte alls! Svenskar är bra och pigga entreprenörer och uppfinnare med goda idéer, bra utbildningsnivå och trygga försäkringssystem. Vi kunde inte ha det bättre! Varför är då inte Sverige en företagarnation, som vi var på 50-talet? Hur ska vi kunna göra för att underlätta för var och en? Det finns säkert några här som bär på en affärsidé. Jag slår mig tusan på att minst tre fyra fem bär på en bra idé som skulle kunna skapa jobb här i Sverige.

Men, herr talman, vad händer i Sverige när man får en god idé? Stötts man? Nej. Har man system som gör det lättare att gå mellan att vara anställd och att vara företagare? Nej. Har det varit tryggt att göra det?

Nej, absolut inte – inte förrän nu, när vi får en alliansregering som gör det.

Hur ska man mer kunna underlätta? Jo, man kan till exempel se till att ha företagsamhet på schemat i skolan. Det ska börjas när barnen är små, eller hur? Vi försöker föra in en aktiv kedja; företagsamhet är inte något konstigt. Det handlar inte om någon bildirektör eller fabrikör med en hög hatt, utan det är herr Svensson och fröken Olsson, eller vilka det nu kan vara, som har en liten idé som börjar smått.

Ni känner väl alla till den klassiska historien om hur Volvo bildades en gång i tiden. Det var på en kräftska, herr talman. Gabrielsson och Larson satt bredvid varandra och skrev på en servett och kom överens om att de skulle bilda ett bolag som skulle bygga bilar. Det behöver inte vara krångligare än så. I Alliansens Sverige ska det inte vara krångligare än så: en kräftska, en servett och en bra idé. Vi bygger broar för att göra det bättre och tryggare.

Det ska vara lika fint att ha tjänat ihop sin miljon eller tusenlapp eller vad det nu kan handla om på företagande, på att ha haft en idé och utsatt sig själv för dygnetruntjobb, som att vinna dem på Bingolotto. Familjen, barnen, grannar, bröder och systrar – alla får förmodligen hjälpa till. Det ska vara lika fint att ha tjänat ihop den här tusenlappen på företagsamhet, på blod, svett och tårar och en god idé. Men varför är det i dagens Sverige finare att vinna 30 miljoner på Bingolotto en lördagskväll än att ha tjänat ihop dem på hårt arbete genom en egen företagsidé? Det där är en gåta som vänstersidan har att besvara när ni talar om drivkrafter i företagsamhet och i samhället i övrigt. Ni försöker på ett ganska tråkigt sätt misstänkliggöra de drivkrafter som vi alla består av. Man vill ha en lite bättre bostad eller vad det nu är. Det är inget konstigt med det. Det är mänskligt.

Men det finns andra dimensioner i detta också. En av dem är samhällets inställning till företagarna. Vi måste ta oss ur vänstersidans våta filt av misstänkliggörande av allt som heter egna drivkrafter. Det är inget fel med dem. Om de dessutom går hand i hand med ansvarstagande för samhället, för dem som inte klarar sig i första chansen utan behöver två, tre, fyra, fem till, är det riktigt bra. Då är det inte bara liberalt, då är det Alliansen.

Vi behöver göra lite andra saker förutom detta. Vi behöver som sagt ha bra trygghetssystem. Att vi nu är överens om detta tycker jag är en milstolpe. I så många år har Socialdemokraterna, möjligtvis ryggradsmässigt, reagerat helt emot. Det är mycket bra att vi är överens. Men, Patrik Björck och vänstersidan, glöm inte att det inte är vi som har ändrat ståndpunkt. Vi har drivit detta i många år. Det är Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som helt har bytt fot. Det är bra. Det ska ni ha kredit för.

Herr talman! Jag vet inte om jag vill säga så mycket mer om det här. Jag avslutar detta lilla inlägg med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Backman (fp) och Hillevi Engström (m).

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Herr talman! Socialdemokraterna undrar varför debatten behövdes i dag. Vi är ju överens, och det är bra så, som flera har sagt. Men det är väldigt många som har begärt att regeringen ska komma tillbaka i de här frågorna. Jag har själv lagt fram motioner, och det är säkert flera här som har motionerat och agerat i den här frågan. Eva nämnde det här också. När detta nu kommer känns det som att man på något sätt ändå vill markera det. Utskottsrummen där vi fattar beslut är slutna. Därför är det bra att vi alla markerar för människor som lyssnar på debatten att vi är överens om viktiga frågor.

Jag är glad att vi får ta de här stegen i dag för att öka tryggheten för personer som startar eget företag. Vi vet att framför allt många kvinnor inte vågar starta företag. De känner sig oroliga för hur det ska gå om de inte klarar av det. Vad händer om jag blir gravid, om jag ska vara föräldraledig, om jag blir sjuk, om jag inte klarar av att driva företaget och om jag blir arbetslös? Kommer jag att stå helt på bar backe? Den här oron gör att många kvinnor inte vågar starta eget utan hellre väljer att bli löntagare än företagare.

Sverige behöver fler företagare, det är helt klart. Vi måste ta till vara framför allt allas idéer och kreativitet för att utveckla Sverige och göra Sverige än mer konkurrenskraftigt. Men vi måste också överbygga känslan av att det är tryggare att vara anställd än att vara företagare.

Många satsar sin ekonomi för att få en idé att bli verklighet, och man tror på sitt företag. Men vi vet också att många idéer inte blir verklighet och det man hade tänkt sig. Alla klarar heller inte av att vara företagare. Det är jättesvårt.

Man ska vara marknadsförare. Helst ska man vara ekonom och nästan revisor också. Kanske man blir chef för anställda och ska ha chefsrollen. Sedan kommer vi med all lagstiftning som handlar om skatter och avgifter, arbetsmiljöfrågor, jämställdhetsplaner och mångfaldsplaner. Ni vet allt detta som vi ändå tycker att företagarna ska leva upp till.

Alla dessa frågor gör att man frågar sig: Vågar jag starta företag? Vad händer om jag inte klarar av att driva företaget med allt som det kan kräva? Många startar också företag med sin egen privatekonomi som insats. Det påverkar väldigt många, kanske en hel familj, om drömmen inte går i uppfyllelse.

Därför har nu alliansregeringen kommit med förslag till hur vi kan underlätta så att fler vågar starta företag, och det är bra. Det är en del i det paket som regeringen har gjort med olika insatser för att främja jobb och företagsamhet i hela landet.

Jag skulle vilja nämna den rapport som har kommit från regeringen i dag om växtkraft med 172 insatser och områden som främjar jobb och företagsamhet i hela landet. Det är väldigt viktigt att vi inte bara gör en sak i taget. Här är det många saker som ska samverka för att vi ska få tillväxt i Sverige.

Vi politiker kan naturligtvis inte kommendera fram jobb. Vi kan skapa förutsättningar för att jobben ska komma. Men då krävs det också företagande.

Herr talman! Varför är det då så angeläget att göra dessa förbättringar? En uppenbar aspekt är vid sidan av privatekonomin för den enskilde

att få en bra samhällsekonomi. Det är allmänt känt att den samhällsekonomiska utvecklingen påverkas av ett par faktorer.

För det första styrs den ekonomiska utvecklingen av produktivitetstillväxten. Ju högre produktivitet, desto starkare blir tillväxten. För det andra styrs tillväxten av antalet arbetade timmar.

En del av produktivitetstillväxten beror i sin tur på möjligheterna till nyföretagande och företagstillväxt. Genom att göra det tryggare att starta företag vågar många ta steget. Då får vi också en bättre tillväxt. Vi får då också råd med allt vi vill ha, till vård, skola och omsorg.

Jämställdhetsaspekten är också väldigt viktig. Det är någonting som jag har framfört i motioner till riksdagen. I regeringens proposition *Trygghetssystem för företagare*, som ligger till grund för dagens beslut, kan man läsa att endast var tredje nyföretagare är kvinna.

Man kan också läsa att antalet företagare i Sverige i dag är lägre än EU-genomsnittet för såväl kvinnor som män. Företagarandelen för män i Sverige är knappt 14 procent, vilket kan jämföras med drygt 18 procent för snittet i EU-27. Bland kvinnorna är företagsandelen bara 5 procent, vilken kan jämföras med genomsnittet på knappt 10 procent för EU-27, det vill säga EU:s 27 länder.

Genom att man ökar tryggheten kommer fler kvinnor förhoppningsvis att våga ta steget att bli företagare. Det påverkar kvinnors ekonomi och deras makt och inflytande i samhället, vilket är bra. Det bidrar också till tillväxten, något som är bra för hela samhällsekonomin.

När vi nu lägger fram dessa förslag på förbättringsområdena gäller det framför allt företagarbegreppet i arbetslöshetsförsäkringen. Där har funnits tolkningsproblem. Vi ändrar så att företagsbegreppet i arbetslöshetsförsäkringen kopplas till inkomstskattelagen.

Verksamheten ska därmed vara varaktig, självständig och bedrivs med vinstsyfte. Personer som bedriver arbete av ideell karaktär i en verksamhet, som till exempel föräldrar som driver ett kooperativt dagis, ska inte riskera att betraktas som företagare. Det är bra att vi får ett förtydligande av själva företagarbegreppet.

Vi lägger också fram förslag om utökade möjligheter till tillfälligt uppehåll i näringsverksamhet, vilket är väldigt bra. Det införs tydligare regler för sammanläggning av inkomster från näringsverksamhet och anställning.

Också reglerna för hur man beräknar dagsförtjänsten ändras. Enligt nuvarande regler räknar man på den genomsnittliga inkomsten de senaste tre åren före avvecklingsåret. Dagsförtjänsten i arbetslöshetsförsäkringen för företagare ska nu i stället baseras på inkomsten som framgår av den senaste taxeringen eller på snittet av de senaste två åren. Detta gör att det blir mer möjligt att variera och kunna använda sig av olika möjligheter att variera så att man får en dagsförtjänst som är bra för den som har tvingats att avsluta sitt företag.

Det blir också bättre regler i arbetslöshetsförsäkringen vid företagande som bisyssla, som flera har varit inne på här. Regeringen föreslår, som vi har godkänt, att man ges ökade möjligheter att fortsätta att driva ett företag som bisyssla, det vill säga näringsverksamhet som drivs parallellt med en heltidsanställning eller heltidsföretagande, samtidigt som man erhåller arbetslöshetsersättning. Det sker genom att inkomstgränsen för att få näringsverksamhet godkänd som bisyssla tas bort.

Sammanfattningsvis kommer förslagen i propositionen att underlätta övergången från anställning till företagande. Det blir enklare för företagare att förutse vilka ekonomiska konsekvenser som sjukdom, föräldraledighet och arbetslöshet får. Det blir enklare för företagarna att förutse kostnaderna för sjukdom hos de anställda. Vidare kommer den svenska konkurrenskraften att stärkas. Det kommer att skapas förutsättningar för fler jobb i växande företag, och vi hoppas att andelen kvinnliga företagare ökar.

Slutligen kommer jag till frågan om uppdragstagare, den fråga som varit uppe i diskussionen. Uppdragstagares ställning i försäkringen är komplicerad och ganska svårbedömd. Några särskilda regler som gäller uppdragstagare finns inte och inte heller någon definition av vem som ska anses som uppdragstagare. Det har inte gått att lösa enkelt eller att fastställa.

Vi tycker att det behövs en djupare analys på det här området från regeringen än det som har framkommit i tidigare utredningar. Utskottet anser därför att regeringen ska återkomma till riksdagen i den här frågan. Det är vi också alla överens om.

Med detta sagt är jag tacksam för att få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Jag har också avslutat mitt anförande före utsatt tid, vilket är väldigt ovanligt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Backman (fp).

Anf. 10 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Det är med stor glädje vi äntligen kan få tillbaka det ärende som vi gjorde ett tillkännagivande om 2004. Det bygger på en enskild motion, så den allmänna motionstiden och enskilda motioner är därför inte helt onödiga. Här ser vi nu effekten av när vi gjorde om det till en reservation och man tillsatte en särskild utredare om trygghetssystemen för företagare.

Från början gällde det egentligen bara företagarens ekonomiska situation vid arbetslöshet. Men sedan utvidgade man det till att gälla hela trygghetssystemet. Jag tror att det var ett väldigt bra tillägg. Det är väldigt viktigt, precis som flera talare har sagt, att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag.

Det ska vara lätt att växla mellan anställning och att vara företagare. Det har flera varit inne på. Men sedan kommer skillnaderna. Om det nu ska vara lätt att växla mellan anställning och att vara företagare måste man våga ta steget.

Eva Flyborg sade att det fanns en miljon människor som hade en företagsidé men som inte tog steget och blev företagare. I den rödgröna budgetmotionen, till skillnad från i den borgerliga tilläggsbudgeten, som var kliniskt ren från alla jobbskapande åtgärder, har vi föreslagit ett företagsvikariat.

Den som har en heltidsanställning och skulle vilja pröva på att förverkliga sin dröm att starta ett företag ska just kunna få denna chans under ett antal månader samtidigt som en arbetslös ska kunna gå in på detta vikariat den tiden och få ett jobb. Det är en utmärkt idé. Men tyvärr

säger den borgerliga regeringen och de borgerliga ledamöterna nej till detta.

Vi tror att det är ett viktigt incitament. Vi tror faktiskt att det är väldigt många som går och drömmer och funderar på: Skulle jag kunna göra denna bisyssla till en företagsidé och så vidare? Sådana initiativ måste uppmuntras.

Vi har också i våra budgetförslag tagit fram starta-eget-bidrag och så vidare som just är ett sätt att uppmuntra yngre och äldre att våga ta steget. Jag tror att det är väldigt viktigt att man tänker på detta.

Tomas Tobé frågade: Hur skapar vi jobb? Ja, uppenbarligen behöver ni lite förslag på det eftersom ni inte kan lägga fram några förslag själva. Men jag uppmanar er att titta på den rödgröna budgetmotionen, där vi har flera förslag på hur man skapar jobb. Det är det som är så nödvändigt att vi klarar nu – med starta-eget-bidrag, med företagsvikariat, sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagare och riskkapital till småföretagare för att de ska få tillgång till ett kapital för att kunna växa. Det är dessa åtgärder vi måste göra.

Samtidigt är det naturligtvis väldigt viktigt att vi har ett starkt trygghetssystem för företagare. Det steget tar vi i dag, och där är vi överens. Detta viktiga steg i likabehandlingen av anställd och företagare har vi väntat på i flera år.

Samtidigt måste man också veta hur stor tryggheten egentligen är i dagens samhälle. Den borgerliga regeringen har förstört stora delar av a-kassan och sänkt ersättningen till sådana nivåer där många faktiskt inte får 80 procent av sin tidigare inkomst. Det kommer att bli samma för företagarna. De kommer inte att få 80 procent av sin tidigare inkomst av näringsverksamhet, utan det är på väldigt låga nivåer.

Därför lägger vi också fram förslag om att höja ersättningsnivåerna i a-kassan. Det måste vara generösare, just för att skapa trygghet också för anställda på samma sätt som det måste finnas trygghetssystem för företagare. Där finns steg kvar att ta, men för att ta dessa viktiga steg i trygghetssystemen tror jag att vi måste byta regering den 19 september.

Jag vill också kommentera det nostalgiska tillbakablickande som Eva Flyborg gör kring småföretagandet och 40- och 50-talets speceriaffärer. Det låter fint, men jag tror att det framtida småföretagandet kommer att vara mycket kunskapsberoende. Det handlar mycket mer om tjänsteföretagande med högteknologiska miljöteknikföretag och så vidare. Det är ett annat småföretagande som krävs för det moderna Sverige än det som fanns på 40- och 50-talet, även om det var positivt då. Det är absolut inget negativt med att vara speceriaffärsinnehavare, men jag tror inte att de nya småföretagen kommer inom det området, utan det är andra områden.

Herr talman! Jag vill slutligen kommentera det här med regelförenklningar. Miljöpartiet tycker också att det är viktigt med regelförenklningar, men vi kan inte rakt av säga att regler inom företagande är dåligt. Det finns regler om arbetsmiljö och miljöhänsyn och så vidare, och de måste väl finnas kvar? Vi kan inte ta bort dem. Hur skulle det då se ut på arbetsmarknaden?

Däremot kan jag hålla med om att det också finns en del onödiga regler som vi måste se över, regler som har funnits länge men som på en förändrad arbetsmarknad kan förenklas. Men det får inte tydas som att

alla regler är av ondo, för det är de inte, även om vi måste fortsätta arbetet med att förenkla för företagandet.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet i sin helhet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

Prot. 2009/10:122
20 maj

---

5 § Trygghetssystemen för företagare – sjuk- och föräldraförsäkringen

*Trygghetssystemen för
företagare – sjuk- och
föräldraförsäkringen*

Föredrogs

socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU15

Trygghetssystemen för företagare – sjuk- och föräldraförsäkringen (prop. 2009/10:120 delvis).

Anf. 11 HELENA RIVIÈRE (m):

Herr talman! Det här betänkandet är en pendang till det vi just har debatterat, med den skillnaden att det nu handlar om trygghetssystemen när det gäller sjuk- och föräldraförsäkringen. Jag tycker att det här är ett så viktigt förslag, så jag vill markera det, även om det är ett enigt utskott som står bakom det och det inte finns några reservationer.

De allmänna trygghetssystemen är uppbyggda för anställda. Därför genomför nu Alliansen reformer som kommer att likställa förhållandena mellan anställda och egenföretagare. Definitionen på egenföretagare har vi hört; det är personer som startar egen firma eller handelsbolag.

Tillbaka till själva grunderna: Alla som arbetar har en sjukpenninggrundande inkomst, en SGI, och alla socialförsäkringar som inte är rena bidrag är knutna till denna SGI. För att uppnå likabehandling får nu egenföretagarna under en uppbyggnadstid på två år en särskild förmån. Egenföretagarens nettointäkter från verksamheten efter avdrag för kostnader jämförs med en skälig lön för anställda med liknande jobb. Man skapar alltså en sorts fiktiv SGI.

Egenföretagarna får under det här uppbyggnadsskedet en sjukpenninggrundande inkomst som motsvarar vad anställda med liknande arbete får. Det här förslaget gäller alla som nyregistrerar en firma, också dem som inte har arbetat tidigare eller som har förlorat sin SGI och annars skulle stå helt utan stöd.

Stegat att bli egenföretagare har varit ett riskprojekt, speciellt om man är i barnafödande ålder. Egenföretagarna har fått sämre ersättning för vård av barn i den tillfälliga föräldraförsäkringen – vabbandet, som det kallas. Nu gör vi också dessa villkor mer lika mellan anställda och egenföretagare. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i sjukförsäkringen och därmed ökad rättssäkerhet. Det blir enklare för Försäkringskassan att fastställa SGI:n för egenföretagare.

Egenföretagarna får också ett allmänt högriskskydd som faller ut efter 21 karensdagar om de har upprepade sjukperioder under året. En karenstid på 7 dagar blir huvudregeln, med möjlighet att välja en längre karenstid. Karensen kvittas mot att egenavgifterna sänks med 0,74 procentenheter till knappt 29 procent.

Precis som i dag beslutar Försäkringskassan om eventuellt ytterligare sänkning av nivån på egenavgifterna för dem som väljer en längre karenstid. En företagare med en sjukdom som kan antas medföra ett stort antal sjukperioder under ett år kan få ett särskilt högriskskydd utan någon karens alls.

Alla arbetsgivare, alltså även fåmansbolagsägare med aktiebolag, får ett generellt högkostnadsskydd. Nyss var det allmänt högriskskydd, och nu kommer ett generellt högkostnadsskydd. Risken drabbar ju dem som startar eget företag, och kostnaderna drabbar alla arbetsgivare.

Om kostnaderna för sjuklön under ett kalenderår blir högre än det snittal som räknas fram varje år för alla arbetsgivare faller det generella högkostnadsskyddet ut. I det ingår också socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt. Sjuklöneansvaret är ju ett risktagande oavsett hur bra företagsmiljö man har i företaget. Det generella högkostnadsskyddet är ett sätt att minska risken med att anställa.

Herr talman! Alliansens förslag är ett bra förslag. Det är utskottet enigt om. För alla de som vet med sig att de kan sitt område och vill bli sina egna har det nu blivit tryggare att starta och driva en enskild firma.

Jag yrkar bifall till förslaget.

I detta anförande instämde Tomas Tobé (m).

Anf. 12 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Detta är en oerhört intressant debatt, det måste jag säga. Det är första gången jag debatterar ett betänkande där vi från majoriteten är själva. Ingen från oppositionen är här för att diskutera detta viktiga betänkande om trygghetssystem för företagare.

Dessutom är det så att vänsterkartellen har ett särskilt yttrande när det gäller just sjukförsäkringsdelen. Det vill de inte heller vara här och kommentera, vilket förvånar mig i allra högsta grad.

Det, herr talman, visar mig att äntligen har vi en regering som förstår hur man via fler företag skapar arbetstillfällen, hur arbete förvandlas till skattepengar som vi kan använda till vårt välfärdssystem, till det system som hjälper sjuka människor, handikappade människor, som underlättar för barnfamiljer och som ser till att pensionärer och äldre får vård och omsorg på gamla dar. Det är företagandet som ligger till grund för att vi ska kunna få det välfärdssystem som vi så väl behöver, och där är sysselsättningen den viktiga delen.

Alliansregeringen har, herr talman, och jag dristar mig till att säga att det är mycket tack vare det centerledda Näringsdepartementet, under den här mandatperioden satt företagandet i fokus, framför allt småföretagandet. Man visade på en gång hur viktigt man tyckte att det här var när man avskaffade medfinansieringen i sjukförsäkringen.

Den utredning som ligger till grund för det här betänkandet fick också tilläggsdirektiv mycket snabbt. Det är resultatet av den utredningen som vi nu delvis ser förverkligat. Då kan man säga så här: Varför har ingenting hänt tidigare, under tidigare regeringar? Tycker vänsterkartellen att det är viktigare att man skapar arbetstillfällen i offentliga sektorn och att det regnar manna från himlen i form av skatteintäkter för att bekosta detta? Det förefaller att vara så.

För mig, Centerpartiet och alliansregeringen är det framför allt sex punkter inom det område som gäller sjuk- och försäkringsdelen som jag vill ta upp. Det är sådant som underlättar för företagare så att de kan känna en trygghet när de till exempel är sjuka, ska vara föräldralediga eller om de har tänkt sig att anställa i sitt företag och de anställda blir sjuka.

De här sex trygghetsförslagen är viktiga. Vi har ju hört tidigare i debatten om arbetsmarknadsområdet att framför allt kvinnor känner en osäkerhet och ser försäkringarna som ett hinder när de vill starta ett företag. Det är förståeligt, eftersom det är kvinnor som föder barn. Även om man är företagare kommer man förmodligen att föda barn. Då behöver man ha en trygghet och en säkerhet i att kunna få en föräldrapenning.

Annika Qarllsson från Centerpartiet tog tidigare upp det som gällde just arbetsmarknadsavsnittet. Det tänker jag alltså lämna därhän.

Den första av de sex punkter som jag tycker är viktiga är bland annat det som naturligtvis Helena Riviére nämnde alldeles nyss, att man beräknar en sjukpenninggrundande inkomst på motsvarande belopp som en som är anställd har och att man får ha det i två år under uppbyggnads-skedet.

I dag är det så att när man startar ett företag ska Försäkringskassan räkna ut hur mycket man kan få i sjukpenninggrundande inkomst. Det tar tid. Dessutom vet man inte innan man startar företaget hur stor den sjukpenninggrundande inkomsten ska vara. Det är egentligen otroligt att det kan vara så.

Den andra punkten har med karenstiden att göra. Nu kan man få ända upp till 90 dagars karenstid när man startar och driver ett företag. Vi vet ju att företagare bevisligen är mindre borta från sitt företag på grund av sjukdom, och det är av förklarliga skäl. Har man ett litet företag där det är högst ett par tre anställda förlorar man ju på två sätt när man som företagare är borta. Det ena är att man minskar debiteringen. Det andra är att man förlorar därför att man är sjuk och har en lägre sjukpenning.

Det är skälet till att många företagare i dag tar privata försäkringar. Då betalar de både till sina privata försäkringar för att få snabb hjälp för att snabbt komma tillbaka till sitt jobb igen och sedan betalar de också till den allmänna försäkringen. När man nu får möjlighet att få längre karenstider får man också en nedsättning i den egenavgift man betalar till det allmänna systemet, vilket kan bekosta en privat försäkring. Det är oerhört viktigt och angeläget. Det stärker tilltron till vår gemensamma försäkring och det vi betalar till den.

Den här reformen är oerhört efterlängtd av företagarna. Våra företagareföreningar har länge bett oss att just ändra karenstiderna, vilket vi nu gör.

Den tredje punkten är jämförelseinkomsten i sjuk- och föräldraförsäkringen som nu tas bort. Det är egentligen otroligt att det har varit på det sätt som det har varit tidigare. Därför är det också en bra åtgärd.

Den fjärde punkten handlar om att föräldraförsäkringen ska beräknas mer lika. Nu är det ju så att föräldrapenningen beräknas på 365 dagar. Det ändras till att den beräknas på 260 dagar. Då förstår vi ju att om den beräknas på färre dagar får man mer per dag om man är föräldraledig och borta från arbetet. Det är som sagt oerhört viktigt för kvinnor som vill starta och driva företag.

Den femte punkten gäller högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader, som Helena Rivière också tog upp. Där är det viktigt att säga att har man ett litet företag med tre, fyra eller fem anställda och de är mycket borta har man det väldigt svårt, eftersom vi fortfarande har de här fjorton dagarna som man som företagare betalar för dem som är sjuka. Är det då anställda som är borta väldigt mycket betyder ju det att det blir en oerhört hög kostnad för företagaren. Det frestar på en liten företagare, vill jag påstå. Nu kommer detta att beräknas så att det blir ett högkostnadsskydd för utgifterna för sjukfrånvaron. Det innebär att det går att budgetera den årliga kostnaden, och det underlättar för en företagare.

När vi nu har antagit dessa fem punkter är det en punkt som ska utredas ytterligare. Eftersom jag är en av representanterna för Centerkvinnorna här i riksdagen vill jag verkligen påstå att den punkten är minst lika viktig, nämligen punkten om att havandeskapspenningen ska utredas. I dag är det inte möjligt för en kvinnlig företagare som inte kan utföra sitt jobb att få havandeskapspenning i avvaktan på att hon ska föda barn. Det innebär näst intill en kränkning, och nu ska möjligheten att också kvinnliga företagare ska få havandeskapspenning utredas.

Vi har nu genomfört reformerna som underlättar för företagare inom trygghetssystemet, både sjukförsäkringsdelen och den arbetsmarknadspolitiska delen. Tänk om en tredjedel av alla våra småföretagare, tack vare att de känner trygghet, i dag skulle anställa en person. Då skulle vi få 300 000 nya jobb. Jag är övertygad om att de reformer som vi nu har debatterat och som vi senare kommer att besluta om kommer att innebära att vi får många fler arbetstillfällen i vårt land, vilket inte minst kommer att gynna våra ungdomar.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Qarllsson (c).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

6 § Nationell sfi-bonus

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU12
Nationell sfi-bonus (prop. 2009/10:188).

Anf. 13 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! I dag ska vi debattera ett eventuellt införande av en så kallad nationell sfi-bonus. Det här är en av de sista debatterna i arbetsmarknadsutskottets regi innan sommaruppehållet, och det är en av de sista debatterna för den här mandatperioden. I alla fall är det här troligtvis den sista jag deltar i. Jag vill därför inledningsvis tacka mina politiska motståndare för dessa fyra år. Det har varit långa, intensiva och händelserika år.

Nu ska vi gå till val. Har löftet om fler jobb uppfyllts? Har löftet om att bryta utanförskapet uppfyllts? Har vi i det rödgröna samarbetet gjort

vår hemläxa och byggt upp ett trovärdigt alternativ? Det är det som står på spel den 19 september. Tack för de här fyra åren!

Herr talman! På många sätt kan man säga att införandet av den nationella sfi-bonusen kännetecknar alliansregeringens sammantagna hantering av svensk arbetsmarknadspolitik under dessa fyra år. Samma ideologiska skygglappar som ligger till grund för jobbskatteavdrag och försämringar i a-kassan finns också när sfi-bonusen genomförs. Idén är att om man bara lägger till lite ekonomiska drivkrafter, ökar klyftan mellan dem som har och dem som har lite mindre, kommer det att lösa allt.

Den utvärdering som har gjorts på området visar att det här inte har gett resultat. Även om det är för tidigt att dra slutsatser än visar det försök som regeringen själv inledde på området att man inte har lyckats. Sfi-bonusen har hittills inte lett till att fler lärt sig svenska språket snabbt. Det innebär att man i praktiken premierar dem som tidigare redan klarat svenskan snabbare med 12 000 kronor, det vill säga ger mer till dem som har det lite lättare för sig. Det här kännetecknas av samma brådska och bristande analys som hanteringen av a-kassan, som vi har debatterat så många gånger under mandatperioden. En halv miljon människor trängdes ut innan krisen. Bara 10 procent av dem som nu har en inkomstförsäkring får 80 procent av tidigare intjänad lön i ersättning.

Det är fråga om bristande analys och ovilja att invänta den utredning som man själv tillsatte när man körde i gång ett försök på området. Låt oss pröva oss fram, sade regeringen. Låt oss se om det fungerar. IFAU fick i uppdrag att titta på detta. De konstaterade att hitintills, även om det är tidigt att fälla den slutgiltiga domen, ger det inte resultat. Det är samma iver, samma bristande analys, samma hattande och rattande.

Det är också fråga om samma kollektivistiska syn som finns i jobbgarantin för unga, det vill säga att behandla alla exakt lika. Det spelar ingen roll att vi människor är olika, har olika behov och förutsättningar för att komma i arbete. Ungdomar kan ibland ha kort väg till jobb och behöver lite stöd, medan andra saknar grundläggande utbildning. Så är det också bland dem som är nyanlända. En del har akademiska examina och lång arbetslivserfarenhet med sig. Andra är kanske till och med analfabeter. Men här behandlas alla lika. Alla ska sättas in i samma ram.

Det är också samma bristande syn på att kvalitet faktiskt spelar roll. När vi har begränsat med resurser måste vi prioritera. Det är vad politiken handlar om. Här väljer regeringen, trots att man inte är klar med försöksperioden, att prioritera att fortsätta att ge dem som klarar svenska språket mer resurser, i stället för att prioritera resurserna så att fler klarar svenska språket, genom att specialisera undervisningen i svenska för invandrare ännu mer, yrkesanpassa den ännu mer, individualisera den ännu mer än i dag. Det är ett politiskt vägval.

Det här kokar ned i det jag tycker är det mest talande för den här regeringen, nämligen en ganska snäv och platt syn på människor i största allmänhet. Låt mig fråga er som tycks tro att sfi-bonusen kommer att lösa den stora utmaningen: Har ni någonsin mött en lågutbildad, kanske rent av en analfabeter, som har kommit till vårt land? Har ni pratat med henne eller honom? Har ni frågat dem hur det är, hur de jobbar för att nå språket? Jag har gjort det flera gånger. Ett av de starkaste minnena jag bär med mig är när jag besökte Malalaiskolan i Malmö. Det är en folkhögskola som jobbar just med analfabeter. Där fanns en grupp kvinnor från

Afghanistan, med noll års skolgång, som varken kunde skriva eller läsa på sitt eget modersmål pashto. De ska in i sfi-bonussystemet. Ingen av dem kommer att nå bonusen.

Har ni någonsin mött någon som kanske har en akademisk erfarenhet från ett annat land med sig och som siktar på att här i Sverige utveckla sig och förkovra sig, skaffa sig en utbildning här på en högskola eller ett universitet? Det har jag sett på nära håll. Min far klarade sfi:n ganska snabbt. Han sökte in på universitet, läste och ansträngde sig. Jag har senare i livet gått igenom högskoleböckerna och sett att för nästan vart tredje ord finns samma ord på spanska antecknat. Han hade suttit med ett lexikon för att kunna förstå och översätta den litteratur han fick på svenska till sitt modersmål.

Så är det. Så svårt kan det vara att komma till ett nytt land, bryta upp och erövra ett nytt språk. Så komplext är det. Det försöker den här regeringen lösa med sfi-bonus. Hitintills ger det inga resultat.

Vägen till att erövra svenska språket kan vara lång och svår. Och där förenas vi: Det är en grundläggande nyckel för att komma i jobb. Därför måste mer ansträngningar sättas in för att människor snabbt och tidigt, utifrån sina olikheter och sina behov, ska ges rätt förutsättningar att lära och komma så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar.

De ökade klyftor, den brådska, den bristande analys och den platta kollektivistiska syn som ni använder kommer inte att lösa nyanländas behov av att lära sig språket. Det kommer inte heller att leda till att fler får ett arbete. När vi analyserar hela mandatperioden kan vi konstatera att ökade klyftor, brådska, bristande analys och en ganska platt och kollektivistisk syn på svenskar inte heller har lett till fler i arbete.

Det behövs en ny färdriktning för Sverige som sätter jobben före ökade klyftor.

Jag vill för det rödgröna samarbetets räkning yrka avslag på propositionen.

(Applåder)

Anf. 14 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag vill från Vänsterpartiets sida, som en del i det rödgröna samarbetet, också yrka avslag på propositionen.

Jag instämmer helt och hållet i vad Luciano Astudillo sade. Man lägger fram ett förslag som gynnar dem som redan har bäst resurser och som inte ser människors olika livssituationer.

Det är en bonus som i första hand kommer att ge stimulans till och tillfalla dem som redan har de bästa resultaten, som redan befinner sig på de ställen där den bästa sfi-undervisningen, den bästa individuellt anpassade undervisningen och de bästa pedagogerna finns, som redan har med sig studievana och kanske en högskoleutbildning i bagaget, som kommer från länder med ett latinskt alfabet som gör det lättare att lära sig svenska.

Det är orimligt att skapa ett bonussystem där nyanlända premieras eller går miste om pengar och bonus utifrån faktorer som de själva inte alltid kan påverka, som vilket land de kommer ifrån, vad de har med sig av utbildning och studievana, om det finns behöriga sfi-lärare eller hur kommunerna organiserar sfi-utbildningen.

Vi vill i stället använda resurserna till att öka kvaliteten i undervisningen och ytterligare anpassa den utifrån individens behov och förutsättningar.

Det var en massa remissinstanser som ifrågasatte om det gick att skapa ett rättvist bonussystem eftersom människor har så olika bakgrunder och förutsättningar. Jag tänkte ta ett konkret exempel.

Man kan tänka sig en man som kommer från storstaden, Teheran eller Bagdad, som är högskoleutbildad, har haft ett kvalificerat jobb ett antal år och talar flytande engelska. Hans möjligheter att snabbt lära sig svenska är goda, och om tolv månader kommer han att kunna få godkänt på den mest kvalificerade kursen och få en hel bonus – det vill säga om han inte har traumatiska krigsupplevelser bakom sig, har varit utsatt för tortyr eller har koncentrationssvårigheter och annat med sig i bagaget, för då kommer han också att få det svårt.

Jämför det med en kvinna som kommer från Somalia, Kurdistan eller Afghanistan som har nästan ingen utbildning alls, som kanske inte kan läsa och skriva på det egna språket. Samtidigt som hon ska lära sig ett nytt språk har hon hela ansvaret för hem och flera små barn och får kanske göra avbrott i studierna för att det kommer ännu ett barn. Hon behöver lära sig förstå det svenska samhället. Hon behöver vara ett stöd för sina barn. Hon behöver lära sig läsa och skriva på det egna språket samtidigt som hon ska lära sig tala ett nytt språk och också lära sig läsa och skriva det. Chanserna att hon ska få bonus är väldigt små. Men om hon skulle klara det ska hon bara ha en halv bonus, enligt regeringen och Alliansen.

Jag tycker att det här på ett väldigt bra sätt beskriver regeringens politik. Den är orättvis, den ger mer åt dem som redan har och den tar inte hänsyn till människors olika livsvillkor.

De borgerliga partierna har ändå mage att i utskottsbetänkandet skriva att man vill ”understryka att möjligheterna att kvalificera sig för sfi-bonus kommer att vara desamma för alla som deltar i svenskundervisning för invandrare och som tillhör målgruppen”. Det är ett citat ur betänkandet.

Jag har också varit ute och träffat en del av dessa kvinnor och män, och fler kvinnor som håller på att läsa svenska. Jag var på den sfi-utbildning där man också jobbar med människor med låg utbildning och analfabeter, och det var när försöksbonusen var på gång. Det var inga hurrarop men en ganska stor oro för vad som kommer framöver när man ska sätta tidsgränser och mer. Kommer dessa kvinnor, vilket det är till nästan hundra procent, att få chansen att över huvud taget lära sig så mycket att de klarar sig i det svenska samhället och kan förstå vad barnen lär sig i skolan? Man beskrev det så att de många gånger kommer att stanna någonstans vid de kunskaper som våra barn har i andra, tredje eller fjärde klass.

Jag har också träffat dem som har tagit sig igenom sfi men som har ambitionen att få en utbildning i Sverige eftersom de inte har med sig någon. De försöker läsa in delar av grundskolan, och de har väldigt lång väg att läsa in gymnasiekurserna. Jag har träffat dem på folkhögskolor i Göteborg, som den i Angered, den mångkulturella folkhögskolan och kvinnofolkhögskolan. För att dessa kvinnor ska komma i jobb räcker det inte bara med sfi, utan de måste ha en vuxenutbildning som fungerar.

Men de utbildningar och de studiestöd vi har i dag täcker inte behoven hos de kvinnor som har en väldigt lång väg innan de kommer igenom till exempel en grundskoleutbildning eller en gymnasieutbildning.

Vi anser inte att sfi-bonus löser några grundläggande problem. Man har till exempel inte kombinerat möjligheten att jobba och läsa sfi tillräckligt mycket. Vi tror inte heller att grunden ligger i bristande motivation utan snarare ibland i en svår och komplicerad livssituation. Det kan också vara en kvinnas situation som man inte alls tar hänsyn till, där hon har ansvar för barn och annat. Hon kanske kommer från en del av världen där det inte förutsätts att kvinnor över huvud taget yrkesarbetar utan att de tar hand om barnen och familjen i hemmet, och med det är det bra.

Utvärderingarna har inte visat att det är bristande motivation som är det stora problemet. Där sätter man in en åtgärd som inte löser problemen, enligt en analys.

Man har heller inte, som sades tidigare, inväntat utvärderingen när man permanentar försöket. Det hade annars varit bra, eftersom det delbetänkande som har kommit säger att det är för kort tid för att man ska kunna säga om det är bra eller dåligt.

Vi vill göra en satsning på sfi-undervisning som är mer yrkesanpassad och mer anpassad till människors olika bakgrunder och behov än den är i dag. Den måste vara flexibel i tid och rum. Det måste vara möjligt att kombinera svenskundervisning och arbete eller praktik på ett bättre sätt. Man måste också ta med sig de kunskaper vi har om kvinnors speciella situation när man lägger upp utbildningen. Vi vill se ett språklyft utifrån individens behov, förkunskaper och utgångspunkter. Vi tycker att det är väldigt bra att folkhögskolorna också får gå in och ha sfi-undervisning.

Men jag vill understryka att det inte räcker med sfi. Människor måste ha möjlighet att gå vidare. Många får inte en utbildning genom att bara ha lärt sig svenska om de inte har en utbildning med sig i bagaget. Vi måste också satsa på vuxenutbildning och möjligheter att klara ekonomin under vuxenutbildningen som gör att man verkligen kan ta ett jobb.

Anf. 15 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka avslag på propositionen och bifall till reservationen som är gemensam för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi har behandlat den här frågan tidigare när regeringen föreslog att man skulle införa en försöksverksamhet. Det är därför lite förvånande att man inte ens hinner avsluta försöksverksamheten innan man bestämmer sig för att göra det hela permanent. Det är en av de huvudinvändningar jag själv har. Det kan vara nödvändigt med försöksverksamhet för vissa saker som man vill pröva innan man gör dem permanenta i hela Sverige, men då måste man också ta hänsyn till resultatet av försöksverksamheten. Det bortser regeringen helt och hållet från.

Den delutvärdering från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering som kom i januari i år visar att det inte finns någon säkerställd skillnad alls mellan försöks- och jämförelsekommunerna. Det borde man ta till sig innan man permanentar denna verksamhet, eller man kunde åtminstone göra ändringar i regelverket innan man permanentar detta. Men det tycks som om den borgerliga regeringen inte ser detta, utan man vill bara så fort som möjligt införa något permanent.

Det finns väldigt många problem med sfi-bonusen. Det går det inte att bortse från. Redan innan man fattade beslut om försöksverksamheten var det många remissinstanser som var väldigt kritiska till införandet, framför allt baserat på det viktiga att vi människor är olika. Vi kommer från olika utgångspunkter, och vi befinner oss i olika skeden i livet. Det måste man ta hänsyn till. Då kan man inte införa ett bonussystem som bortser från alla dessa viktiga parametrar, men det är vad man gör här.

Vi är olika som människor. En person som kommer från ett land med latinskt alfabet har det naturligtvis lite enklare. Det är naturligtvis enklare för den som har en universitets- eller högskoleutbildning i sitt hemland att kunna tillgodogöra sig ett nytt språk. Man kan inte bortse från det. Det är betydligt svårare för en person som har bristande utbildning från sitt hemland eller inte ens har gått i skola. Det måste man givetvis ta hänsyn till.

I stället för att satsa på bonus bör man satsa pengarna på att höja kvaliteten och se på människornas olika kvaliteter och hur man kan hjälpa dem bäst för att nå målet att så många som möjligt ska lära sig svenska och komma in i ett arbete. Det är själva målsättningen. Men målet tycks inte vara det viktigaste för den borgerliga regeringen utan det är medlet, och medlet i det här fallet är fel.

För tre år sedan var de som deltog i sfi framför allt personer med thailändskt, arabiskt eller somaliskt modersmål. De har svårare att lära sig svenska också, beroende på språkets natur. Då måste man naturligtvis satsa på att anpassa sfi-undervisningen till just denna målgrupp. Det är en målgrupp som kan skilja sig från år till år beroende på att det är olika personer som kommer till Sverige i en flyktingsituation. Det kan vi svårigen styra över, men vi måste givetvis ta hänsyn till det.

Vi från De rödgröna menar att sfi-undervisningen måste vara mer yrkesanpassad, specialiserad och individualiserad än den är i dag. Undervisningen bör vara flexibel i både tid och rum, och möjligheten att kombinera svenskundervisning med arbete eller praktik måste förbättras. Det är ett sätt att ytterligare motivera deltagarna i stället för en, som det nu är, godtyckligt utformad bonus. Vi vill helt enkelt se ett språklyft med individens behov och förkunskaper som utgångspunkt – inte bonus som utgångspunkt, som den borgerliga majoriteten vill.

Slutligen vill jag i denna den sista planerade debatten för arbetsmarknadsutskottet tacka utskottets alla ledamöter för ett trevligt arbete. Tyvärr har det varit mindre bra förslag från majoriteten, men det har varit roligt att debattera med er. Jag tror att vi nog kan säga att vi har gjort det sakligt och med gott hjärta, och vi har haft ett bra samarbete i utskottet. Jag vill också tacka utskottets kansli för ett väldigt bra arbete under den här mandatperioden.

Anf. 16 REZA KHELILI DYLANI (m):

Herr talman! Vänsterpartiet talar om folk som kommer från Kurdistan. Problemet är att det inte finns något land som heter Kurdistan. Det finns fyra delar och folkgrupper. Det är bra att ha exakt information när man debatterar.

Det talas också mycket om sfi-bonus. Det är både fina och kloka ord som våra vänner säger, men mycket är bara sådant de har hört. Man har ingen erfarenhet själv egentligen.

Nu ska jag gå in på det anförande jag hade tänkt hålla och återkommer till oppositionens frågor senare, då jag gärna svarar på dem.

De senaste åren har tydligt visat att tidigare invandrings- och flyktingmottagande i Sverige inte har varit någon framgångshistoria. Detta ska vi ändra på. Vi har förslag om det här. Vi måste och håller på att bryta kollektiviseringen av grupper som kommer till Sverige. Varje individ måste få de förutsättningar han eller hon behöver för att komma in i det svenska samhället. Det är väldigt viktigt.

Jag har själv genom åren träffat många invandrare. Det är personer från samma land som jag själv och personer med andra nationaliteter – folk som pratar pashto, urdu eller andra språk. För dem är det normalt att söka sig till någon invandrare som sitter i riksdagen för att diskutera sin situation. De visar klart och tydligt att något är fel, och vi är tvungna att förändra något. Därför införde vi den försöksverksamhet som vi nu diskuterar.

En försöksverksamhet med sfi-bonus har pågått sedan den 1 oktober i 13 kommuner. Vi föreslår nu en prestationsbaserad sfi-bonus som ska gälla för samtliga kommuner i landet.

Vad är då skälet till att vi föreslår det? Jo, en sfi-bonus kommer att stimulera fler nyanlända invandrare att börja studera svenska. En bonus leder dessutom till att man anstränger sig mer för att snabbare lära sig språket. Därmed förbättrar man sina möjligheter att få ett arbete. Som alltid är nämligen arbete svaret på hur man bäst kan integreras och finna sin plats i samhället.

Är det verkligen så viktigt att kunna göra sig förstådd på svenska? Svaret är: Javisst, det är det. Undervisning i svenska är helt centralt för ett bra flyktingmottagande och en smidig integration av nyanlända flyktingar och invandrare. Att behärska det svenska språket är som sagt kanske den allra viktigaste framgångsfaktorn för att få ett arbete, men det är även helt avgörande för att kunna leva ett självständigt liv, ha kontakt med det svenska samhället och dess myndigheter.

Vi vet av erfarenhet att det svenska språket är livsavgörande för många. De som behärskar det svenska språket sitter på en nyckel till framtiden.

Herr talman! Givetvis räcker det inte med att bara dela ut en bonus för att komma till rätta med problemen i sfi-undervisningen. Vi har också satsat på att höja lärarnas kompetens och att sätta tydligare mål i kursplanen. Till exempel genomförs obligatoriska nationella slutprov i sfi för alla studerande. Dessa ska vara ett stöd vid betygssättningen och utgöra en del av betygssunderlaget.

Men vi måste också ställa krav på att nyanlända själva tar stort ansvar och lägger ned ett hårt arbete på att faktiskt lära sig svenska. I normalfall tar det nämligen betydligt längre tid mellan start- och slutdatum för sfi-studenterna än vad som är motiverat. En stor del av sfi-studenterna gör avbrott i studierna, och stor tidsvinst skulle göras om antalet avbrott blir mindre och kortare.

Herr talman! Alliansens syn på integrationspolitik skiljer sig från oppositionens. Vi ser och välkomnar individers olikheter, precis som våra vänner faktiskt pratade om nu. Jag undrar varför förslagen om en förändring av sfi inte har kommit tidigare till kammarsalen, under alla de år när ni hade möjligheter att påverka och rätta till det här.

Vi välkomnar, som sagt, att alla ska kunna stå på egna ben och inte vara bidragsberoende. Det kan vara ett direkt svar till Luciano som har frågat om alla ska vara fattiga, svaga och så vidare. Vi vill verkligen tvärtom. Vi vill att folk ska kunna påverka sitt eget liv.

Jag träffade i går en person från ett företag i Västerås. Han kom till Sverige 1975. Han påstod att han lärde sig svenska inom sex månader. Då fanns det ingen ordbok eller något annat hjälpmedel för att lära sig svenska.

Jag har träffat en taxichaufför som har jobbat i ett taxibolag. Han har bott i Sverige i över 13 år. De försöker skicka tillbaka honom för att han ska kunna läsa svenska. Han säger: Tyvärr, jag har inte bättre möjligheter i dag. Jag vill gärna kunna jobba. Jag har lärt mig svenska under dessa år. Behöver jag verkligen gå tillbaka till att sitta i skolan tillsammans med folk som har börjat lära sig svenska för sex, åtta eller tio månader sedan? Det blir väldigt jobbigt för mig att presentera mig och säga att jag har bott i Sverige i 20 år och att jag kommer att börja läsa sfi igen.

Man ska se var felet finns och vad felet var.

En del nyanlända invandrare som saknar svenskkunskaper deltar dock inte i någon formell utbildning i svenska. För en snabb integration är det önskvärt att så många som möjligt lär sig tillräckligt bra svenska för att kunna delta i arbetslivet och fungera i samhället. Det är också angeläget att tiden i sfi inte blir längre än nödvändigt.

Att ha ett arbete kan i sig fungera som ett bra sätt att tillägna sig svenska, och kunskaper i svenska är inte alltid nödvändiga för att få ett arbete. Men för de flesta är språkkunskaper av stor betydelse för att man över huvud taget ska kunna bli en del av arbetsgemenskapen.

Vidare är det ett samhällsintresse att alla som bor i Sverige har tillräckliga kunskaper i svenska för att inte hamna i utanförskap. Det är särskilt viktigt att nå de kvinnor som varken arbetar eller studerar och förhindra att de isoleras från omgivningen eller far illa på grund av att de inte kan ta till vara sina rättigheter. För dessa kvinnor är deltagande i sfi av särskild betydelse.

I dag är drygt 50 procent av de sfi-studerande kvinnor. Trots detta finns det kvinnor som inte deltar i sfi av familjeskäl. Vår införda bonus kan bidra till att öka familjens intresse av att kvinnan studerar. Genom sfi får de studerande förutom språkkunskaper även möjligheter till sociala kontakter, bättre kunskap om samhället och större möjligheter att bli självförsörjande. Bonusen kan även motivera fler män att studera sfi och att fullfölja studierna i sfi och därmed förbättra sin ställning på arbetsmarknaden på längre sikt.

Sfi-bonusen, som i dag omfattar 13 kommuner, bör alltså utvidgas till att omfatta samtliga landets kommuner. En nationell reform om sfi-bonus innebär att nyanlända invandrare i hela landet får samma stimulans att lära sig svenska snabbare. En sfi-bonus bör även kunna motivera nyanlända invandrare att påbörja sfi så snart som möjligt och förbättra deras närvaro i utbildningen och leda till extra ansträngningar för att de snabbt ska nå godkänd nivå i studierna.

Herr talman! Vilka ska då kunna få sfi-bonus? Jo, nyanlända i åldern 18–64 år ska kunna komma i fråga för bonusen. Den berörda kommunen ska informera de nyanlända som omfattas av lagen om förutsättningar och villkor för att få sfi-bonus. Kommunerna ska vidare besluta om och

betala ut sfi-bonus efter skriftlig ansökan från den nyanlände hos den kommun där han eller hon är folkbokförd. Ansökan ska ha kommit in till kommunen inom tre månader från den dag då minst betyget Godkänd i sfi har uppnåtts, och staten bör ersätta kommunerna för kostnader för utbetald sfi-bonus och för deras administrativa kostnader.

Införandet av en sfi-bonus förväntas medföra en massa positiva effekter för såväl nyanlända invandrare, det vill säga på individnivå, som samhället som helhet.

Syftet med sfi-bonus är, som sagt, primärt att stimulera till ökat deltagande i sfi, till snabbare studiestart, till snabbare fullföljd utbildning och i förlängningen till snabbare inträde på arbetsmarknaden.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

(Applåder)

(forts. 8 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

7 § Frågestund

Anf. 17 TREDJE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund. Jag vill hälsa statsrådet Mats Odell, justitieminister Beatrice Ask, statsrådet Åsa Torstensson, integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni och statsrådet Ewa Björling välkomna.

Utanförskapet

Anf. 18 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga av allmänpolitisk karaktär till Mats Odell. Regeringen gick till val på att minska utanförskapet. Det var det löfte ni gav till väljarna. Nu kan vi se resultatet. Bidragen ökar, och jobben försvinner.

Det är 121 dagar kvar till valet. Då kan det vara dags att börja summera. Mellan slutet av 2008 och slutet av 2009 har socialbidragskostnaderna ökat med 20 procent. Under förra året ökade de totala kostnaderna för socialbidrag med 9 miljarder kronor, och 90 procent av landets kommuner har ökade kostnader för socialbidrag. Utanförskapet har ökat med 70 000 personer.

Det, Mats Odell, är bokslutet för din regering. Resultatet har blivit att vi ser hur ett Bidragssverige växer fram i spåren av en borgerlig regerings politik. Utanförskapet ökar, och jobben försvinner.

Vallöftet blir som ett fotografi, där vi bara ser negativet, där bilden och löftena försvinner. Allt blev tvärtom.

Min fråga blir: På vilket sätt har den här regeringens arbete minskat utanförskapet?

Jag kan inte se det, så min fråga måste bli: På vilket sätt har ökade klyftor minskat utanförskapet?

Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det här är en fråga som Socialdemokraterna ständigt ställer. Den utgår från att allting är business as usual från valet 2006.

Det Veronica Palm och hennes parti uppenbarligen har missat är att inte bara Sverige utan hela världen har genomlevt en finanskris som ännu inte är överstånden. De kalkyler som gjordes pekade på att ungefär 300 000 människor skulle förlora sina jobb i Sverige på grund av krisen. Så har det inte blivit.

Dess bättre är det betydligt färre. Det är kanske 100 000 som förlorar sina jobb på grund av den här krisen.

Det leder naturligtvis till att det uppstår belastning på olika socialförsäkringssystem. Det är därför de finns. Det finns inget annat OECD-land som har så kraftfulla automatiska system som träder in i en sådan här kris som dem vi har i Sverige.

Vi har i dag på regeringssammanträdet haft kommissionären Almunia på besök som har beskrivit Sverige som den bästa eleven i klassen när det gäller att hantera inte bara finanskrisen utan också de sociala frågorna runt denna.

Socialbidragskostnaderna har ökat. Det är alldeles riktigt. Det är kommunerna som har dem. Det Veronica Palm glömmet bort är att regeringen, via beslut här i riksdagen så småningom, skjuter till 17 miljarder kronor till kommunsektorn bara i år, bland annat för att den ska klara av detta och se till att välfärdens kärna fungerar också under en sådan här djup kris.

Krisen är ännu inte över. Vi har fortfarande hot. Från att ha varit en finanskris blir det nu en skuldkris. Det är ett antal länder som vi kan räkna upp. De har det gemensamt att det är Veronica Palms partikamrater som regerar i de länderna. Det är kanske inte den enda förklaringen, men det finns i alla fall med.

Det Sverige har gjort på det här området får omvärldens mycket positiva bedömning. Socialdemokraterna har en annan uppfattning.

Anf. 20 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Det blir svårt att debattera med någon som inte vill försvara sin egen politik. Ja, vi har haft en ekonomisk lågkonjunktur i hela världen. Men Sverige har tagit sig sämre ut ur den än jämförbara länder.

Vi har haft en regering som har valt att stillasittande titta på när den ekonomiska krisen rullar in över Sverige och blir en jobbkris, när jobbkrisen tillåts vältra sig in i välfärden och bli en välfärds-kris. Det är det Sverige vi har i dag.

Dessutom har man fattat medvetna politiska beslut som kastar ut sjuka människor ur sjukförsäkringen, som pressar ut löntagare ur a-kassan och som straffbeskattar landets pensionärer. Det är den politik som ni har försökt möta lågkonjunkturen med.

Då måste min fråga fortsatt bli: Kan väljarna förvänta sig mer av samma medicin? Är det mer av ökad ojämlikhet som ska lösa Sveriges problem?

Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tror att Veronica Palm ska kontrollera sina fakta lite bättre. Hon säger att Sverige har kommit sämre ut än andra länder. Vilka länder? Det är inte sant. Det stämmer inte. Det finns inget annat land som har gått ur den här krisen med så starka statsfinanser.

När vi tog över efter Socialdemokraterna hade vi en statsskuld som var ungefär 46 procent av bruttonationalprodukten. Den är i dag 38–39 procent. Alla nyckeltal pekar på att det som vi har gjort under den här krisen har varit ändamålsenligt.

Jag beklagar att det finns personer i socialförsäkringssystemen som har kommit i kläm. Det är sådant som har rättats till. Det får inte förekomma att sjuka människor ska jagas ut, och det kommer inte att ske framöver.

Det är viktigt att se till att den offentliga sektorn utstrålar värme och empati. Människor ska kunna känna sig trygga när de förlorar sina jobb eller blir sjuka. Det är något som den här alliansen kommer att se till också framöver.

Kartläggning av islamister

Anf. 22 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Nyamko Sabuni. Jag läser: Jag beställer den här kartläggningen av islamistiska miljöer och organisationer som rekryterar, för vi behöver veta mer och för att få veta måste det göras i form av en beställning till Säpo.

Det sade integrationsminister Nyamko Sabuni i samband med att hon talade vid Folk och Försvars rikskonferens i Sälen.

Hon hade redan gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att kartlägga hur islamister som vill lämna våldsbenägna extremistiska rörelser ska kunna få hjälp att hitta ut, ungefär som nynazister som får stöd för att bryta med sina organisationer.

När man läser i det uppdrag som Ungdomsstyrelsen har fått kan man inte se någonting som handlar om islamister, det som Nyamko Sabuni sagt gång på gång, senast i en radiointervju i början av veckan.

Jag undrar: Var får Nyamko Sabuni sina uppgifter från att det just är islamister som man ska leta efter?

Anf. 23 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Det stämmer det som Mehmet Kaplan säger. Regeringen har beställt en sammanställning av våldsamma islamistiska miljöer. Det är ett arbete som är ett led i att försvara vår demokrati. Det är därför vi

sammanställer våldsamma miljöer, precis som vi sammanställer vitmaktmiljöer och vänsterextrema miljöer. Vi menar att också de våldsamma islamistiska miljöerna behöver sammanställas.

Det är ett sätt att få bra kunskap för att debatten ska kunna vara nyanterad. Vi har också indikationer på att unga människor rekryteras till krigsländer, där de begår brott. Många av de unga människorna hoppas jag verkligen ska komma tillbaka till Sverige igen, deras hemland. Då är det viktigt att veta att samhället finns där och kan fånga upp dem och hjälpa dem. De kommer antagligen att vara drabbade av trauman av olika slag.

Ungdomsstyrelsen ska se om det finns möjlighet att också upprätta avhopparverksamhet för den gruppen unga. Men i dag har vi inte all information. Det är den som Säkerhetspolisen ska sammanställa åt oss.

Anf. 24 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! Det här stämmer inte, Nyamko Sabuni. Det finns inget över huvud taget i uppdraget till Ungdomsstyrelsen som handlar om islamistiska grupper. Det här är något som statsrådet gång efter annan uttalar sig om i ett populistiskt försök att peka ut en viss grupp av människor, oavsett om de kan beskrivas som islamister, vanliga muslimer eller bara har en kulturell tillhörighet till en viss religion.

Det är ett sätt att spåda på den islamofobi som finns i vårt samhälle och som skadar så många människor. I skriftligt material efterfrågar man inte det som man går ut i medier och tidningar och låtsas att man har efterfrågat. Jag tycker att det är fel av ett statsråd.

Här har jag uppdraget till Ungdomsstyrelsen. Jag tycker att det är väldigt märkligt.

Jag vill ha en förklaring till varför Nyamko Sabuni gör på det här sättet.

Anf. 25 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Att sammanställa information om våldsamma islamistiska miljöer eller att upprätta avhopparverksamhet för dem som befinner sig i de miljöerna ser jag inte som ett sätt att skada enskilda människor. Det är ett sätt att skydda samhället. Det är ett sätt att uppmärksamma de människor som på grund av utanförskap av olika slag söker en gemenskap i miljöer som vi menar är odemokratiska och farliga. Vi måste veta vilka de människorna är. Samhället måste ta sitt ansvar för att ge dem stöd om de väljer att lämna dessa miljöer.

Jag delar inte Mehmet Kaplans uppfattning att det regeringen gör skadar enskilda. Tvärtom ger det enskilda stöd och skyddar vårt demokratiska samhälle.

Servicekontor i landsbygdskommunerna

Anf. 26 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Odell.

Vi har ju sett en försämring av servicen i våra landsbygdskommuner. Det har skett en radikal förändring till det sämre. Det handlar om statlig

service som absolut får effekt på den kommunala och privata servicen som givetvis också försämras.

Det kom en utredning i november – Lars Högdahls – som föreslår servicekontor där man samordnar statlig, kommunal och privat service i alla landsbygdskommuner. Tillsammans med statsrådet hade vi en debatt strax före jul.

Remisstiden har nu gått ut, så min fråga är: När kommer det ett förslag, Mats Odell?

Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Lena Olsson och jag hade en intressant debatt om detta. Vi är överens om att hela Sverige ska leva. Vi är överens om att det behövs statlig service överallt. Det ska gå att leva ett bra liv i hela Sverige.

Den nya tekniken har skapat helt nya möjligheter. E-förvaltning är något som gör det möjligt att ge service av den här karaktären ganska decentraliserat.

Något som också är glädjande manifesterades på landsbygdsriksdagen i Sunne där jag deltog. Jag vet inte om Lena Olsson var där. Där visade det sig att det här är en oerhört intressant sak för många frivilliga och det civila samhället.

Det konkreta svaret på Lena Olssons fråga är att remissbehandlingen pågår. Remissvaren har kommit in och frågan bereds i Regeringskansliet. Jag kan inte säga exakt när någon produkt kommer att levereras från utredningen.

Anf. 28 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Beskedet är alltså att vi som bor på landsbygden kommer att få se en ännu större försämring. Det hade varit nödvändigt att ministern hade lagt fram förslaget med tanke på de försämringar vi har sett de senaste åren.

Den nya tekniken ska vi absolut använda oss av. Men då måste vi ha förutsättningar. Det har skapats en digital klyfta i Sverige. Det är inte alla som har tillgång till detta. Det borde vara en självklar demokratisk rättighet.

Ditt svar till landsbygdsbefolkningen och med det program som man hade på landsbygdsriksdagen är att det inte kommer några förslag.

Jag satt alldeles intill dig på kvällen, men du kanske inte såg mig.

Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag är glad att Lena Olsson inte uppträder som tolk. Om detta var en tolkning av vad jag sade är det ganska fjärran från innehållet i det jag sade.

Jag sade att de förslag som Lars Högdahl har lagt fram har remissbehandlats. Vi tar nu hand om de remissvaren. Jag kan inte säga när det kommer en produkt av detta.

Att tolka det som att vi lämnar landsbygden därhän tycker jag är en grov överdrift.

Svaret är att vi kommer att arbeta för att det ska finnas ett lokalt servicekontor i varje kommun. Min ambition är att Arbetsförmedlingen ska vara utgångspunkt för detta. Vi ska ha kommuner som värdmyndigheter; det är en möjlighet. Vi kommer att ha ett samarbete med lanthandeln,

Handläggningstiderna vid brott mot barn

Frågestund

Anf. 30 GUSTAV NILSSON (m):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieminister Beatrice Ask. Den handlar om handläggningstiderna när det gäller brott mot barn.

Utredningstiderna hos olika myndigheter är långa på vissa håll i landet när det gäller dessa brott. Enligt lag ska förundersökning vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan så snart som möjligt och senast inom tre månader då någon är skäligen misstänkt för brottet.

Det ska således vara en kort handläggningstid, inte minst med tanke på att barn ofta befinner sig i en utsatt situation i de här fallen.

Det är stora variationer i vårt land. Det skiljer från kommun till kommun när det gäller hur man klarar av detta.

Min fråga till justitieministern är: Vilka åtgärder är justitieministern beredd att vidta med anledning av väntetiderna så att vi får snabbare handläggning när det gäller barn som utsatts för brott?

Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är naturligtvis helt oacceptabelt att rättsväsendet inte håller de tidsfrister som finns när det gäller utredning och handläggning av ärenden som rör barn. Tiden känns lång för ett barn.

Regeringen har gett myndigheterna i uppdrag att tillsammans se vad man kan göra för att korta handläggningstiden i hela kedjan. Det gäller ju inte bara själva utredningen utan också arbetet i domstol. Det är viktigt att man får ett avslut på ärendet.

Jag tror att det är nödvändigt att myndigheterna ser helheten för att man ska kunna ta tillräckligt många nya grepp för att korta tiderna. Vi ställer också krav på förändringar i övrigt när det gäller detta.

I handlingsprogrammet för de kommande fyra åren säger vi i Alliansen att vi ska fundera över att använda kömiljardens erfarenheter för att uppmuntra dem som kapar köerna och kortar handläggningstiderna.

Anf. 32 GUSTAV NILSSON (m):

Fru talman! Jag tycker att justitieministern ger ett positivt besked. Det är viktigt att vi tar ytterligare steg för att korta handläggningstiderna och att polis, åklagare och domstolar verkligen anstränger sig för att få ned väntetiderna.

Det är viktigt eftersom barn ju mår illa i sådana här situationer. Många gånger får man kanske inte det stöd man borde få ute i kommunerna.

Kortare väntetider innebär också att vi kan ställa dem som har begått brott till svars för sina handlingar.

Våld mot barn är något som vi aldrig kan acceptera. Det besked som ministern ger, att vi ska snabba upp handläggningstiderna och vara mer effektiva, tycker jag är positivt för att vi bättre ska kunna hantera den här viktiga frågan.

Anf. 33 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Utöver det jag nämnde om att se hur rutinerna kan förbättras för att korta handläggningstiderna vill jag nämna det arbete som bedrivs i barnahus och när det gäller metodutveckling. Barn eller ungdomar är inte alltid snabba med att berätta vad som har hänt eller duktiga på att beskriva vad som har hänt.

Vi behöver kompetenshöjningar i rättsväsendet för att möta barn på rätt sätt och för att erbjuda en sådan miljö att det underlättar för barn att berätta vad de har varit med om eller sett.

Det pågår en rad projekt runt om i landet utöver barnhusen. Det är något som vi kontinuerligt tar intryck av och ser hur vi kan sprida och förbättra. Det är en aspekt på att korta tiderna och stödja barnen i en för dem ofta väldigt besvärlig process.

Konsekvenserna av Mercosurförhandlingarna

Anf. 34 OTTO VON ARNOLD (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till handelsministern.

EU-kommissionen har beslutat att återuppta handelsförhandlingarna med Mercosur som inleddes 1999 och har legat på is sedan 2004.

Sveriges hållning i handelsfrågor har hittills varit att inte lösa sådana saker bilateralt utan inom WTO:s ram och den pågående WTO-rundan.

EU-kommissionen har i samband med WTO-förhandlingarna i juli 2008 gjort multilaterala eftergifter för att öppna det europeiska jordbruket, vilket kommer att innebära stora negativa konsekvenser för den europeiska jordbrukssektorn när WTO-avtalet träder i kraft.

Det avtal som man nu har ingått med Mercosur kan enligt kommissionens beräkningar få långtgående konsekvenser. Särskilt hårt drabbas produktionen av nötkött, kyckling och gris.

Jag antar att handelsministern har gjort konsekvensberäkningar. Vad kommer detta att innebära för våra handelspartner inom MUL- och AVS-länderna, och hur kommer det att gynna de europeiska konsumenterna i form av ökad livsmedelssäkerhet, djurhälsa och landsbygdsutveckling?

Anf. 35 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Jag tackar för en intressant fråga. Jag är glad över att man nu har beslutat att återuppta förhandlingarna med Mercosur. Det är någonting som har legat i träda sedan 2004.

Det är bra att Spanien som ordförandeland också pushar på detta. Förhandlingarna ska återupptas i början av juli.

Från svensk sida har vi sagt att vi naturligtvis står bakom detta. Vi är för frihandel. Vi vill ha fler frihandelsavtal. Detta är dessutom ett väldigt viktigt sådant. Om man tittar lite närmare på Mercosur står Brasilien för ungefär 70 procent. Brasilien är ett viktigt land inte minst för Sverige, och vi har många bilaterala kontakter med landet. Det är ett bra land som också arbetar mycket med grön ekonomi och som är det land som går i bräschen för att vara mest miljövänligt i hela Latinamerika.

Preliminära siffror visar att vi årligen skulle kunna tjäna 4,5 miljarder euro på detta avtal.

Anf. 36 OTTO VON ARNOLD (kd):

Fru talman! I Sverige skulle vissa delar bli speciellt drabbade. De områden som kommissionen utmålar är Småland med sina små familjejordbruk, öppna hagmarker och betande kor.

Hur har handelsministern tänkt balansera detta mot de satsningar som vi ändå gör på landsbygdsutveckling och matlandet Sverige så att detta inte ska gå om intet? Finns det några konsekvensanalyser just för svensk del?

Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Jag tycker att vi till att börja med ska titta lite i backspeglarna hur vi har klarat oss tidigare utan subventioner. Vi har klarat oss alldeles utmärkt innan vi blev EU-medlemmar.

Detta är en fråga som vi har arbetat med länge för att försöka ta bort de jordbrukssubventioner som finns inom EU. Med den nya jordbruksreform som nu är på gång kommer det också gradvis att ske.

Men om vi drar parallellen till det multilaterala handelsavtalet, den så kallade Doharundan, vet vi att det är en utvecklingsrunda, det vill säga att utvecklingsländerna också ska kunna dra nytta av detta. Då är det ytterst viktigt att vi är mindre egoistiska och vågar ta bort dessa jordbrukssubventioner.

Ser man detta i det stora hela kommer det fortfarande väldigt mycket att vara en vinnarsituation för Europa. Man ska se detta i tre delar. Det är industri, jordbruk och tjänsteområdet.

Jag är övertygad om att vi kommer att stå oss väl i konkurrensen även med frihandelsavtal. Sverige har just blivit utsett till det mest konkurrenskraftiga landet i hela Europa.

Avgift på Skurubron

Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Åsa Torstensson.

För att ta sig till Orminge i Nacka och till hela Värmdö finns det bara en väg, och den går över Skurusundet. Nu vill Nacka kommun införa en avgift på en ny Skurubro. Värmdö kommun, där de flesta bor som ska över bron, har motsatt sig denna avgift.

Jag vill därför fråga statsrådet om det är hennes och regeringens avsikt att trots detta massiva motstånd från Värmdöborna påtvinga dem denna extra kostnad som de inte har någon möjlighet att välja bort.

Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Runt Stockholm händer det mycket och spännande initiativ tas, både med medfinansiering och olika avgifter för att man ska hitta lösningar på stora investeringar. I detta sammanhang finns det naturligtvis också initiativ lokalt där man hittar egna lokala finansieringslösningar. Poängen med detta är att man också lokalt kan göra överenskommelser i en region om hur man investerar och vilka projekt och väginvesteringar som är prioriterade, allt i syfte att hitta smidiga lösningar i Storstockholm där många har behov av stor rörelse.

Anf. 40 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Det var inte svar på min fråga. Min fråga handlade om att det är en kommun som vill införa en broavgift, medan det är en annan kommuns invånare som behöver åka över bron.

Min fråga till statsrådet som ansvarig för infrastrukturen är: Avser ministern att tvinga på Värmdöborna en avgift som de motsätter sig?

Jag ska tillägga att alla partier i Värmdö kommun är emot denna avgift, medan man inom partierna i Nacka har delade uppfattningar.

Hur tänker ministern göra?

Anf. 41 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Denna regering har just tagit tag i frågeställningen att skapa möjligheter för finansiering och medfinansiering och gett möjlighet att på regional och lokal nivå ta ut avgifter. Det är ett arbete som pågår.

Jag tycker att det är oerhört spännande att man hittar olika lösningar för att skapa möjligheter att finansiera infrastruktur i olika delar i landet.

Samarbetet mellan polisen och kommunerna

Anf. 42 PER ÅSLING (c):

Fru talman! Jag vänder mig till justitieminister Beatrice Ask.

Alliansregeringens satsning på hela rättskedjan genom bland annat en ordentlig resursförstärkning har varit behövlig och värdefull. Det har lett till att antalet poliser har ökat och nu närmar sig 20 500, alltså mer än vad som har utlovats. Det har också inneburit att polisen kan göra ett bättre jobb. På det sättet kan man skapa miljöer där människor känner sig tryggare.

Polisens tillgänglighet har förbättrats markant, och man är mer synlig. Det har lett till att människor uppskattar polisens agerande på ett helt annat sätt än tidigare.

Det finns dock stora variationer över landet, och den lokala närvaron är ingen självklarhet på en del ställen.

Vi i Centerpartiet har i vårt nyligen presenterade landsbygdsmanifest lyft fram dessa frågor, bland annat att polisen ska vara mer förankrad och stationerad i varje kommun.

Min fråga till statsrådet är: Vilka möjligheter ser ministern att det finns att stärka samarbetet mellan polisen och kommunerna för att skapa en bättre lokal polisiär förankring?

Anf. 43 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Vi har inlett ett arbete där uppmaningen till polisen är att teckna överenskommelser eller avtal med varje kommun där man kontinuerligt på chefsnivå kommer överens om hur verkligheten och de lokala förutsättningarna ser ut och går igenom vem som gör vad för att öka det lokala samarbetet och den lokala samverkan och också för att ta intryck av de lokala variationer som förekommer.

Detta har visat sig vara mycket positivt, och det händer mycket runt om i landet. Jag var till exempel i Örebro i går där man är på väg att genomföra avtal i hela denna myndighet under våren. Jag har varit i

Norrländ ett antal gånger och träffat rätt många kommunalpolitiker som är nöjda. I Gävleborgsmyndigheten har man till exempel den vägen gjort det möjligt för polisen att hålla öppet mer än tidigare genom att lokalisera poliskontor till kommunalhusen.

Prot. 2009/10:122

20 maj

Frågestund

Anf. 44 PER ÅSLING (c):

Fru talman! De fördelningsmodeller som Rikspolisstyrelsen tillämpar utgår från geografi, befolkning och brottsbelastning. Det är klart att det är viktigt att resursfördelningen sker utifrån relevanta utgångspunkter. Glesbygdsfaktorn måste spela en stor roll eftersom det är stora skillnader i Sverige, och många polismyndigheter brottas med långa avstånd.

När det gäller myndighetens resursfördelning måste hänsyn tas även till näringslivets säsongsvariationer. I till exempel mitt hemlän, Jämtlands län, förekommer det att man har tio miljoner gästnätter. Det är klart att det är glädjande i sig. Men det innebär också en ökad belastning på polisen, och lokalt och regionalt får man ingen ekonomisk kompensation för detta. Bra resultat kräver alltid rätt resurstilldelning.

Jag tackar ministern för svaret.

Anf. 45 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Ja, det är helt riktigt att det är väldigt stora variationer runt om i landet; så är det.

Rikspolisstyrelsens fördelningsmodell som denna i dag ser ut är ständigt under diskussion. Det är mycket svårt att hitta nycklar som stämmer överens och som passar för alla olikheter som Sverige uppvisar.

För närvarande pågår bland länspolismästarna en diskussion om en modell framöver och om vilka kriterier det ska vara. Jag vet att både glesbygdsfaktorn och storstadsfaktorn diskuteras i det sammanhanget. Man hittar nog aldrig en modell som är helt perfekt. Men det är klart att det finns särskilda förutsättningar i glesbygden likaväl som det finns speciella förutsättningar i vissa storstäder. Till det måste hänsyn tas, så det arbetet måste pågå.

Små myndigheter har inte alltid den specialkapacitet som kan behövas. När det gäller bekämpningen av grov organiserad brottslighet har vi därför inrättat åtta regionala aktionsgrupper med poliser och också regionala underrättelsecentrum som kan komplettera det ordinarie polisväsendet.

Bostadsbristen för unga i Stockholm

Anf. 46 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Enligt Statistiska centralbyrån har ökningen av antalet 20–30-åringar i Stockholm sedan år 2006 varit 20 gånger större än antalet påbörjade ettor. Samtidigt har endast ett fåtal studentlägenheter börjat byggas, och bostadskön har växt med 100 000 personer. En del av dem sitter säkert här på läktaren och lyssnar på vår frågestund i dag.

Jag undrar vad bostadsminister Mats Odell vill göra åt bostadsbristen.

Anf. 47 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Sverige, inte bara Stockholm, har en väldigt stor bostadsbrist. I mer än 120 kommuner i Sverige är det bostadsbrist. Det är inte något som uppstått under denna mandatperiod, något som Maryam Yazdanfar mycket väl känner till. Under de senaste 25 åren har vi i Sverige byggt ungefär hälften så mycket som man i våra nordiska grannländer byggt. Men nu pågår ett ganska omfattande arbete med att vända på detta. Jag är glad över att vi tillsammans med Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och de allmännyttiga bostadsföretagen har hittat fram till ett grundläggande avtal som ska bidra till att det blir mer investeringar i bostäder.

Just studentbostadsfrågan kan indelas i kortsiktiga åtgärder och mer långsiktiga åtgärder. På kort sikt har vi gjort det mer intressant att hyra ut i andra hand. För en ung människa som får en studieplats är det viktigt att ha någonstans att bo i väntan på en studentbostad. Dock behöver det byggas mer. Också det arbetar vi med. Jag kommer att lägga fram ett förslag till åtgärder som stimulerar studentbostadsbyggandet framöver.

Anf. 48 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag tackar för det svaret men konstaterar att bostadsministern, kanske tillsammans med övriga i regeringen, satt i system att inte svara på frågor utan att bara prata för pratandets skull.

Jag fick inte svar på min fråga om vad bostadsministern tänker göra åt unga människors bostadsbrist i Stockholm. Därför ställer jag frågan en gång till, i hopp om att slippa den historiska exposén som jag själv kan läsa mig till och som jag tror att alla är medvetna om. Jag undrar: Vad vill bostadsministern göra i framtiden?

Vi socialdemokrater går till val på att vi tänker sätta spaden i jorden för 14 000 nya små lägenheter i Stockholmsregionen nästa mandatperiod. Vad vill bostadsministern göra? Jag vill ha ett svar på den frågan.

Anf. 49 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Från en som representerar ett parti som under sina tolv regeringsår haft en växande bostadskö är det ganska djärva ord som här uttalas.

Jag har redan talat om den grundläggande, den fundamentala, skillnaden mellan Sverige och de nordiska länder som under de senaste 25 åren har byggt dubbelt så mycket. Både studenter och andra hittar där lätt bostäder. I det avseendet har vi nu hittat fram till ett långsiktigt avtal.

På kort sikt handlar det om att få någonstans att bo. Men det går inte så fort att bygga bostäder. Därför stimulerar vi nu möjligheten att skapa tillfälliga bostadslösningar av det slag som finns – detta i väntan till exempel på en studentbostad. Detta är mycket viktigt. Dessutom kommer jag att lägga fram ett förslag som handlar om hur vi stimulerar byggandet av just studentbostäder.

Anf. 50 PIA NILSSON (s):

Fru talman! I Bergslagen är man djupt oroad över Rikstrafikens och regeringens agerande när det gäller Bergslagspendeln som är namnet på järnvägen mellan Ludvika, Smedjebacken, Fagersta och Kolbäck.

Här i kammaren har vi beslutat att transportsystemet ska underlätta vardagen för människor och företag i hela vårt land genom att effektiva och klimatsäkra transporter erbjuds. Men nu har Rikstrafiken bestämt sig för att ta sin hand från stora delar av denna Bergslagstrafik.

Anslaget kommer att kraftigt reduceras. Motivet är att det, som man tror, går att driva vissa av linjerna kommersiellt. En förfrågan gjordes i höstas, men inte en enda aktör anmälde intresse – förmodligen på grund av det stora underskottet och den låga kostnadstäckningsgraden. I dag betalar trafikhuvudmännen 95 miljoner kronor för att hålla i gång trafiken.

När det nu inte finns någon kommersiell aktör som vill driva tågtrafik utgår jag från att ministern kommer att agera för att nuvarande trafikutbud kan behållas.

Kan ministern redogöra för vilka åtgärder som kommer att vidtas?

Anf. 51 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Den här regeringen har gjort stora investeringar när det gäller att skapa långsiktigt hållbara transporter samt investeringar i vägar och järnvägar i alla delar av landet. Vi har också skapat goda förutsättningar för att kollektivtrafiken ska fungera bra och så att resandet följs på ett helt annat sätt än i dagsläget.

Vi har lagt fram förslag till en ny trafiklagstiftning. Vidare skapar vi möjligheter för att öppna för konkurrens – då på ett sådant sätt att vi skapar goda möjligheter för nya aktörer att komma ut på banan, bildligt talat, och därmed också möjligheter för en ökad efterfrågan när det gäller kollektivtrafikresandet som vi tillmötesgår genom att det finns mer att välja på.

Anf. 52 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Det är lite märkligt att höra Åsa Torstensson redogöra för vad den här regeringen har åstadkommit. Utifrån det resonemanget kan vi dra slutsatsen att ni totalt har misslyckats, för annars skulle inte nämnda problem finnas i Bergslagen.

De stora investeringar som statsrådet påstår att regeringen gjort har uppenbarligen inte hjälpt invånarna i Bergslagen. Rikstrafiken kommer att reducera nuvarande anslag från de 60 miljoner som nu betalas till 28 miljoner för att man tror att det går att driva det här kommersiellt. Men, statsrådet, ingen kommersiell aktör har visat intresse för trafiken. Ingen vill driva delar av den här tågtrafiken på det sätt som Åsa Torstensson hävdar att regeringen tycker är absolut bäst. Det fungerar inte. Er trafikpolitik fungerar inte i verkligheten; det är bara att konstatera det utifrån det vi nu fått höra här i kammaren.

Bergslagstrafiken kostar en hel del. Det är underskott. Det kostar trafikhuvudmännen 95 miljoner kronor årligen. Är det så att landsting och kommun ska betala ännu mer för att driva denna tågtrafik?

Anf. 53 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Pia Nilsson och hennes tidigare regering har valt att inte ha fokus på resenären och att inte investera i järnvägen samt valt att inte se vikten av att följa resenärerna på ett nytt sätt. Men nu skapar vi nya möjligheter, möjligheter för nya aktörer att komma in på järnvägssidan för att där konkurrera. Därmed kan människor runt om i landet som efterfrågar kollektivtrafik erbjudas mer service.

Frihandelsavtal mellan EU och Mercosur

Anf. 54 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till handelsminister Ewa Björling.

Som nämnts här tidigare i dag har EU och den latinamerikanska handelsorganisationen Mercosur – där Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay ingår – kommit överens om att återuppta förhandlingarna om ett frihandelsavtal. Tidigare har man haft förhandlingar, men de bröt samman 2004 då det rådde oenighet om tullar och europeiska jordbrukssubventioner. Vi kan konstatera att det fortfarande finns ett starkt motstånd bland vissa starka jordbruksnationer i EU.

Jag undrar därför: Vad gör handelsministern för bedömning av om vi kommer att kunna se en positiv utgång av dessa förhandlingar och att de verkligen resulterar i ett nytt frihandelsavtal mellan EU och Mercosur?

Anf. 55 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Först och främst är det naturligtvis väldigt glädjande att förhandlingarna återupptas och att det spanska ordförandeskapet och kommissionen går i bräschen för detta. Vi behöver nämligen fler frihandelsavtal, inte färre. Det är också viktigt nu när Doharundan går trögt att vi parallellt ser till att förhandla med andra länder om bilaterala frihandelsavtal.

Det är också så att både G20-länderna och G8-länderna under finanskrisen väldigt tydligt har uttalat hur vi ska fortsätta med frihandel och hur vi ska undvika protektionism. Detta är naturligtvis någonting som kvarstår. Det gäller att hela tiden vara vakthund gentemot protektionism, och just därför är det väldigt olyckligt att Frankrike har agerat på det sätt man har gjort. Jag tycker att det är närmast oansvarigt att säga att vi inte ska återuppta förhandlingarna och att det har skett på felaktiga grunder, för det vi gör just nu är att fortsätta inom ramen för samma mandat vi hade 2004.

Anf. 56 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Fru talman! Jag tackar handelsministern för svaret. Det är väldigt viktigt att angripa alla typer av protektionism ur alla synvinklar.

Jag tror att ett frihandelsavtal mellan EU och Mercosur skulle kunna skapa en stor och viktig handelszon i världen. Den skulle kunna omfatta 700 miljoner människor, och man beräknar att detta skulle leda till en ökad export mellan de båda handelsblocken. Vilken bedömning gör handelsministern vad gäller ett nytt frihandelsavtal och vad det skulle ha för innebörd för små och medelstora företag i Sverige?

Anf. 57 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Vi har ännu inte gjort närmare konsekvensanalyser av vad detta innebär för små och medelstora företag just i Sverige. Det jag kan svara på i dag är att vi säger att vi skulle öka exporten till Mercosurländerna med ungefär 4,5 miljarder euro per år. Vi ser naturligtvis också Brasilien, som står för 70 procent av Mercosur, som en strategiskt viktig samarbetspartner – även när det gäller grön ekonomi och att ställa om mer till grön teknik i hela denna del av världen.

Det som är viktigt att påpeka är dock just att jag tycker att man ska se att det finns flera olika delar i ett frihandelsavtal och att det totalt blir en vinnarsituation, även om det nu finns en jordbrukslobby i Frankrike som spjärnar emot kraftigt. Samma parallell kan man dra till Doharundan, men jag tycker att man måste se det hela större än så, ta sitt ansvar och åtminstone komma till förhandlingsbordet. Frihandel gynnar nämligen både små och medelstora företag vare sig de finns i Sverige, i Frankrike, någon annanstans i EU eller på andra sidan Atlanten, det vill säga i Mercosurländerna. Det är något som gynnar alla. Bort med skatter, tullar och kvoter!

Svenska initiativ för mänskliga rättigheter i Kina

Anf. 58 AMEER SACHET (s):

Fru talman! Jag har en fråga till handelsminister Ewa Björling.

Relationer till andra länder är viktiga för oss. Handel är ett viktigt område inom utrikespolitiken. Nu har världsutställningen Expo 2010 öppnats, och Kina räknar med 70 miljoner besökare. Samtidigt som utställningen pågår sitter anhängare till demokrati och mänskliga rättigheter fängslade i Kina, och de torteras. Handel och intresset av goda ekonomiska förbindelser borde inte tysta Sveriges röst.

Vilka initiativ har tagits från Sveriges sida och från EU för att frågan om mänskliga rättigheter i Kina ska uppmärksammas?

Anf. 59 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Tack för en väldigt viktig fråga, Ameer Sachet! Vi har diskuterat den många gånger förr.

Jag var själv på plats och invigde världsutställningen i Shanghai. Jag vill säga att jag hoppas att så många som möjligt av er har tillfälle att åka dit, för den svenska paviljongen ska vi verkligen vara stolta över. Vi har spirit of innovation som tema, och vi kommer att ha CSR – corporate social responsibility, socialt ansvarstagande – som ytterligare tema. Just inom detta område ligger Sverige och svenska företag i framkant. Det handlar om betydelsen av mänskliga rättigheter och ansvarstagande på arbetsplatsen. Det handlar om miljöhänsyn, och det handlar om att arbeta mot korruption.

Vi har i dag också, som första land, ett samarbetsavtal med Kina som gäller just dessa frågor. Det har vi för att kunna överföra vår kunskap, våra erfarenheter och våra svenska värderingar om hur vi ser på mänskliga rättigheter till Kina.

Anf. 60 AMEER SACHET (s):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Vi är överens om att Sverige ska vara en stark röst för demokrati i världen.

Vilka konkreta steg mot ökad demokrati och respekt för mänskliga rättigheter har vi sett efter OS 2008 i Peking? Det är i princip inga. Kommer vi att se positiva förändringar när det gäller mänskliga rättigheter i Kina efter Expo 2010? Jag är själv väldigt tveksam. Sverige borde kräva mer av Kina via EU, men Sverige självt ska också göra mer för att politiska fångar ska frigges och inte torteras. Vi ska se till att även Kina ska tänka om när det gäller dödsstraff. Vi ska ha någon form av strategi, en plan, för Kina för att också de ska demokratiseras. Tänker statsrådet göra mer åt detta?

Anf. 61 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Låt oss först gemensamt konstatera att det fortfarande sker oerhörda kränkningar av mänskliga rättigheter i Kina. Där är vi definitivt överens.

Jag är däremot inte lika överens med dig om att det inte har skett några som helst framsteg efter OS i Peking. Det vi ser nu är en mer öppen attityd mot journalister, inte minst under Expo. Det vi också kunde se bara tre dagar innan Expo öppnade var att man har tagit bort det förbud att komma till Kina som har gällt för alla människor som är hivsmittade. Också det var en kränkning av mänskliga rättigheter.

Vi arbetar hårt med denna fråga, både i svenska företag genom att de är goda förebilder på plats i Kina, på ambassadnivå och naturligtvis på ministernivå. Vi tar alltid upp olika fall där man kränker mänskliga rättigheter i alla våra möten med Kina. Slutligen vill jag också säga att jag själv har varit på plats i Kina och besökt svenska fabriker med kineser anställda och sett vilken skillnad vi där kan visa på jämfört med de företag som inte har kontakter med omvärlden. Jag är alltså övertygad om att dessa kontakter är livsviktiga, inte minst när det gäller att överföra vår syn på mänskliga rättigheter.

Arbetsvillkoren för kommunanställda

Anf. 62 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Min fråga går till kommunminister Mats Odell. Den gäller de anställda i kommunerna och frågan om heltid som rättighet och deltid som möjlighet.

Välfärdssektorn står inför generationsväxlingar. De jobb som finns ute i kommunerna måste bli så attraktiva att fler väljer dem, samtidigt som man måste vilja och kunna jobba kvar. För att klara denna utmaning måste vår gemensamma sektor bli ett föredöme. Politikerna ute i kommunerna måste kunna erbjuda attraktiva arbetsvillkor.

Vi vet att oppositionen tillsammans med Kommunal har framlagt något som heter Mönsterarbetsplatser. Min fråga till kommunministern är: Har du under din tid i regeringen, kanske tillsammans med arbetsmarknadsministern, tagit initiativ i dessa frågor för att göra tillvaron än bättre för de anställda i kommunerna, så att vi kan säkra åtagandet ute i kommuner och regioner?

Anf. 63 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tycker att Göran Persson berör en väldigt viktig fråga: Hur ska vi se till att den offentliga sektorn och inte minst kommuner och landsting är attraktiva arbetsplatser? Det är en mycket viktig fråga, och den gäller också för staten, där vi har stora generationsväxlingar på gång. Vi behöver attrahera unga och äldre människor att vilja arbeta här.

Då kommer vi givetvis till vilka villkor som ska gälla för den anställde. Det är en fråga vi har delegerat till parterna på arbetsmarknaden och till kommunerna. Vi har ett vittgående kommunalt självstyre, och denna regering har inga planer på att ha någon sorts bindande lagstiftning på detta område. Detta är i stället något vi hoppas att man löser avtalsvägen – den svenska modellen.

Anf. 64 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Jag har en tillägsfråga med anledning av det svar som ministern gav. Vi i De rödgröna har lagt fram i vårmotionen att vi vill satsa en heltidsmiljard under två år som ska rikta sig till kommuner, landsting och regioner där man kan jobba med de här frågorna och titta över organisationen för att se: Hur kan vi göra de anställda mer nöjda? Hur kan vi göra tjänsterna mer attraktiva så att man klarar av sin vardag i det viktiga arbetet och åtagandet ute i kommunerna? Det här är också en jämställdhetsfråga, en möjlighet för personalen att få ökad kompetens i sin karriär. Det är en stor jämställdhetsfråga eftersom vi ser att nio av tio deltidsarbetande är kvinnor.

Min fråga till ministern blir: Vad är er medicin? Kan ni stödja det här att man ger bättre möjlighet till kommuner att starta det här arbetet? För det krävs medel.

Anf. 65 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag håller fortfarande med Göran Persson om att det här är en viktig fråga. Men jag tror inte på de centraliserade lösningarna; jag tror på den svenska modellen, att avtalsvägen hitta fram.

När det gäller resurser till kommunsektorn är antalet arbetade timmar i hela ekonomin det absolut viktigaste, alltså en aktiv jobbpolitik, en arbetslinje som gör att så många människor som möjligt i Sverige är i arbete. Det är det absolut viktigaste. Där är jag orolig för att Göran Persson och det alternativ han företräder lägger fram ett antal förslag som gör att man övergår från en arbetslinje till en bidragslinje. Det är det absolut värsta som skulle kunna hända för kommunsektorn, för de kommunala kärnverksamheterna och för de anställda inom kommunsektorn.

Det viktigaste är alltså en satsning på arbetslinjen och att hålla fast vid den. Det ger kommunerna de största inkomsterna jämfört med andra alternativ, där man skickar någon liten miljard som plåster på såren.

Alkolås för dömda rattfyllerister

Anf. 66 PER LODENIUS (c):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Åsa Torstensson. För ganska exakt tre år sedan fick jag av statsrådet svar på frågor angående

hur man kan minska rattfylleriet. Bland annat tog statsrådet i sitt svar upp att man gett i uppdrag åt dåvarande Vägverket att göra en utvärdering av försöksverksamheten med alkolås för dömda rattfyllerister. Senare samma år tillsatte infrastrukturministern en utredning med uppdraget att bland annat föreslå ett system med alkolås för dömda rattfyllerister.

Min enkla fråga är: Hur har arbetet med alkolås i bilar för dömda rattfyllerister fortskridit?

Anf. 67 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Det är en viktig fråga i anslutning till trafiksäkerhetsåtgärder. Även om vi nu befinner oss i en situation där vi har det lägsta antalet dödade i trafiken sedan vi började räkna antalet olyckor i mitten av 30-talet finns det ett ständigt pågående utvecklingsarbete för att minska trafikolyckorna. Alkohol och droger är en viktig och prioriterad del i detta.

Det utredningsarbete som Per Lodenius mycket riktigt hänvisar till har gått vidare. Nu arbetar man med ett konkret förslag om att införa obligatoriskt alkolås för dem som är rattfylleridömda. Min ambition är att ett lagförslag ska lämnas till Lagrådet före sommaren. Därefter räknar jag med att kunna återkomma med ett förslag till riksdagen under sensommaren eller i början av hösten.

Anf. 68 PER LODENIUS (c):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag ser verkligen fram emot förslaget om en permanentning av försöket med alkolås för dömda rattfyllerister. Alkolås är en trafiksäkerhetshöjande åtgärd, och inte bara när det används för dömda rattfyllerister. I infrastrukturministerns svar från 2007, det som jag refererade till, nämnde infrastrukturministern att Sverige arbetar för ett införande av ett krav på obligatoriskt alkolås eller annan motsvarande teknik som förhindrar påverkade att framföra lastbilar och bussar i yrkesmässig trafik. Det skulle ske genom ändringar i EU:s regler.

Som en följdfråga vill jag fråga statsrådet hur arbetet med ändringar i EU:s regler har fortgått.

Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Det är viktigt både när vi arbetar med trafiksäkerhetsfrågor och specifikt när det gäller obligatorium om alkolås att vi har ett europeiskt perspektiv så att vi arbetar med samma instrument i EU. Det finns ett regelsystem, och det här kan annars tolkas att det inte är öppen konkurrens mellan billeverantörerna.

Jag har arbetat direkt gentemot EU-kommissionen. EU-kommissionen arbetar just nu med ett trafiksäkerhetspolitiskt program med initiativ till att införa detta obligatorium för tunga lastbilar och bussar. Det arbetet pågår.

Sverige är ett föregångsland över huvud taget när vi talar om trafiksäkerhet, och jag måste tyvärr tillstå att vi har olika syn på alkohol och droger. Men det arbetet pågår, och jag ser hur andra länder tar efter Sveriges initiativ.

Anf. 70 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Det har nu gått två månader sedan jag första gången ställde en fråga till justitieministern angående de mordhot som just då hade uttryckts mot Lars Vilks. Sedan dess har han tvingats avbryta en föreläsning på ett universitet, och hans hem har blivit attackerat av brandbomber.

Det handlar om attack mot grundläggande värderingar i det svenska samhället och rätten att fritt yttra sig. Därför är det viktigt att de rättsvårdande instanserna tar detta på allra största allvar. Anser justitieministern att så sker?

Anf. 71 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Svaret är ja; jag anser att man tar de här hoten och attackerna mot yttrandefriheten på väldigt stort allvar. Det är utan tvekan viktigt att vi tar hot och aktioner som riktar sig mot grundlagsskyddade friheter på väldigt stort allvar. Det är viktigt att vi tar avstånd från den här typen av angrepp och att rättsvårdande myndigheter arbetar på ett seriöst och effektivt sätt med de här frågorna, som ibland kan vara tämligen komplexa.

Samtidigt som det finns en lagstiftning om grundlagsskyddade rättigheter innebär de här friheterna ett ansvar för oss alla att använda yttrandefriheten på ett sådant sätt att alla känner att de blir respekterade.

Anf. 72 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Tack för svaret! Låt oss hoppas att den här typen av angrepp inte blir vanliga framöver. Hur vi agerar nu kan mycket väl avgöra om det blir så eller om vi går en annan framtid till mötes. Risken finns att det finns människor som vill använda möjligheten att stoppa yttrandefriheten eller att skrämman fram självcensur.

Avser regeringen att vidta ytterligare åtgärder för att så inte sker och för att ytterligare stärka rätten till yttrandefriheten och rätten att slippa hot mot yttrandefriheten?

Anf. 73 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vet i dag inte vad man skulle kunna göra för att mer allmänt stärka skyddet mot den här typen av attacker och aktiviteter som undergräver yttrandefriheten. Jag tycker att vi har en bra verktygslåda och bra verktyg.

Sedan finns det en gråzon mellan vad som är tillåtet och inte tillåtet enligt lag. Det finns inskränkningar. Man får inte förtala andra människor till exempel. Det finns lagstiftning som kan användas där, men det finns en gråzon. Det är det jag gärna vill påpeka.

Det är viktigt att vi har en diskussion om yttrandefriheten och respekt för andra, inte minst i valrörelsetider. Det har förekommit affischer som är mycket upprörande för många människor. Tonen i den fria debatten och det sätt som man bemöter andra människor på eller argumenterar emot kan användas på mer än ett sätt. Det är viktigt att den diskussionen är levande.

Frågestund

Anf. 74 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Den här regeringen är inte bara en bidragsregering som har sett till att fler och fler lever på bidrag. Man har förvärrat krisen genom en otrygghetschock. Inom jämställdheten har det gått bakåt under den här regeringstiden. Därför har jag en fråga att ställa till jämställdhetsminister Nyamko Sabuni.

Ni har missgynnat kvinnor när det gäller skattesänkningar, och nedskärningarna har drabbat kvinnorna. Ni har sänkt kraven på arbetsgivarna när det gäller lönekartläggning och jämställdhetsplaner. Ni drog tillbaka den handlingsplan som vi socialdemokrater hade lagt på riksdagens bord för att ni tyckte att den inte behövs.

Men nu, fyra månader före valet, har jämställdhetsministern vaknat och säger: Nu ska vi öka kravet på arbetsgivarna, och nu ska vi ha svindande böter för de arbetsgivare som inte sköter sig när det gäller jämställdhetsfrågorna. Då undrar jag hur det ska gå till och när ni ska lägga fram de förslagen på riksdagens bord.

Anf. 75 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Tack, Monica Green, för frågan! Ja, vi har en relativt ny lagstiftning när det gäller diskriminering, också diskriminering på grund av kön. Och den har skärpts på många punkter och inom många samhällssektorer.

Monica Green frågar hur vi vill förbättra diskrimineringslagstiftningen, och det arbetet tror jag är väldigt viktigt att fortsätta utveckla. Vi har under alla år haft en jämställdhetslagstiftning som inte har inneburit viten om man inte har levt upp till den. Jag menar att det är dags nu att se till att det till exempel finns viten eller kännbara sanktioner när man bryter mot diskrimineringslagstiftningen. Det är också en del i det som handlar om aktiva åtgärder. Det är den utveckling som vi ser framför oss, och det är detta som jag hoppas att vi ska kunna genomföra nästa mandatperiod om vi får mandatet att fortsätta styra detta land.

I övrigt kan jag bara säga att diskrimineringsfrågor och jämställdhetsfrågor har varit prioriterade frågor för regeringen. Anslagen har tioudblats. Vi har presenterat en massa åtgärder som är viktiga för kvinnor, inte bara för ett fåtal som kan tänkas kunna sitta i bolagsstyrelser, som ju är den stora frågan för Socialdemokraterna. Här handlar det om att jämställa skolan, jämställa välfärden, bekämpa våldet mot kvinnor och allt det som är viktigt för den stora massan kvinnor i Sverige.

Anf. 76 TREDJE VICE TALMANNEN:

Med detta är dagens frågestund avslutad. Jag ber att få tacka statsråd och ministrar för deras medverkan.

Anf. 77 ULF HOLM (mp) replik:

Fru talman! Reza nämnde i sitt anförande att det varit en mycket bristande motivation hos dem som går på sfi-undervisning. Jag skulle bara vilja veta vad Reza bygger det antagandet på. Han nämnde själv i anförandet att det varit ett problem och att det är därför man ska införa en sfi-bonus. Enligt till exempel delutvärderingen från IFAU finns det inget sådant problem. De kan inte peka på att det finns en bristande motivation för deltagande i sfi-undervisning, och jag tror inte heller att det är så. Jag tror att det finns en väldigt stark motivation att lära sig språket så fort som möjligt men också att kunna kombinera det med att vara ute på praktik och annat. Jag skulle gärna vilja ha ett svar på detta från Reza.

En annan viktig fråga är vilken motivering regeringen har för att införa det här permanent innan försöksverksamheten har avslutats och utvärderats. Det är väldigt ovanligt att man gör på det sättet. Jag har fortfarande inte hört någon motivering, annat än att man vill ha detta på plats så fort som möjligt. Borde man inte göra en utvärdering först? Den delutvärdering som gjordes av IFAU har ju inte kunnat visa på några belägg för att det skulle vara bättre att ha en sfi-bonus än inte.

Anf. 78 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Fru talman! Om det blivit bättre eller sämre med sfi-bonusen visar resultaten i samhället. Vi är många som bor och har jobbat med den här frågan i Sverige, och vi har sett att det har gått väldigt dåligt. Det är därför sfi-undervisningen behöver förändras, och förändringen måste vara en förbättring.

Precis som du säger, Ulf Holm, har det varit det en försöksverksamhet, och det var det självklart. Det framgår av betänkandet att vi inte har något underlag för att det har gått bättre eller sämre. Men både kommunerna, skolan och lärarna är väldigt positiva, och studenterna själva vill lära sig språket snabbare och inte fastna på samma nivå. Det är också bra om de har möjligheter att komma ut och använda språkkunskaperna, absolut.

Vi är för en förbättring av sfi-undervisningen.

Anf. 79 ULF HOLM (mp) replik:

Fru talman! Svaret på frågorna är att ni har frågat runt och att det finns personliga erfarenheter av att undervisningen kan ha varit dålig. Handlar inte motivationen att gå på sfi-undervisning mycket mer om kvaliteten på undervisningen? Men sfi-bonus handlar inte alls om kvalitet, om vilka resurser som finns, hur snabbt man får komma in i sfi-undervisningen och så vidare, för det behandlas i ett helt annat betänkande och på helt andra områden. Detta ärende handlar bara om bonus-systemet, om att ha bonus till dem som lär sig snabbt, i stället för ett system, lika för alla, där man ser de olikheter som finns mellan människor. Ni vill stöpa alla i samma form och inte ta hänsyn till erfarenheter, tidigare språkkunskaper och så vidare. Det är det som vi vänder oss emot.

Jag tycker att det är intressant att höra att Reza Khelili Dylami är tillräckligt ärlig och säger: Vi har bara ringt runt och kollat, och vi har lite

Nationell sfi-bonus

personlig erfarenhet. För min del tycker jag att politiska beslut ska bygga på lite mer än att ringa runt till 15 försökskommuner och att man ska invänta den utvärdering som myndigheten ska göra. Det är så man bygger politiska beslut.

Jag tackar i alla fall för svaret. Det är ärligt men inte särskilt förtroendeingivande.

Anf. 80 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Fru talman! Som jag har påpekat i debatten var vi väldigt tydliga med att det skulle finnas en kursplan för sfi-undervisningen. Som du säger, Ulf Holm, är det många som har personliga erfarenheter, och det är många som jag känner. En kvinna från Hässelby, som har bott i Sverige i 13 år, har fortfarande ingen vision om att kunna läsa. Hennes man har en väldigt bra lön. Hon lever på hans lön och har ingen egen inkomst.

Du beräknar att vi har ringt till 15 kommuner, och det kanske är tillräckligt många. Sfi-bonusen ger en vision för den typen av kvinnor som fastnat hemma. De kan genom ett litet extra bidrag ta sin plats i samhället, ta ansvar och stå på egna ben. Det tror jag kan vara en bra start.

Anf. 81 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Fru talman! Det som vi kan förenas i är att svenska språket är centralt för att få ett jobb, bli delaktig i samhället och kunna göra sig förstådd. Därför vill vi rödgröna satsa mer på att yrkesanpassa svenska för invandrare. Vi vill individualisera den mer. Och vi tycker att det är anmärkningsvärt att ni under fyra år har gjort så lite på det området.

Jag har två frågor. Det står i beståndet att sfi-bonusen kommer att leda till att fler nyanlända invandrare påbörjar sfi och när godkänt snabbare. När ni skriver så, vad har ni för belägg för att det verkligen är så? Det är den första frågan.

Min andra fråga gäller er konstruktion av sfi-bonusen. I praktiken kommer en lågutbildad, en analfabet, med det system som ni sätter i sjön utan att utvärdera, aldrig någonsin att få denna bonuspeng, kanske en halv peng på sin höjd, medan en högutbildad akademiker med alla förutsättningar i världen att klara svenskan på kortare tid än ett år kommer att få den.

Vad är det för människosyn som ni har baserat detta system på? Vad har varit drivande för er när ni har byggt upp ett sådant system?

Anf. 82 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Fru talman! Jag förstår Lucianos ideologi. Alla ska bromsas på samma plats. Ingen får möjlighet att utvecklas. Vi vill utveckla och inte avveckla i Sverige. Varför ska man inte få möjligheten att med sfi-bonus eller på annat sätt lära sig svenska snabbare och komma ut i samhället som välutbildad och driftig? Varför ska man bli stoppad av sådana personer som du nämner, Luciano, som inte kan språket och är analfabeter? Varför ska man fastna i samma klass som dem i åtta år? Vad är syftet med det?

Vill du ha bevis, Luciano? Följ med mig till Tensta och Rinkeby så kan du personligen se hur många som har fastnat där. Lärarna vill inte låta de som är duktigare gå vidare på grund av att man har börjat som en

grupp. Vi vill se folk som individer och inte som grupp. Man ska inte fastna. Om man har möjlighet att få hälften av bonusen, varför inte?

Prot. 2009/10:122
20 maj

Anf. 83 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Fru talman! Reza Khelili har helt missförstått socialdemokratisk ideologi. Vi socialdemokrater vill att fler ska nå framgångar både i livet och i att lära sig svenska språket. Vi förstår också att människor är olika och har helt olika behov och förutsättningar och behöver olika former av stöd. Vi vill därför yrkesanpassa eftersom vi är helt övertygade om att genom att yrkesanpassa svenskan mer kan fler lära sig.

Ju mer individualiserad utbildningen är, desto bättre. Det är därför vi har den typen av förslag.

Reza Khelili väljer att inte svara på mina två frågor utan bjuder in mig till Stockholm på lite safari. Jag har varit runt och tittat mycket, och jag har lärt mig av personliga erfarenheter. Jag har sett hur mina föräldrar och många andra efter det har gått igenom systemet.

Jag ställer mina två frågor igen.

Ni skriver att ni är helt övertygade om att fler kommer att nå godkänt tack vare sfi-bonusssystemet. Vilka belägg har ni när ni skriver så i ert betänkande?

Vad är det för människosyn Reza Khelili, Moderaterna och övriga Alliansen har när ni gör det möjligt bara för dem som har mycket med sig i form av akademisk utbildning att nå en bonus medan de som är lågutbildade eller inte har någon utbildning alls aldrig någonsin med det system ni sätter i sjön kan nå den bonusen? Vad ligger det för människosyn bakom den typen av förslag?

Svara gärna på mina frågor denna gång.

Anf. 84 REZA KHELILI DYLANI (m) replik:

Fru talman! Jag förstår att De rödgröna vill vinna på de svaga. Det är alltid stackars kvinnor, stackars sjuka, stackars de som mister sin a-kassa, stackars invandrare och så vidare. Det känner vi till och har sett hela tiden.

Du säger att ni har skrivit att ni ska satsa på individuell kursplanering, Luciano. Vi säger att vi har gjort det och gör det. Vi har många aktiviteter för dem som har svårt att klara svenskan. Man kan välja kurser som passar de egna kunskaperna i språk och annat, till exempel religion.

Det ni kommer med förslag om har vi redan gjort under dessa fyra år. Vi kommer att utveckla och förbättra det, vilket ni inte gjorde under den tid ni hade makten i Sverige.

I era reservationer har ni inga riktiga förslag. Att stå här och påstå vad som helst går ju an, men trots att ni hade tid har vi inte sett något förslag till förändring eller någon praktisk handling.

Anf. 85 EVA FLYBORG (fp):

Fru talman! I dag debatterar vi alltså sfi-bonusen. Det har gjorts tidigare vid ett antal tillfällen, så jag ska inte dra ut på debatten alltför länge. Några saker har jag dock att säga.

Det är väsentligt att nyanlända till Sverige lär sig svenska så fort det bara går. Jag tror inte att någon är emot det, tvärtom. Utan svenska får man inget jobb, och utan jobb får man ingen delaktighet eller integration.

Nationell sfi-bonus

Det tar alltför lång tid för alltför många att genomgå sfi-undervisningen. Vissa hoppar till och med av eller kommer inte ens till start. Det duger inte.

Så här har det varit, Luciano Astudillo, i det socialdemokratiska Sverige. Det är ni som har byggt upp de här systemen. Det är er politik som har misslyckats, er integrationspolitik som har havererat för länge sedan.

Då måste något göras, och den här regeringen tar tag i frågan. Vi gör ett antal saker. Det finns flera stora reformer, inte minst vad gäller när man kommer till Sverige. Det handlar om introduktion, lotsar, sfi-undervisning och så vidare. Vi gör något i denna regering. Ni har i stort sett inga egna förslag, men ni är bra på att klaga på det vi äntligen gör.

Vad tycker eleverna själva om bonusförslaget? I en undersökning som gjordes av SCB för några månader sedan trodde 40 procent av eleverna att de skulle lära sig svenska snabbare om de fick en bonus. 40 procent!

Vi talade tidigare om att det finns drivkrafter i samhället. Det finns personliga drivkrafter hos oss alla, varför förneka det? Vi är människor. Det är klart att det fungerar bättre med en morot, ett incitament. Det finns ingen anledning att förneka det.

Vore det ett krav för medborgarskap trodde hela 50 procent att de skulle lära sig svenska snabbare. Förneka inte drivkrafterna, förlöjliga och håna dem inte! De är mänskliga.

Fru talman! Varför handlar det just om språket? Jo, för att språket är en av de viktigaste nycklarna. När jag började på Volvo Personvagnar 1985 kom jag till en avdelning som hanterade strategier, nya modeller och så vidare. På mitt första möte förstod jag ingenting. Jag förstod inte det språk de talade eftersom det var så specialiserat med olika uttryck och annat. Vad fick jag göra? Jo, jag fick snabbt lära mig för att över huvud taget kunna förstå. Min personliga drivkraft var att kunna fungera på mitt nya jobb. Förneka inte de personliga drivkrafterna; det är inte konstigare än så.

Vilka är de konkreta anledningarna till att man gör detta? Vad uppnår man konkret med detta, frågar ni. Det är en bra fråga. Man kan sammanfatta det i några punkter. Det ligger visserligen en lång och djup diskussion bakom, men den har vi haft så många gånger, så jag försöker begränsa mig.

En snabbare genomströmning av sfi-studenter är bra. Ju snabbare man lär sig svenska, desto snabbare får man jobb. Det är inte konstigt. Den som lämnar sfi-systemet snabbare lämnar plats och resurser till dem som behöver det bättre. Det är solidaritet, eller hur, Luciano Astudillo?

Ni har inte berört sfi-lyftet med ökad kompetens särskilt mycket. Här avsätter regeringen 61 miljoner kronor. Vi kanske skulle kunna tala om det en liten stund. Här satsar regeringen på dem som är så oerhört viktiga för hela denna reform och för integrationen, det vill säga våra duktiga sfilärare som är ute i skolorna och lär sfi-eleverna svenska. Det glömde ni att berätta om, så då gör jag det.

En intressant jämställdhetsaspekt som Reza tog upp lite grann men som ni inte heller berörde – det är konstigt vad ni glömmer mycket; låt oss kalla det selektivt minne – är att kvinnorna förmodligen kommer att komma till sfi-undervisningen i högre utsträckning. Jag tycker att det är en aspekt som är värd att komma ihåg.

Det finns en invändning från oppositionen där man säger att det blir en ökad påverkan på den enskilda läraren och så vidare när det står en liten, liten peng på spel. Jag tror att man kan överse med det där i ganska hög grad. De obligatoriska nationella slutproven, som regeringen också har infört, gör nämligen att man får fasta spelregler för hur man ska utvärdera sfi:n över huvud taget.

Bland andra Ulf Holm frågar hur man vet och inte vet. Det är en bra och dessutom relevant fråga. Vi har naturligtvis inte bara lyssnat med våra kompisar och vänner eller gjort egna besök. I den delrapport som Statskontoret har lämnat in, och som jag tror att alla känner till, har man talat om att motivationen har ökat markant hos eleverna. Jag tror att man uttrycker det så här: Enligt IFAU:s första uppföljningsrapport förefaller bonusen, precis som några har sagt, inte ännu ha någon stark effekt på rekryteringen till sfi. Men svarspersonerna ger en övervägande positiv bild av elevernas motivation och intresse och av hur verksamheten fungerar.

Det är inget totalt svar. Det är ingen färdig rapport – det är jag den första att säga, för det är inte klart än. Men indikatorerna på hur det ser ut är avgjort positiva.

Jag skulle vilja säga så här: En opposition som under så många år har fört en politik som har blivit så misslyckad och som i stort sett inte har några egna förslag att komma med kanske inte ska skrika så mycket om att det här är så dåligt. Vi gör någonting. Det här är en del i ett större paket för hur en integrationspolitik måste förändras och måste föras.

Med till exempel etableringspropositionen, med de personliga lotsarna och med många andra saker vi gör – nystartsjobben, instegsjobben och så vidare – tror jag, fru talman, att det här är ett år som vi kan komma att se tillbaka på som ett år när Sverige förändrade sin integrationspolitik till det bättre.

Jag nöjer mig med detta så länge, fru talman, och yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionen.

I detta anförande instämde Hans Backman (fp) och Reza Khelili Dylami (m).

Anf. 86 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Fru talman! Nu debatterar vi sfi-bonusen i första hand, men jag tar gärna en hel debatt om de fyra förlorade åren när det gäller viktiga förändringar för flyktingmottagandet. Boendesegregationen har accentuerats. Det ser vi inte minst inom storstadsregionerna. Utanförskapet har ökat. Allt det där går inte att skylla på krisen.

Jag tycker att det är nästan dystert och på den lägsta nivån när vi politiker ägnar oss åt att bara titta bakåt, kritisera och gnälla. Ni gjorde det och det, säger man, och så blir det detta käbbel. Jag tycker att det är viktigt att de som har ansvaret och makten också tar ansvar för den period man själv har.

Vi har gjort vår hemläxa. Vi har i vårt parti tagit fram en djuplodande rapport om det här området och vi har lagt fram flera förslag. Vi samarbetar med Miljöpartiet och Vänsterpartiet för att komma med en rad konkreta förslag på hur integrationen kan förbättras.

Vi säger att språket är nyckeln. Det är precis som Eva Flyborg säger. Det är som den erfarenhet Eva gjorde när hon kom till Volvo Personvagnar och mötte ett annorlunda språk där. Hon var tvingad att lära sig det. Men vad var det som hände där? Jo, hon kom till ett yrke. Hon fick lära sig språket via ett yrke. Därför borde regeringen kanske satsa på att yrkesanpassa svenskundervisningen mycket mer. Man ska ta till vara det människor har med sig från andra länder och låta dem utveckla och lära sig språket i den miljön. Har du vårdbakgrund? Lär dig språket där!

Men i stället väljer ni ett bonussystem, trots att man inte vet om det ger bättre resultat. Varför gör ni det? Vilket belägg har ni för att påstå att fler kommer att få godkänt?

Anf. 87 EVA FLYBORG (fp) replik:

Fru talman! Luciano Astudillo säger att det är dystert att titta bakåt. Det ska vi tydligen inte göra. Glöm allt det som har varit! Glöm det som har gjort att Sverige har haft en så erbarmerligt dålig integrationspolitik med alla de problem som vi kan se i Botkyrka, i Rosengård och överallt!

Ska vi inte se verkligheten som den är? Ska vi inte ta reda på varför det har blivit som det har blivit? Vi kan väl inte bara avhända oss ansvaret och säga: Det är som det är, och vi har ingen aning om varför! Då vet vi ju inte vad vi ska göra framöver. Det är verkligen att vara oansvarig. Det är en populistisk inställning att säga: Vi hittar på någonting som låter bra. Om det sedan har med verkligheten eller inte att göra bryr vi oss inte lika mycket om!

Nej, Luciano Astudillo, så gör inte vi i alliansregeringen. Vi tar reda på varför det är som det är, och sedan lägger vi fram konkreta förslag.

Jag måste säga att jag i det betänkande som vi diskuterar här i dag inte har sett ansträngningarna från alla de arbetsgrupper och annat som Luciano Astudillo talar om. Jag kan inte se att det ligger så många förslag på riksdagens bord att kunna fatta beslut om.

Vi talar om ett yrke. Jobbet är det viktigaste. Det är rätt. Det är därför det är så viktigt att få fart på företagandet. Vi talade här tidigare till exempel om hur viktigt det är att ha olika system för att företagen ska fungera. Alla dessa olika steg för att förbättra företagande har ni varit emot i så många år. Det är bra att ni nu går med på ett steg av dem, i alla fall.

Det handlar om instegsjobb, nystartsjobb, praktik och så vidare. Det handlar om en lots för den som kommer till Sverige som är individanpassad just efter dig – du som kommer ny.

En liten uppmuntran i form av en liten bonus är bra. Det uppmuntrar till det personliga incitamentet. Man ska inte underskatta de personliga drivkrafterna. Det är ingen som får det sämre med det här förslaget, Luciano.

Anf. 88 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik:

Fru talman! Nej, men det är en prioriteringsfråga. Man använder resurser som skulle ha kunnat användas för att förbättra svenskundervisningen för fler. Man sätter ett system som hitintills, enligt de utvärderingar som har gjorts, inte har lett till att fler lär sig svenska språket.

Vi vill yrkesanpassa, individualisera och specialisera språkundervisningen så att fler kan nå framgång i erövrandet av svenska språket. Vi ser att människor är olika och har olika behov och förutsättningar, precis

som Eva Flyborg hade sina behov av att lära sig ett nytt språk när hon kom till Volvo Personvagnar.

Den enda populism jag hör här är Eva Flyborg som flyr undan fyra års ansvar. Vi kan gå ända tillbaka till början på 90-talet och den förra borgerliga regeringen och se på de förändringar som gjordes i flyktingmottagningen då. Men jag tycker att det är för platt att ägna sig åt den typen av debatt. Jag vill diskutera framåt. Hur förbättrar vi villkoren så att fler kan erövra svenska språket och så att fler kan nå möjligheten till jobb?

Nu har det gått åt fel håll ett par år. Hur ser vi till att fler kommuner tar ett ansvar för flyktingmottagandet? Här i Stockholmsregionen är det fyra kommuner som bär upp 75 procent av flyktingmottagningen till hela regionen. Vi har kommuner som oavsett politisk färg fortfarande vägrar ta emot flyktingar. Det är klart att det påverkar. Det har gått fyra år, och regeringen har inte gjort något åt det. Nu, i elfte timmen, sjuksätter man lite experiment med lotsar och sfi-bonus och slår sig för bröstet och säger: Titta, vi tar ansvar!

Låt oss gå åter till grundfrågan. Ni skriver att fler kommer att nå godkänt resultat när ni inför sfi-bonussystemet. Jag frågar: Vilka belägg har ni för att det är så? Svaret på frågan, är du snäll!

Anf. 89 EVA FLYBORG (fp) replik:

Fru talman! Jag svarar igen på den frågan, så kanske Luciano Astudillo hör. Enligt IFAU:s första uppföljningsrapport har man ökat elevernas motivation och intresse och fått en bild av hur verksamheten fungerar. Det är ett enda konkret exempel i detta tidiga skede. Jag har sagt det flera gånger: Jag erkänner att det är ett tidigt skede att utvärdera det hela. Frågan går därför egentligen inte att besvara helt, men man kan ändå ge en indikation.

Den andra delen av frågan har jag också redan svarat på. Där tog jag fram eleverna själva och vad de trodde och tyckte i den undersökning som SCB har gjort. 40 procent trodde att de skulle lära sig svenska snabbare om de fick en bonus. Vem är mer expert på att tala om hur detta ska funka än eleverna själva, som faktiskt sitter på skolbänken och ska lära sig? Finns det experter som är bättre än eleverna är själva? Jag tror inte det. Jag tror att det är bra att fråga människor.

Om det var ett krav för medborgarskap var det hela 50 procent som trodde att de skulle lära sig svenska snabbare. Underskatta inte de personliga drivkrafterna! Underskatta inte människors individualitet, motivation och vilja att lära sig! Det hjälper med en uppmuntran.

Det finns anledningar till att vi beskattar saker och inte beskattar saker i samhället. Det finns anledningar till att vi gör det enklare eller svårare att göra vissa saker. Annars skulle hela filosofin med att göra vissa saker svårare enklare falla. Det tror jag inte Luciano Astudillo menar. Hela vårt samhälle och hela vårt lagsystem bygger på att man straffas om man gör fel och uppmuntras om man gör rätt. Jag tycker att jag har svarat på frågorna så många gånger nu att nu får det väl ändå räcka.

Fru talman! Det här är inte det enda svaret, och det har jag erkänt flera gånger. Det här är en del av en helhet i ett försök, en ambition, en vilja, en strävan att rätta till en integrationspolitik som totalhavererade under vänsterns styre. Vi gör vårt bästa för att rätta till detta. Det här är

inte det enda, och det är inte perfekt – det kommer att behöva förbättras – men det är ett steg på vägen.

Anf. 90 MICHAEL ANEFUR (kd):

Fru talman! I dag föreslår arbetsmarknadsutskottets majoritet att riksdagen ska besluta om en nationell bonus för elever som klarar nivån Godkänd inom stipulerad tid. Det är inte en dag för tidigt.

Bonusen siktar mot att ytterligare höja den enskildes motivation att uppnå goda språkkunskaper i svenska språket. Svenska för invandrare, sfi, består i dag av tre olika studievägar benämnda 1–3 som vardera innehåller två kurser. Studieväg 1 är den grundläggande studievägen för dem som har väldigt ringa eller inga kunskaper i svenska språket, och efterhand ökar kraven. Bonus ska kunna erhållas vid godkänt betyg vid varje studievägs avslutning. Klarar man den första får man 6 000 kronor, och sedan ökar det upp till det maximala 12 000, om det nu är de summorna som ska gälla.

Jag noterar att i jämförelse med dagens situation kommer ingen som läser sfi att få det sämre. I debatten låter det som om vi ruinerar och tar sönder något här. Det gör vi inte. Reglerna gäller, och så lägger vi på en liten bonus. Av debatten kan man få intrycket att en sfi-bonus är totalt orättvis. Det har sagts några gånger här. Man kan få intrycket att det låser vissa grupper ute från sfi. Det var någon som såg en framtid där inte alla fick läsa sfi. Eller också är man bara rent allmänt elak för att man inför bonusen.

Vi kanske ska reda ut hur verkligheten har sett ut, hur den ser ut och hur den möjligtvis kommer att se ut. Jag tror inte att det finns någon som på allvar har ägnat sig åt sfi-frågor de senaste 10–15 åren som kan säga att det har varit perfekt, att det inte har funnits några problem och att allting har varit jättebra.

Låt mig ta några exempel på hur det en gång var och tyvärr ibland fortfarande är. Ett tag var man inte ens välkommen att skriva in sig på Arbetsförmedlingen om man inte hade uppnått rätt nivå sfi. Det fanns någon som lagstiftade om det. I vissa kommunerna tog man de övertaliga eller de inte riktigt fungerande lärarna och satte på sfi för att kunna göra av dem någonstans. När man frågade hur många elever de hade på vissa utbildningar visste de inte riktigt det. Vissa kommuner kopplade ekonomiska ersättningar till huruvida man gick och läste sfi eller inte. Andra gjorde det inte. Vissa invandrare kunde få sfi med inriktning mot sina egna tidigare kunskaper. Andra blev inte ens tillfrågade utan blev bara satta i en grupp, och när gruppen var tillräckligt stor drog man i gång sfi. Man kunde i princip vara inskriven hur länge som helst i vissa kommuner. Vissa nyanlända fick börja på sfi inom rimlig tid. Andra fick vänta tills gruppen var fylld.

Det finns självfallet många lysande exempel under åren på eldsjälur som på enstaka platser har bedrivit en fantastisk sfi. Min poäng är att det inte fanns någon enhetlighet. Den nyanländes möjligheter att lära sig svenska berodde inte på hans eller hennes egen ambition och arbete utan på tillfälligheter och var man hamnade i detta land. Det kan väl ingen tycka var rättvist.

Att debattera sfi-bonus för sig själv, som jag uppfattar att Luciano tyckte att vi skulle göra, är inte möjligt. Det är som att diskutera färg och bara få använda svart. Det funkar inte.

Vi har infört att folkhögskolor ska få rätt att bedriva sfi-undervisning. Vi satsar 61 miljoner på sfi-lyftet. Vi inför nationella prov. Vi har etableringspropositionen och en individuell introduktionsersättning, vilket naturligtvis är oerhört bra för jämställdheten. Det finns ett antal andra saker också. Ytterligare en byggsten för att förbättra detta är sfi-bonusen.

Fru talman! Att de oppositionella vänsterpartierna säger nej till en sfi-bonus förvånar ingen. Oppositionen brukar reflexmässigt kommentera regeringens och riksdagens beslut med: för lite och för sent. Den här gången fick vi en variant: för mycket och för fort. Sanningen är att det är lagom och i rätt tid.

Vad är det då som upprör vänsterpartierna när det gäller sfi-bonusen? Låt oss se på vad det är som räknas upp i reservationen, för det är väl ändå det som gäller.

Det första är att man ska sätta individens behov i centrum. Välkomna på vagnen! Det är jätteroligt att även vänsterpartierna nu har insett det och tycker detta. Det här sker nu genom den individuella introduktionsplan som varje person som kommer får upprättad.

Det andra man säger är att förslaget i första hand stimulerar studenter som redan är gynnade genom till exempel studievana, latinskt alfabet, hög utbildning etcetera. Nu är vi tillbaka på vänsterpartiernas mammas gata igen. Om inte alla kan nå exakt samma mål på exakt samma tid måste några hållas tillbaka. Sfi-bonusen är faktiskt en morot för att nå målet lite fortare än utan bonus. Man tar i lite mer och satsar några timmar till per dag för att nå det här målet. Det säger ni nej till. Det är konstigt.

Nästa argument är att sfi-bonusen utgår från att dagens sfi-elever inte skulle vara tillräckligt motiverade. Genom att motivera eleverna ytterligare lite till och genom att ställa rimliga krav kommer fler att klara sfi-utbildningen på kortare tid. Det frigör resurser inom sfi för dem som har längre väg till Godkänd. Ju fler som går ur systemet fortare med goda kunskaper, desto mer resurser finns det till dem som behöver mer hjälp.

Sedan säger man att det blir en onödig administrativ börda för kommunerna. Som gammalt kommunalråd kan jag konstatera att den ökade administrationen när det gäller sfi är marginell. Den kommer inte att märkas ens i de minsta kommunerna.

Vidare skriver man i reservationen – och det måste vara ett tanke- eller skrivfel – att sfi-bonusen inte löser det grundläggande problemet att kunna kombinera sfi-bonusen med arbete. Är det grundläggande problemet att vi inte har hittat en modell där ni tycker att man kan kombinera sfi-bonusen med arbete? Då är det väldigt synd att ni inte har tagit upp den diskussionen tidigare utan kommer med detta först i reservationen.

Sfi-undervisningen ska vara mer yrkesanpassad, specialiserad och individualiserad. Vi är egentligen inte emot det – inte på något sätt. Det tragiska är att det inte har varit så tidigare. Nu har vi tagit en massa steg mot just detta med individuella planer, möjligheten att få mer hjälp på rätt nivå och så vidare.

Sedan har det sagts flera gånger att det är fel att införa sfi-bonusen innan utvärderingen av försökskommunerna är klar. Ja, man kan tycka

så. En annan synpunkt är att det var fel från början att över huvud taget göra det här till en försöksverksamhet. Det här bonussystemet är så bra att man egentligen inte behöver göra det. Jag kan tycka att det är bra att vi rättar till det misstaget nu och genomför det över hela landet.

Vidare skriver man att sfi ska kunna bedrivas inom ramen för folkhögskolan. Det står som krav, kritik eller något i reservationen. Ja, vad ska man säga om det – kanske den 24 mars 2010? Det var då den här kammaren beslutade att folkhögskolor har rätt att bedriva sfi-undervisning. Den gången kom vänsterpartierna tomhänta och för sent.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag konstatera att med införandet av en sfi-bonus kompletteras verktygslådan så att nyanlända får goda möjligheter att så fort som möjligt lära sig språket för att gå vidare till studier, arbete och på sikt självförsörjning. Jag yrkar alltså bifall till utskottets förslag.

Sedan får jag väl också passa på att som den nyaste medlemmen, tror jag, i arbetsmarknadsutskottet få äran att hålla det sista anförandet i debatten den här riksdagsmandatsperioden och tacka för ett kort men trevligt samarbete.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

9 § Nedsättning av egenavgifter

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU16
Nedsättning av egenavgifter (prop. 2009/10:178).

*Höjt mål och
vidareutveckling av
elcertifikatssystemet*

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

10 § Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU16
Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet (prop. 2009/10:133).

Anf. 91 ALF ERIKSSON (s):

Fru talman! Vi har upplevt en tid när sjöarna blev allt surare och fisken dog men vattnet blev allt klarare. Havsvikarna led periodvis av svår syrebrist, och den fisk som kunde fly gjorde det till andra, mer syrerika vatten. I mitt hemlän Halland, i Laholmsbukten, började bottnarna att dö. Den ena larmrapporten avlöste den andra. Det här var under 80-talet då försurningsproblematiken blev allt tydligare. Jag skulle nästan vilja påstå att vi fick ett nytt parti i riksdagen på grund av att dessa problem blev så tydliga.

Fru talman! Det stod snart ganska klart att vi måste ställa om vårt energisystem i en hållbar riktning. Uppgiften är stor eftersom svenska folket 1980 beslutade att kärnkraften ska avvecklas. Alla var överens om det. Den stora tvistefrågan då var när och hur.

Självklart behövs mycket forskning och teknikutveckling, men ett viktigt instrument för att styra utvecklingen i önskvärd riktning är ekonomiska styrmedel. Det ska vara dyrt att vara bakåtsträvare, och det ska vara billigt att använda de nya, miljövänliga alternativen.

År 2002 kom vi socialdemokrater, Centerpartiet och Vänsterpartiet överens om att införa ett elcertifikatssystem för att stimulera fram förnybar energiproduktion. Det var då när Centern drev på för att avveckla kärnkraften, och vi socialdemokrater och vänsterpartister var angelägna om att skapa förutsättningar för att göra det möjligt att gå folkviljan till mötes som så klart uttrycktes 1980 utan att det skulle få några negativa konsekvenser för välfärd och sysselsättning. Den uppfattningen har vi på vänstersidan än i dag, och det är därför vi rödgröna vill ha ett högre mål för elcertifikaten än vad högeralliansen vill.

Systemet innebär att alla elanvändare får betala till systemet som ger ekonomiska stimulanser till producenter av förnybar el. Varje år fastställs kvotplikten, som talar om hur mycket av nästa års elförsäljning som ska vara förnybar el, för elleverantörerna. På så sätt kan staten ålägga elproducenterna att utveckla det förnybara, och utfallet bör bli det som riksdagen fastställer.

I den proposition som vi nu behandlar föreslår regeringen att elcertifikatssystemet ska förlängas till 2035, och 2020 ska vi ha en målnivå på 25 terawattimmar. Vi på den rödgröna sidan har i en gemensam reservation redogjort för vår syn på systemet. Vi tycker att regeringen har för låga ambitioner. Det är viktigt att elcertifikatssystemet är rätt dimensionerat i förhållande till det intresse som finns i att investera i förnybar elproduktion såsom vindkraft och biokraftvärme. Därför anser vi att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag så att målet för elcertifikatssystemet utvidgas till 30 terawattimmar till 2020. Tio år senare bör vi ha uppnått en målnivå på 55 terawattimmar.

Fru talman! Elcertifikatssystemet fungerar på någorlunda utvecklad teknik såsom landbaserad vindkraft och biokraftvärme. Det räcker däremot inte till för att utveckla nya tekniker. Här ser vi en påtaglig passivitet från regeringens sida. Det är tydligt att intresset är mer fokuserat på ny kärnkraft än att utveckla nya förnybara produktionsmetoder.

Det går inte att prioritera allt. Då blir det otydliga spelregler och marknaden vågar inte lita på de ekonomiska förutsättningarna för att utveckla nya projekt.

Vi vill däremot sätta fullt fokus på att utveckla produktionsmetoder som ännu inte kommit i kommersiell drift eller är på försöksstadiet. Det kan handla om vågkraft där många spännande försök pågår. Elcertifikatssystemet räcker inte heller till för att den havsbaserade vindkraften ska bli intressant att vidareutveckla.

Av dessa skäl vill vi att ett fastprissystem ska prövas som ett komplement till elcertifikatssystemet. Det kan bli ett nytt verktyg för att ytterligare stimulera utvecklingen av förnybar elproduktion.

Det har nu gått nästan precis fyra år sedan Centern hoppade av den uppgörelse vi hade om bland annat elcertifikat och satte sig i högerblock-

et. Fram till dess hade vi en blocköverskridande överenskommelse om energipolitik. När vi nu granskar den högerledda regeringens agerande under de senaste fyra åren kan vi konstatera att det råder minst sagt oklara spelregler för framtiden. Den uppfattningen möter vi hos alla aktörer på energimarknaden. Ytterst är det jobben det handlar om.

Någon ny blocköverskridande överenskommelse, som utlovades i regeringsförklaringen 2006, blir det inte. Regeringen vill inte ha någon. Det hjälper inte att regeringspartierna i efterhand beklagar detta genom att tycka att det var synd att vi på den rödgröna sidan inte kunde ansluta oss till en bräcklig regeringsöverenskommelse. Så fungerar inte förhandlingar.

Det är bara att konstatera att den borgerliga regeringen har misslyckats på detta område och att det råder brist på långsiktiga spelregler. Det hämmar tilltron till de ekonomiska styrmedel som vi använder och till hur hållbara de är.

Vi på den rödgröna sidan kan lova att vi om vi vinner valet i höst ska göra vad vi kan för att få till stånd verkliga partiöverläggningar som ska syfta till att vi får långsiktiga spelregler som kan stå sig över flera mandatperioder och skapa tilltro till långsiktiga investeringar.

Fru talman! Jag står naturligtvis bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till reservation nr 1.

Anf. 92 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 4, och jag står givetvis också bakom reservationerna 2 och 3.

Alf Eriksson var till en början väldigt poetisk. Han pratade om vatten och havsvikar, och jag funderade på var det skulle hamna någonstans och om det var rätt debatt vi var på. Men det fanns en tanke bakom det hela, och det var när du kom in på det här med försurat vatten som jag förstod vart du var på väg. Vi står inför stora utmaningar i världen. Det är inte bara klimatförändringarna, den finansiella oro som vi lever i i dag eller befolkningsökningen de kommande 40 åren där man räknar med ytterligare tre miljarder som vi har att se fram emot.

Vi har också en energikris som ska läggas ovanpå de andra utmaningar vi står inför. Det gör att vi som politiker har en uppgift att fatta beslut som tar tag i dessa utmaningar så att vi därmed även möter människors oro.

Sammantaget kommer detta givetvis att påverka och förändra förutsättningarna för allt mänskligt liv på jorden. Det gäller såväl tillgången på mat som tillförseln och användningen av energi och andra råvaror. Vi måste gå från ett fossilt till ett ekologiskt mer hållbart samhälle. Det kommer att ställa krav på ytterligare åtgärder för att förbättra förmågan samt kunna förhindra och hantera kommande energikriser.

Eftersom just energiförsörjningen är så oerhört viktig och berör så många kommer insatser att behövas på såväl nationell som regional och kommunal nivå. Sverige har goda förutsättningar att trygga en bra energiförsörjning i framtiden om vi fattar de beslut som vi behöver fatta här i riksdagen, nämligen att satsa på förnybar energi och förnybar el.

Elcertifikatssystemet är ett sätt att stimulera utbyggnaden av förnybar el. Det systemet bygger på att producenter av förnybar el tilldelas ett certifikat för varje ny megawattimme förnybar el. De energikällor som

har rätt att tilldelas elcertifikat är, som nämnts tidigare, bland annat vindkraft och viss vattenkraft. Det är just efterfrågan på elcertifikat som är drivkraften för att skapa ökad förnybar elproduktion. Efterfrågan bygger på en skyldighet för elleverantörer och vissa elanvändare, alltså inte alla, att köpa elcertifikat motsvarande en fastställd andel av deras elleveranser eller elanvändning. Detta kallas kvotplikt.

Genom att kvoten ökar ökar också efterfrågan på elcertifikat. Det finns dock ett problem med elcertifikat när det gäller just kvoten tillgång och efterfrågan. I dag har vi ett överskott på elcertifikat som inte motsvarar den kvot som finns. Om överskottet blir för stort är risken stor att utbyggnaden av den förnybara elen hindras eller bromsas upp. Därför är det viktigt att vi har kontrollstationer så att vi kan gå in och rätta till vissa missförhållanden. Vi har bland annat föreslagit en kontrollstation 2013 för att se över detta och eventuellt ta nya steg där vi utökar elcertifikaten.

Vi har tillsammans i motionen utgått från det behov som finns i samhället av att bygga ut elcertifikaten och komma bort från det fossilberoende som vi i dag lever med. Det gäller att ta tag i de utmaningar vi har. Därför har vi föreslagit att elcertifikaten ökas till 30 terawattimmar 2020 och till 55 terawattimmar 2030. Det gör vi inte bara för att vi ska vara duktigare än Alliansen utan för att vi ser att det finns ett behov av att få in förnybar el i vår energimix och så småningom komma bort från kärnkraften.

Det innebär att riksdagen måste fatta de beslut som gör det möjligt. Vi måste ha balans mellan elcertifikat och kvoter och hela tiden hantera det. Det räcker dock inte. Vi har elcertifikatssystem, men vi har också mindre anläggningar som i dag har svårt att slå igenom i det svenska energisystemet. Där behövs det troligtvis andra styrmedel. Fastpris-systemet är ett sätt att hantera det hela och ge stöd till mikroanläggningar så att de kan ta sig in. Vi ser det i Tyskland och även på andra håll runt om i världen.

Dessutom behöver vi se över den havsbaserade vindkraften. Regeringen har i sin energiproposition sedan tidigare slagit fast en ram på 30 terawattimmar vindkraft, 20 till lands och 10 till havs. Problemet med den propositionen är att man inte tar ställning till hur det ska ske till havs. Det finns inget system som i dag stimulerar eller ger möjligheter för havsbaserad vindkraft i Sverige. Vi har Kriegers flak, som nu lagts ned, och vi kan se utvecklingen även på andra håll, framför allt i Sverige. Vi tycker, som vi föreslagit i vår reservation, att det behöver introduceras ett system för havsbaserad vindkraft i Sverige.

(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.55 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

11 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 19 maj

KU34 Barnpornografibrottet

Punkt 1 (Skadestånd vid barnpornografibrott)

1. utskottet

2. res. (s)

Votering:

158 för utskottet

126 för res.

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 81 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 1 v, 12 mp, 1 -

För res.: 111 s, 14 v, 1 mp

Frånvarande: 18 s, 15 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 7 v, 6 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

AU13 Trygghetssystemen för företagare – arbetslöshetsförsäkringen

Kammaren biföll utskottets förslag.

SFU15 Trygghetssystemen för företagare – sjuk- och föräldraförsäkringen

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU12 Nationell sfi-bonus

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

139 för res.

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 1 -

För res.: 111 s, 15 v, 13 mp

Frånvarande: 19 s, 15 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 7 v, 6 mp

Luciano Astudillo (s) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 2

13 § (forts. från 10 §) **Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikats-systemet** (forts. NU16)

Anf. 93 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Det här är en spännande debatt. Vi står, som jag ser det, inför ett avgörande energival. Det val till riksdagen som vi kommer att ha i september kommer att avgöra vilken energiframtid vi går emot i Sverige. Vi kan välja att öppna för kärnkraft och göra modesta satsningar på förnybar energi, vilket är den politik som Alliansen och den borgerliga regeringen står för. Vi från den rödgröna sidan har valt en helt annan väg, som innebär att vi gör stora satsningar på förnybar energi, höjer ribban rejält och har långsiktiga målsättningar om att få ett helt förnybart energisystem. Vi vill inte öppna för en möjlig utbyggnad av kärnkraften i det svenska systemet.

Det är väldigt skilda synvinklar och målsättningar som vi har. Det är viktigt att man uppmärksammar väljare och opinion på att det är en stor skillnad mellan de målsättningar vi har för hur energisystemet ska utvecklas framöver.

Det är uppenbart att vi har möjlighet att få ett helt förnybart energisystem i Sverige. Potentialen för förnybar energi är enormt stor. Vi har alla möjligheter att expandera de förnybara energikällorna. Vi har i Sverige en väldigt god grund att stå på i och med vattenkraften, som står för hälften av Sveriges elförsörjning. Vi har också god potential för vindkraft. Vi har en landyta som är jämförbar med Tysklands och större än Spaniens. Vi har också kustlägen och bra vindlägen som gör att vi har möjlighet att bygga ut vindkraften enormt mycket i Sverige. Vi har ett planeringsmål på 30 terawattimmar som bara är ett första steg. I förlängningen finns det större möjligheter än så. Vi kan bygga ännu mer vindkraft i Sverige.

Tittar vi på jämförbara länder har vi till exempel Tyskland, där man redan i dag har en produktion från vindkraften som ligger på ungefär 35 terawattimmar, det vill säga nästan 20 gånger så mycket som Sverige har. Även Spanien har en landyta som är mindre än Sveriges. Det är mycket mer tätbefolkade länder. Ändå har man lyckats expandera vindkraftsproduktionen enormt mycket mer än vi har gjort så här långt. Alla möjligheter finns alltså. Vi har dessutom i Sverige biobaserad energi, som vi vet har expanderat under ganska lång tid tidigare när det gäller både värmeproduktion och elproduktion. I dag produceras ungefär 10 terawattimmar el från biokraftvärme. Men även här finns en enorm potential att öka produktionen i framtiden.

Valet vi har är att fortsätta att göra en satsning på de förnybara energikällorna eller att i stället vända och öppna för en ny utbyggnad av kärnkraft, det vill säga att när de befintliga reaktorerna i kärnkraftssystemet tas ur bruk på grund av att de blir för gamla satsa på en ny generation kärnkraft med alla de problem som vi vet hänger ihop med kärnkraftssystemet. Vi kan inte anse att det är den vettiga vägen att gå. I stället vill vi ha en rejäl satsning på den förnybara energiproduktionen. Där har vi certifikatssystemet, som är det politiska styrmedel vi har för att få

en ökad förnybar energiproduktion. Vi från den rödgröna sidan har föreslagit en rejält ökad ambitionsnivå jämfört med de borgerliga partierna. På kort sikt, fram till 2020, vill vi ha en ökning av den förnybara energiproduktionen upp till 30 terawattimmar. Vi har också ett långsiktigt mål fram till 2030 som ligger på 55 terawattimmar förnybar elproduktion. 55 terawattimmar är i sig mer än vad den svenska kärnkraften producerade under förra året. Det visar att möjligheten finns att ersätta kärnkraften med förnybar energi i Sverige.

Det här valet är också viktigt för att man ser att de länder i världen som har valt den väg som den borgerliga regeringen nu siktar på, att öppna för kärnkraftsproduktion i Sverige, har misslyckats med att satsa på den förnybara energiproduktionen. Vi kan ta exempel som Frankrike och Finland, länder som nu bygger ut kärnkraftsreaktorer men är bland de länder i den västliga världen som är allra sämst på att investera i förnybar energiproduktion. Det visar att vi har ett val att göra i september.

Jag vill också lyfta fram frågan om certifikatsystemet på kort sikt. Vi ser på det med oro. Det finns till exempel remissinstanser som kommit in med synpunkten att det finns en risk för att certifikatsystemet kommer att urholkas under de närmaste åren fram till 2015 beroende på att vi har för många certifikat i systemet. Det finns en risk för att certifikatspriset kommer att sjunka.

Detta gör att vi tycker att man från regeringens sida behöver återkomma med förslag på hur vi kan undvika en sådan situation, där vi får en minskad vilja att investera i förnybar elproduktion under den närmaste tiden. Jag tycker att det skulle vara en väldigt oroande utveckling om vi fick en sjunkande investeringsvilja under de närmaste åren, för det kommer att göra att vi blir tvungna att investera väldigt mycket mer längre fram i tiden. Det kommer att bli en flaskhalsproblematik, och det kommer inte att ske på ett samhällsekonomiskt sätt. Därför anser vi att regeringen behöver återkomma till riksdagen med ett förslag på hur vi kan undvika sådana variationer i certifikatstillgången och certifikatspriset. Tyvärr har regeringen valt att inte ta de här problemen på allvar och återkomma med några relevanta reaktioner. Man väljer att ignorera problemet och de remissinstanser som pekar på att det finns risker framöver.

Herr talman! Jag vill slutligen fokusera på en väldigt viktig fråga. Det handlar om de sista kvarvarande vattendragen och älvarna som finns i Sverige. Vi ser att de är enormt viktiga resurser för den biologiska mångfalden. De rinnande vattendrag i Sverige som fortfarande finns kvar är en enorm tillgång. Ser man på ett tvärsnitt av landet ser man att det finns en mycket stor biologisk mångfald kopplad till de rinnande vattendragen. Vi har haft en historiskt väldigt stor utbyggnad av vattenkraften i Sverige i form av både storskalig och småskalig vattenkraft. Vi anser att det nu är dags att lära sig av de misstag som begåtts under historien och se till att vi bevarar de värden som finns i de rinnande vattendragen och att vi inte fortsätter att exploatera vattenkraften på ett sätt som hotar den biologiska mångfalden.

Den samhälleliga debatten fokuserar nu mycket på klimathotet, vilket jag anser är relevant. Vi behöver ha bra verktyg för att möta klimathotet. Men det gör inte att vi har rätt att glömma bort de andra miljöhot som finns kvar. Det handlar till exempel om den biologiska mångfalden. Sverige har, liksom på klimatområdet, skrivit på internationella avtal om att

se till att värna den biologiska mångfalden och på sikt också förstärka den. Det gör, anser vi från Miljöpartiet, att vi inte kan fortsätta att exploatera vattenkraften och därmed hota de sista rinnande vattendragen och den biologiska mångfald som är kopplad till dem.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna nr 1 och 4.

Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottsmajoritetens förslag till beslut. Beslutet innebär en ökning med 25 terawattimmar förnybar el till 2020 och att certifikatsystemet förlängs till 2035. Varje anläggning får stöd i 15 år. 20 plus 15 är lika med 35.

Frågan om justering av kvoterna 2011 och 2012 har varit uppe. Det sker ingen justering. Man föredrar en fortsatt förutsägbarhet i det administrativa systemet. Diskussionen om justering av kvoterna är emellertid intressant. Den har uppkommit därför att den faktiska elanvändningen är lägre än prognosen. Jag tycker att det är tankeväckande. Vi har i all elproduktion väldigt långa tidsintervall vid investeringar. Här prognostiserade man alltså fel om elefterfrågan under en relativt kort tid. Hur stora möjligheter finns det då inte till fel i upplägget sett över längre tid, 15 eller 20 år, som vi diskuterar? Det är alltså väldigt lång tid.

Mycket kommer att hända framöver vad gäller efterfrågan, produktionstekniker, utrikeshandel med elektricitet och så vidare. Jag vill börja med att påbjuda en viss ödmjukhet inför det faktum att framtiden inte kommer att bli som vi tror. Den finansiella krisen har pekat på detta, klimathotet diskuterade vi inte för bara några år sedan och så vidare. Det finns vissa planekonomiska tongångar här, tycker jag. Vi ska väl vara lite försiktiga, så att vi inte förolämpar framtiden utan har en öppenhet och flexibilitet inför de överraskningar som förvisso kommer och är öppna för förändringar i olika avseenden beträffande de system som vi nu diskuterar.

Det här förslaget är en god avvägning som vi gör i dag mellan olika intressen, producenter och elkonsumenter. Jag tänkte tala rätt mycket om elkonsumenterna, för min förutsägelse att jag inte skulle få höra så mycket om elpriser och elkonsumenter uppfylldes över hövan i de tre anföranden som vi har hört.

Det är ganska viktigt att betänka att systemet med elcertifikat handlar om att man fixerar en viss volym, ett visst antal terawattimmar som ska komma fram 2020, 2035 eller vid någon annan tidpunkt, oberoende av vad det kostar. Prisutvecklingen spelar ingen som helst roll i ett renodlat certifikatsystem. Därför är det väldigt viktigt att man har en modifikation inbyggd, ett pristak, en säkerhetsventil eller något av den karaktären, för att vara säker på att man kan hålla priserna för elkonsumenterna nere på en rimlig nivå. En sådan möjlighet, en sådan ventil, ska utredas av Energimyndigheten och Konjunkturinstitutet enligt det förslag som regeringen har.

Det vore intressant att veta i vilken mån oppositionen är medveten om detta och instämmer i att det är viktigt att ha en sådan här ventil i framtiden för att skydda elkonsumenterna. Som sagt tror jag inte att jag hörde orden "elkonsument" eller "elpriser" nämnas över huvud taget i de tre anföranden som vi tidigare hört.

Vi kan inte vara helt fixerade vid och fokuserade på producentintresset. Det finns också ett konsumentintresse. Jag tycker att den storm beträffande elpriserna som två krånglande reaktorer åstadkom i vintras stämmer till eftertanke. Alltså har vi i regeringens förslag och majoritetens förslag till beslut tagit upp frågan om risken för kraftigt höjda kostnader för konsumenterna.

Oppositionen vill i sitt förslag höja till 30 terawattimmar 2020 och minst 55 terawattimmar 2030. Enligt Per Bolund är det "bara ett första steg". Per Bolund sade vidare att alla möjligheter finns att gå vidare. Men det innebär – och det är själva poängen med systemet – att priserna för elektricitet för konsumenterna blir högre. Det är inte så att man kan ha både starka incitament för ökad utbyggnad och låga priser. Själva drivkraften för investeringarna är höga priser, som de som investerar drar nytta av.

Någon var inne på att man om man står för större volymer på något sätt är en lite finare, mer högtstående energipolitiker. Jag tror att termen var att man är "duktigare". Ja, men duktigheten går ut över konsumenterna om man inte är försiktig.

Det förefaller mig att det viktigaste för oppositionen är producentintresset. Man går till och med så långt att man föreslår ett prisgolv, det vill säga vill säkra att konsumenterna inte får betala ur oppositionens synpunkt alltför låga priser på el.

Vad säger ni egentligen till elkonsumenterna? Ni är helt producentfixerade. Ser ni detta, vilket jag tror efter att ha läst er reservation, som en kapplöpning om vem som ska höja elpriserna mest och snabbast? Den kapplöpningen kommer ni att vinna, för Alliansen har en balanserad syn på intressena för producenter och konsumenter. Målet kan inte vara att så snabbt som möjligt skinna elkonsumenterna genom höga priser.

Enligt min mening struntar ni genom ert beteende i elräkningarna för vanligt folk. Ni har ingenting lärt av vinterns erfarenheter. Tvärtom: Det förslag som ni har är att man ska ha snabbare och större elprisökningar för vanliga konsumenter än vad regeringen föreslår. Regeringens förslag är en väl avvägd kompromiss. Enligt min mening hamnar ni helt snett. Ni hamnar helt i händerna på producentintressena och bortser från konsumentintresset.

Därför har vi betonat kontrollstationer vart femte år. Vi vill ha en kontroll över både producenters och elkonsumenters villkor. Det står i kontrast till att inte ett enda ord nämndes om konsumenterna i de tre föregående inläggen, åtminstone inte vad jag hörde. Det är möjligt att jag inte var uppmärksam hela tiden, men orden "elkonsument" eller "elanvändning" uppfattade jag inte över huvud taget.

Ett annat delförslag i det här betänkandet är att man ska ha en gemensam marknad med Norge. Det tycker vi är bra, för det är prisutjämnande och motverkar fluktuationer. Oppositionen vill ändå inte tillstyrka det samarbetet. Även detta är en elkonsumentfientlig inställning. Inga elpriser förefaller er vara tillräckligt höga. Är inga prissvängningar för stora?

Oppositionen vill ha en kontrollstation 2030. Det kan man i och för sig tycka är bra, men det motiv som anges för detta är, märk väl, att man snabbare ska kunna höja elpriserna, inte att skydda elkonsumenterna.

Fastprissystem har tidigare, socialdemokratiska regeringar avvisat, för det är ju ett system med prisgolv för att säkra en viss inkomst. Men

då ska man veta att om man säkrar någons inkomst gör man någon annans inkomst desto osäkrare, med desto större fluktuationer. Vi har sett detta under årtionden i jordbrukspolitiken och i andra delar av den ekonomiska politiken. Den enes fördel blir den andres nackdel. De som skulle drabbas av en större variation i sina inkomster genom en större variation i priser är alltså elkonsumenterna.

Elcertifikatssystemet är mycket snillrikt, men det fuskar ni bort genom att börja tala om fastprissystem. Elcertifikatssystemet premierar ju de mest effektiva producenterna. Det vill ni upphäva. Olika förnybara energikällor konkurrerar, olika elproducenter konkurrerar med varandra, allt detta för att hålla nere kostnaderna. De som vinner i konkurrensen är de som håller kostnaderna lägst.

Detta vill ni trola bort genom ett fastprissystem. Först har man ett väldigt snillrikt system. Sedan tar man bort det allra snillrikaste ur systemet. Det är väldigt olyckligt.

Sedan var det en diskussion om havsbaserad vindkraft. Det är väl bara att nämna att det är klart, Kent Persson, att någon måste betala för stödet till detta havsbaserade vindkraftsystem, och det är skattebetalarna.

Slutsatsen, herr talman, är enligt min mening från oppositionen en fullkomlig okänslighet för elkonsumenternas intresse, särskilt hushållens. Elpriserna förefaller inte kunna bli för höga. Skattestödet kanske inte heller kan bli det. Jag menar att man måste gå in och ha en betydligt mer balanserad inställning till intressena hos konsumenter och producenter.

För att hänvisa till Per Bolund tror jag att det är väldigt viktigt att uppmärksamma väljarna på skillnaden mellan Alliansens och vänsterpartiernas politik på denna punkt. Där håller jag med Per Bolund till fullo.

Anf. 95 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton fortsätter sin vana trogen att inte prata så mycket om sin egen politik. Det verkar inte vara så intressant. Det är mycket roligare att kritisera oppositionens politik, trots att det ju är Carl B Hamilton som företräder regeringens politik.

Man kanske skulle vilja höra lite mer om hur regeringen har tänkt och vad egentligen regeringspartierna har föreslagit, men det kommer det väldigt lite information om. Carl B Hamilton väljer i stället att plocka ut detaljer och försöka kritisera oppositionen. Vi kan ha en diskussion om det också; jag har inga problem med att försvara vår politik. Tvärtom vet jag ju att det är den som är den långsiktigt hållbara och som också kommer att leda till det bästa systemet för konsumenterna.

Det är ju så, och det hoppas jag att Carl B Hamilton och jag är överens om, att vi måste bygga ut ny elkraftsproduktion i Sverige. Även Carl B Hamilton, som ju är en stor kärnkraftsvän, inser väl att de reaktorer vi har behöver stängas ned i framtiden. De har en begränsad livslängd.

Jag trodde att vi också kunde enas om att om någonting ska kunna konkurrera med befintlig elproduktion, det vill säga som har funnits på plats under lång tid och där investeringskostnaderna redan är avbetalda, måste det finnas någon form av stöd för att det ska kunna komma in ny kraft. Kärnkraften har fått enormt mycket stöd under uppbyggnaden när den skulle konkurrera med befintliga energisystem. Jag tycker inte att det borde vara särskilt kontroversiellt att man också behöver stödja förnybar kraft när den ska in i systemet.

Därför blir man förvånad över att Carl B Hamilton har en så väldigt negativ inställning till ett sådant stöd. Nu har han i och för sig i artiklar på DN Debatt hårt kritiserat en sådan satsning på vindkraft som han nu står i talarstolen och är tvungen att propagera för. Det är väl kanske under galgen som Carl B Hamilton har varit tvungen att ändra inställning när det gäller att acceptera vindkraftssatsningen.

Jag skulle vilja fråga Carl B Hamilton vilket stöd han har för sin tes om att en satsning på kärnkraften, vilket är det han egentligen brinner för, skulle ge lägre kostnader för elkonsumenterna på längre sikt. Jag har inte sett några sådana studier.

Anf. 96 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Vi är fler från Alliansen som kommer att tala här, och andra kommer kanske att tala mer om Alliansens förslag. Jag redogjorde dock för dem och motiverade dem, och min huvudpoäng var att Alliansens politik till skillnad från er politik innebär en balanserad syn på producent- och konsumentintresset. Det är det jag har fokuserat på, för jag tycker att den största nackdelen och det största problemet med ert förslag ligger där.

Sedan är det inte så som Per Bolund säger, att jag på något sätt antyder att jag skulle vara emot någon form av stöd. I själva verket är certifikatsystemet ett mycket snillrikt system för stöd. Det tycker jag är jättebra, men det som är problematiskt tycker jag är att ni i ert förslag delvis omintetgör finessen i det systemet.

Med tanke på de långa tider som vi har att göra med här – 15–20 år – kommer det att hinna hända väldigt mycket. Min poäng är att man måste vara öppen för sådana saker som kontrollstationer och pristak så att man har kontroll från statsmakternas sida över både stödets storlek till producenterna och konsekvenserna för konsumenterna.

Anf. 97 PER BOLUND (mp) replik:

Herr talman! Jag är glad att Carl B Hamilton återigen tar upp det som han tolkar som att vi misstror certifikatsystemet. Det är helt enkelt inte sant. Vi föreslår ett kompletterande fastprissystem som ska komplettera certifikatsystemet. Anledningen till det, vilket jag också trodde att vi var överens om, är att certifikatsystemet är effektivt för att få fram förnybar energi som redan i dag är kommersiellt gångbar, på gränsen till kommersialiserad. Däremot är kommande tekniker, till exempel solceller, väldigt långt från att kunna byggas med hjälp av certifikatsystemet. Det ger inte tillräckligt mycket stöd.

Därför har den regering som bland annat Carl B Hamiltons parti sitter med i faktiskt föreslagit investeringsstöd till solceller. Det finns med i er budget. Man kan alltså säga att Carl B Hamilton själv inte tror på certifikatsystemet utan föreslår extra stöd och därmed inte accepterar certifikatsystemets positiva sidor. Det är en väldigt konstig tankegång.

Vår tanke är att vi i stället för att sätta in investeringsstöd ska ha ett fastprissystem som ger stöd under en längre period, det vill säga en fast ersättning för den el som levereras in till systemet. Vi tror att det är ett mycket mer effektivt system. Det garanterar ju att vi får en leverans under en längre tid. Investeringsstödet ger en investering vid en tidsperiod;

sedan har regeringen ingen kontroll över om anläggningarna levererar el och hur mycket de kommer att ge i framtiden.

Det fantastiska med ett fastprissystem är att man faktiskt får mer betalt ju mer ett sådant system levererar, medan Carl B Hamilton och Folkpartiet står för ett system där man i stället ska ge investeringsbidrag som går via statsbudgeten. Skattebetalarna ska stå för de pengarna. Ett fastprissystem sker i stället inom elmarknaden och sprider kostnaden på elkonsumenterna.

Jag skulle säga att det är ett mycket mer effektivt system, men Carl B Hamilton får gärna förklara för mig varför ett investeringsstöd till exempel till solceller skulle vara mycket mer effektivt än ett fastprissystem och på vilket sätt det skulle vara mer stödjande för certifikatsystemet. Det undgår nämligen min förståelse, måste jag säga.

Anf. 98 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det där var lite svårt att förstå. Min poäng är att man med certifikatsystemet inte har fasta priser utan att konkurrensen får slå igenom. De som är mest effektiva får också leverera elektricitet, detta mellan olika energislag på den förnybara sidan och olika producenter. Ett fastprissystem däremot garanterar ju inkomster för vissa. Det innebär att andra får desto större svängningar i sina inkomster. Om man inför ett fastprissystem har man ju tagit bort en av finesserna med certifikatsystemet.

Det andra är att ett investeringsstöd till forsknings- och utvecklingsarbete ju är en annan typ av stöd. Det kan man ha eller inte ha. Det påverkar inte certifikatsystemet. Vi har det i vårt förslag, precis som Per Bolund påpekar. Men det är inte det som vi diskuterar i dag. Vi kan diskutera om man ska ha mera stöd till forskning och utveckling, mera investeringsstöd, och om man ska lägga det på de tekniska högskolorna eller om man ska lägga det på något annat ställe. Jag ser ändå inte att det egentligen är en fråga som vi ska ta ställning till i dag.

Anf. 99 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt begära replik på Carl B Hamilton, men efter fem minuter av hans inlägg kunde jag inte låta bli. Konsumenternas sida – Carl B Hamilton säger att vi bara diskuterar producenter. Då börjar jag undra vilka handlingar som Carl B Hamilton har läst.

När vi talar om att vi vill utveckla den förnybara energin och att vi kopplar den till hur det ser ut i marginalkostnadsmodellen kan vi ju konstatera att det som är allra dyrast är kolkondens. Den bestämmer priset för det andra. Men det som kommer rätt högt upp är ju kärnkraftssidan.

När jag träffar folk från producentsidan undrar de varför de ska investera i ny kärnkraft. De säger att det inte är lönsamt om vi inte får upp elpriserna. Där tycker jag väl att regeringen har lyssnat. Frågan är vilken sida man står på, producenternas eller konsumenternas, i diskussionen om att knyta samman elsystemet med ett Europa som har betydligt högre elpriser. Per automatik får vi upp priset här i Sverige och hux flux blir det lönsamt att bygga ny kärnkraft.

Då är frågan: På vilken sida står Carl B Hamilton när han förordar en sådan lösning i politiken? Är det på producenternas för att bygga ny kärnkraft eller är det på konsumenternas för att hålla elpriserna på en

acceptabel nivå så att vår basindustri kan vidareutveckla sina produkter, både råvaror och el, och sälja dem till ett bättre pris på kontinenten?

Prot. 2009/10:122
20 maj

Anf. 100 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det kan ju vara lockande att diskutera kärnkraft med mig, och det är det uppenbarligen, men nu diskuterar vi ju förnybar energi och certifikatsystemet. Jag kan inte riktigt se var den europeiska prisnivån kommer in i detta. Då måste vi göra antaganden om utbyggnad av överföringskapaciteten. Den är ju vad den är för närvarande och under de närmaste åren. Förhoppningsvis ökar den.

Jag har också lite svårt att se diskussionen om basindustrin. Man kan ju diskutera hur mycket av satsningen på förnybar energi som ska bäras av basindustrin och hur mycket som ska bäras av hushållen. Men i det system som föreslås nu är basindustrin skyddad, så jag förstår inte riktigt Alf Erikssons inlägg på den punkten. Jag är genuint osäker på vad som avses. Alf Eriksson får gärna klargöra det.

Anf. 101 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Det var Carl B Hamilton själv som bjöd in till diskussion om konsument- och producentintresset. Jag kan konstatera att Carl B Hamilton har fokuserat på vad oppositionen vill, men det vore rätt bra om han redogjorde för vad regeringens politik på energiområdet syftar till.

Jag kan konstatera att de signaler på regeringssidan som har kommit ut från Näringsdepartementet pekar på att vi ska vara exportörer av el. Det är inget fel i det, men det är av vikt att vi ska knyta ihop nätet. Man kan läsa mellan raderna att syftet med hela den frågan är att få upp elpriset. Då är min fråga vilket intresse regeringssidan företräder, konsumenten, som vi i det här fallet kan betrakta som basindustrin, eller producenten av el.

Jag kan komplettera med ytterligare en fråga. Det är inte okänt att Carl B Hamilton inte är någon älskare av vindkraft. Men om vi nu inte ska pröva något annat system utöver elcertifikatsystemet för att få i gång havsbaserad vindkraft, anser Carl B Hamilton att havsbaserad vindkraft är en fråga som vi helt kan föra bort från dagordningen därför att den är ointressant?

Anf. 102 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det som är slående, och det är det som jag har tagit upp, är att ni inte diskuterar elkonsumenterna, de vanliga hushållen. Det är de som får sina elpriser höjda genom certifikatsystemet. Vi har i den här texten uttryckligen diskuterat kontrollstationer och att det är en rimlig balans mellan konsumenter och producenter. Ni har inte vare sig i er text eller i era anföranden tagit upp det.

Nu kan inte Alf Eriksson svara så jag ska bara säga att vi har tagit upp "risken för kraftigt höjda kostnader för konsumenterna", men den frågan har inte ni tagit upp. Det är det som jag tycker är väldigt anmärkningsvärt, att man bara går in och rekommenderar ett system utan att över huvud taget ta upp den aspekten.

Havsbaserad vindkraft är betydligt dyrare än annan, landbaserad, vindkraft. Eftersom jag är angelägen om att vi ska ha en effektiv använd-

*Höjt mål och
vidareutveckling av
elcertifikatsystemet*

ning av landets resurser, inklusive de offentliga resurserna, är det klart att det inte är havsbaserad vindkraft som man i första hand ska satsa på. Man ska i så fall satsa på den mer kostnadseffektiva landbaserade vindkraften. Det är möjligt, det får vi se under de årtionden som löper, att man måste gå till stora subventioner även av havsbaserad vindkraft. Men vi behöver ju inte börja med det som är dyrare än det som är möjligt.

Anf. 103 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna på Carl B Hamilton. Det var många tankevarpor. Jag kan börja med konsumentintressena där ju Carl B Hamilton själv klart och tydligt har uttalat att elmarknaden fungerar bra. Nu påstår han att vi ska ha koll på det hela för att eventuellt rätta till om priserna sticker iväg. Frågan är om Carl B Hamilton inte har någon tilltro till att marknadsmekanismerna ska lösa det här.

I samma andetag påstår du också att vi från De rödgröna har en planhushållningstanke över våra satsningar. Frågan är egentligen om det inte är så att Carl B Hamilton misstror sig själv när han pratar om priser och prismekanismer i det här sammanhanget.

När det gäller havsbaserad vindkraft har regeringen själv i energipropositionen föreslagit en planeringsram på 30 terawattimmar vindkraft, varav 10 terawattimmar ska vara havsbaserade. Hur ska ni lösa det om ni inte har ett stödsystem för den delen?

Det vi säger i vår reservation är att ett sådant system bör utredas och att regeringen bör komma tillbaka med hur det skulle kunna se ut. Det är en enorm potential som vi har om vi satsar på den havsbaserade vindkraften också.

De satsningar som vi gör gör vi givetvis mot bakgrund av hur det ser ut i världen i dag, de utmaningar vi står inför. Det är dem vi tar fasta på. Det ni gör är att låtsas att det är något vetenskapligt över ert förslag, att den här nivån är den enda och att den är den riktiga. Det skulle alltså vara ett vetenskapligt utredningsarbete som har föregått ert förslag. Det är inte trovärdigt.

Anf. 104 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Andan i det jag sade inledningsvis var att vi inte vet så mycket om nivån på vare sig utbud eller efterfrågan av elektricitet om 10, 15 eller 20 år. Det var därför jag anbefalldes en viss flexibilitet och ödmjukhet inför framtiden. Den blir inte som vi tror att den blir.

Jag tycker att elmarknaden fungerar bra, men nu introducerar staten ett system med certifikat. Om staten genom att introducera ett sådant system får priserna att sticka i väg ibland, eller kanske blir för låga ibland, måste vi också ha kontroll över detta. Så är det, naturligtvis. Jag gör återigen jämförelser med jordbrukspolitiken. Där görs massor med statliga interventioner, men staten måste samtidigt ha en viss kontroll över vad de statliga interventionerna leder till. Det är samma sak här.

Det var lite roligt att jag skulle misstro mig själv. Det är snarare så att jag misstror kanske inte mig själv – det vore väl ändå att gå för långt – men jag misstror däremot att man egentligen kan vara så himla säker på vad som är rätt eller fel om 10 och 20 år.

När det gäller styrsystemet för havsbaserad vindkraft kan man naturligtvis skriva upp certifikatsystemet och säga att en viss del ska inriktas på vindkraft eller så tar man direkta subventioner.

Det som vi alla måste fundera över är att de statliga subventionerna ska tas över skattsedeln och certifikatsystemets prishöjningar ska tas från konsumenterna. Det måste göras en avvägning av deras uppoffringar mot andra angelägna ändamål för interventionerna.

*Höjt mål och
vidareutveckling av
elcertifikatsystemet*

Anf. 105 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! I slutändan är det alltid konsumenten som betalar, oavsett om det är via priset direkt eller via att staten går in med skattemedel. De kommer från något ställe.

Att säga att det inte blir som vi tror är en passiv hållning. Man måste faktiskt ha en idé och ett mål med verksamheten utifrån den vetenskap och kunskap man har i dag. Det är mot den bakgrunden som vi har lagt fram ett planeringsmål. Vi säger att för att vi ska ha kontroll över det hela lägger vi in kontrollstationer, dels för att kunna rätta till balanser mellan kvoter och elcertifikat, dels för att höja själva målet för certifikatsystemet. Det här är en strategi för att klara av de utmaningar vi står inför, det vill säga de klimatförändringar och den energikris som kommer att bli uppenbar när oljan inte längre räcker till. Det är mot den bakgrunden som vi måste göra dessa saker.

Jag återgår till frågan om elmarknaden. Om elmarknaden fungerar så bra, varför misstror du att marknadsmekanismerna klarar av att hantera prisbildningen på den förnybara energin? Det måste du förklara. Jag förstår inte resonemanget från din sida. Det är antingen eller.

Jag kan hålla med dig om att marknaden inte är perfekt. Jag skulle vilja se mer av statlig styrning när det gäller en rad verksamheter, inte minst den finansiella marknads härjningar runt om i världen. Det kan vi ta i en annan diskussion.

Anf. 106 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Vi har inte en passiv hållning, och det är inte heller så att vi inte skulle ha några mål. Vi har angivit målen, nämligen en ökning med 25 terawattimmar förnybar el till 2020 och en förlängning av certifikatsystemet till 2035. Det är våra mål.

Om man introducerar i marknadsprissystemet ett marknadskonformt system, som certifikatsystemet är, kan priserna trots allt sticka i väg. Därför, som jag sade inledningsvis, fixerar man en viss volym förnybar el som ska produceras. Det är tanken, det vill säga 25 terawattimmar. Om man bara fokuserar på volymen och inte bryr sig om vad priset blir kan priset sticka i väg och bli vad som helst. Jag tror inte någon i denna kammare egentligen, om priserna fördubblas, tredubblas eller fyrdubblas, skulle säga att det är rimligt. Det är därför jag argumenterar för att man samtidigt måste fundera på vad man har för ventiler eller kontrollstationer. Om politikerna har introducerat ett system måste man också ha kontroll och kunna ingripa om systemet exploderar och får helt andra konsekvenser än dem man ursprungligen har trott.

Jag saknar en sak i er framställning: Det finns inte någonting angivet om att balansera inriktningen på att höja antalet terawattimmar förnybar

energi. Man måste också göra det under villkor att priserna inte sticker i väg och inte blir orimliga.

Anf. 107 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (m):

Herr talman! Sverige har höga ambitioner när det gäller att få fram ny grön el. För att säkra jobben, tillväxten och en hållbar utveckling behövs ny el i Sverige. Därför höjer regeringen ambitionsnivån för elcertifikatssystemet. Jag vill därför börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

Det gäller att hitta balans som säkrar både tillväxt av klimatvänlig el och som säkrar jobben och tillväxten. Ambitionshöjningen i dagens förslag är ett viktigt steg jämfört med den förra regeringens mål. Det nya förslaget om nivåerna är en ökning med 25 terawattimmar till 2020 i förhållande till 2002 års nivå. Den tidigare regeringens mål var en höjning med 17 terawattimmar från 2002 till 2016. Förslaget från den tidigare regeringen var också att man skulle göra en översyn av systemet 2012.

Nu höjer vi ambitionerna, och regeringen väljer att se över systemet tidigare. Systemet med elcertifikat är i dag ett av de viktigaste styrmedel vi har för att stimulera investeringar i grön energiproduktion.

Herr talman! Regeringen vill förlänga elcertifikatssystemet till att gälla till och med 2035, det vill säga fem år längre än dagens lagstiftning. Det betyder att gröna elproduktionsanläggningar kan tilldelas certifikat till och med 2020. Denna förlängning är viktig för att vi ska nå våra mål om en ökning på 25 terawattimmar till 2020 och att Sverige kan nå målet om 50 procent förnybar elproduktion samma år. Det är realistiska mål och mål som vi kommer att nå. Men bara för att de är realistiska betyder det inte att de är enkla. De kräver politiska beslut och investerare som är villiga att satsa. De kräver ett förutsägbart och långsiktigt system som tar hänsyn till både energiproducenter och konsumenterna.

Elcertifikaten betalas av konsumenterna. Höga elpriser är inte bra för tillväxten och drabbar de enskilda hushållen. Energimyndigheten har därför tillsammans med Konjunkturinstitutet fått i uppdrag att ta fram lämpliga åtgärder för att motverka risker för en eventuell kraftigt höjd kostnad.

Herr talman! Att förstå hur elcertifikatssystemet är uppbyggt, vem som tjänar på det och vem som betalar är inte enkelt. Kortfattat kan vi säga att de som producerar ny grön el blir tilldelade certifikat som de säljer vidare till konsumenterna. Elkonsumenterna måste köpa tillbaka elcertifikat för att täcka en del av sin elförbrukning. Hur stor andel av förbrukningen som måste kvittas mot ett elcertifikat avgörs av kvoter som riksdagen bestämmer storleken på. Blir det för många elcertifikat blir de för billiga, och blir efterfrågan för stor blir de för dyra. Producenterna av grön el tjänar på hög efterfrågan, och konsumenterna tjänar på att det finns ett överskott. Återigen: Balans är eftersträvänsvärt.

Vi vill ha ett system som stimulerar grön energiutveckling men som säkrar en hållbar prissättning för svensk industri och för övriga elkonsumenterna.

Regeringen har i propositionen eftersträvat denna balans och föreslår att kvoterna ändras från och med 2013. Ändringen ska säkra att 2020-målen uppfylls och att marknadens tro på elcertifikatssystemet behålls.

Resultatet av de ändrade kvoterna för 2013 blir att överskottet på elcertifikat reduceras och att intäkterna för ny grön elproduktion säkras. På så sätt stimuleras nya investeringar.

För att följa upp och göra anpassningar av systemet föreslår regeringen att de femårsintervaller som redan finns ska vara kvar. Nästa kontrollpunkt blir 2015.

Herr talman! Sverige är en liten marknad och därför sårbar. Diskussionerna kring att utöka elcertifikatsmarknaden till att gälla flera länder, och då i första hand Norge, har pågått under lång tid. Den förra s-styrda regeringen skrev i propositionen *Förnybar el med gröna certifikat* att den svenska elcertifikatsmarknaden på sikt bör utvecklas till en internationell marknad.

Vår alliansregering delar den förra s-ledda regeringens inställning och menar att inriktningen bör vara en gemensam marknad med Norge med start 2012. Innan detta sker, väl att märka, måste systemet analyseras. Det som bör tas upp är bland annat potentialer för ny produktion, kostnader och kvotens utveckling över tid. Frågan om en utvidgning kommer därför att utredas i särskild ordning.

Herr talman! Den senaste tiden har det varit en diskussion kring elcertifikatssystemets framtid i medierna. Företrädare för flera partier fick möjlighet att uttala sig. Från oppositionens sida uttryckte Miljöpartiet att elcertifikatssystemet snarast bör bytas ut då det är dyrt och ineffektivt.

I dagens reservationer hittar vi inga sådana förslag. Vad vi däremot hittar från De rödgröna är ytterligare kompletterande fastprissystem till ny teknik och kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft.

Fastprissystemet blev förkastat av den tidigare s-styrda regeringen. Vad gäller stöd till havsbaserad vindkraft är dagens elcertifikatssystem utformat så att den mest kostnadseffektiva gröna elen ska byggas ut först.

De rödgröna har rätt i att det är dyrare med havsbaserad vindkraft. Men frågan är om det gynnar miljön mer om vi bygger ut den dyra, havsbaserade vindkraften först. Säkert är att det skulle bli dyrare för konsumenterna. Var det detta Peter Eriksson såg framför sig när han i *Uppdrag granskning* kritiserade elcertifikatssystemet?

Nu hade jag egentligen en fråga till Per Bolund, men han har lämnat salen. Jag kan framföra frågan generellt till Miljöpartiet.

Om elcertifikatssystemet är så dåligt som språkröret Peter Eriksson framförde, varför har inte Miljöpartiet lagt fram ett eget förslag i dag? Vi har hört Per Bolund i kammaren argumentera för höjda mål i elcertifikatssystemet, men vi har inte hört honom föreslå att vi ska avskaffa det. Det vill språkröret Peter Eriksson.

Då är frågan: Vem är det som bestämmer Miljöpartiets energipolitik? Är det språkröret Peter Eriksson och partiledningen eller är det den som har debatterat i kammaren i dag, Per Bolund? Delar Per Bolund partiledningens uppfattning? Det vore bra att få besked. Tyvärr ser det inte ut som att vi får det i dag eftersom Per Bolund har lämnat kammaren.

Herr talman! Elcertifikatssystemet är kanske det viktigaste styrmedel vi har för att stimulera investeringar i grön elproduktion. Vi har höga ambitioner och mål som vi kommer att nå. Men målen nås inte av sig själva, utan genom samarbete och förståelse. Målen måste uppfattas som realistiska för det svenska näringslivet och för konsumenterna. Den gröna utvecklingen måste gynna även jobb, tillväxt och framtidstro.

Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet

Då vill jag komma in lite på vad Alf Eriksson tidigare sade i kammaren när han kritiserade Alliansen för energipolitiken och sade att han inte har mött några ute i verkligheten som stöder Alliansens energipolitik.

Jag har här en debattartikel från Borås Tidning – en alldeles utmärkt tidning – som är undertecknad av Kenneth Eriksson, basindustrins energisamarbete, där de säger så här:

”Det borde vara möjligt att skapa en bred politisk enighet kring regeringens förslag om att ersätta de befintliga reaktorerna och samtidigt investera kraftfullt i andra energislag.”

De säger också så här:

”Sveriges basindustrier menar att den ibland onyanserade energidebatten bör ersättas av en mer rationell diskussion om sakfrågan: Hur ska vi klara att säkra både framtidens jobb och välfärd och samtidigt ta oss an klimathotet?”

Det säger de från basindustrins energisamarbete och ställer sig bakom alliansregeringens energipolitik.

Anf. 108 JAN ANDERSSON (c):

Herr talman! Dagens debatt är knappast någon kioskvältarnyhet. Det har varit välkänt sedan Alliansens energiuppgörelse förra våren att vi vill höja ambitionsnivån rejält när det gäller förnybar elproduktion. Uppgåelsen innebar att vi ska sätta ett mål i nivån 25 terawattimmar till 2020 och därefter ytterligare höja ambitionsnivån.

Jag vet att det är många som står i begrepp i att investera i förnybart som läser dagens betänkande med intresse, men framför allt med tillfredsställelse och tillförsikt. Det som vi nu fastslår i kammaren är stabila och långsiktiga spelregler för dem som investerar i förnybar elproduktion. Det är just den typen av spelregler man vill ha.

Nu ska sägas att certifikaten inte är det enda som påverkar investeringsviljan i elproduktion och förnybar elproduktion. Elpriset har betydelse. Det har betydelse att vi har överföringskapaciteter så att man kan sälja den el man producerar.

Det har betydelse att vi har ordning och reda i statsfinanserna, vilket vi på allianssidan under den här mandatperioden definitivt har bevisat att vi klarar att hantera. Ordning och reda ger vettiga räntenivåer. Det här är oerhört kapitalintensiva investeringar, och räntan spelar mycket stor roll.

Tittar vi till exempel på ett vindkraftsprojekt kan vi se att över dess livstid kommer en femtedel eller en fjärdedel av den totala intäkten från certifikaten. Resten kommer från energipriset. Det har alltså väldigt stor betydelse vilket elpris vi har, och det har väldigt stor betydelse vilka räntenivåer vi har om vi ska få en bra investeringsmiljö.

Oppositionen försöker måla upp en bild där skillnaderna i ambitionsnivå är gigantiska. Är skillnaderna gigantiska? Nja. Tittar vi på perspektivet 2020 är skillnaden så gigantisk som från 25 till 30 terawattimmar. Det är nästan så att mina döttrar Anna och Sara klarar att räkna till fem därhemma – de är tre år. Gigantiskt är det inte.

Jag säger inte att 25 är rätt och 30 är fel. Men jag säger att vi måste vara oerhört försiktiga när vi sätter nivån så att vi inte spänner bågen i certifikatsystemet så högt att priset sticker för konsumenterna. Då tappar vi förtroendet och betalningsviljan. Tappar vi det förtroendet och acceptansen för systemet hos dem som betalar kommer också investerarna att

dra öronen åt sig, för då funderar de: Kommer det politiska systemet att ändra villkoren? Vi har satt 25-terawatts-nivån för att vi inte ska behöva gå in och bluddra i systemet, utan det ska fungera utan att priset sticker.

Jag skulle snarare vilja säga att den stora skillnaden politiskt består i vilken stabilitet som står bakom elcertifikatssystemet. Tittar vi på allians-sidan ser vi att vi har en mycket god stabilitet bakom systemet. Tittar vi på vänstersidan ser vi att framför allt Miljöpartiet sprider osäkerhet omkring sig. Det är något som investerare självklart ser.

Det är en osäkerhet när det gäller fastprissystem eller inte. Hur blir det med den havsbaserade vindkraften? Är det pengar som ska plockas av skattebetalarna? Var lägger man då ambitionsnivån? Ja, så länge det är små volymer är det lätt att hantera, men har man ambitionen att det ska bli stort är risken att den ryker i en nattlig budgetförhandling mellan de tre partierna.

Osäkerheten blir inte mindre när man veckan efter att vi justerade det här betänkandet kunde se Peter Eriksson, språkrör för Miljöpartiet, i tv säga att han tyckte att det här är ett väldigt dåligt system. Det system som vi har haft i Sverige under ganska många år nu har inte fungerat. Det är vad Miljöpartiets språkrör förmedlar samtidigt som man säger att man vill skruva upp systemet till 30 terawattimmar. Den typen av osäkerhet kommer inte att råda om man röstar på ett alliansparti i höstens val.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 109 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Visst, Jan Andersson, vi har nog inte så stor skillnad mellan oss i synen på elcertifikatssystemet. Vi har ju nu haft en debatt i en timme, och en stund lät det som om det var avgrunder mellan oss och regeringen. Men skillnaden finns nog i regeringen och inte hos oss.

Jan talar om stabila spelregler. Håller det på att få en ny definition? När marknaden talar om stabila spelregler menar man blocköverskridande överenskommelser, alltså spelregler som kan stå sig över flera mandatperioder. Det är vad man efterlyser. Men jag vet inte om den energiöverenskommelse som man har mellan regeringspartierna kan betraktas som särskilt stabil. Det kommer kanske den här våren att utvisa.

Jag ska ställa en fråga till Jan om de 10 terawattimmarna havsbaserad elproduktion. Vi har tidigare hört att man skulle vänta med detta och att det var dyrt, men ändå ingår det i er bedömning att man kan få fram 10 terawattimmar i systemet fram till 2020. Är din bedömning att detta klaras inom befintligt elcertifikatssystem, eller behövs det något mer för att få fram de 10 terawattimmarna?

Anf. 110 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att Alf har förstått det här systemet, men han ger inte det intrycket i talarstolen nu. De 30 terawattimmarna är en planeringssak. Det är de 25 terawattimmarna i elcertifikat som kommer att styra nivån. Inom de 25 terawattimmarna gör det inte mig något om elen är havsbaserad, landbaserad eller kommer från kraftvärme eller något annat. Det finns inget självändamål med den havsbaserade kraften. Vi säger att det ska vara 25 terawattimmar till 2020. Det kommer vi att klara även om det är ett tufft mål.

*Höjt mål och
vidareutveckling av
elcertifikatssystemet*

Jag ska kommentera detta med en blocköverskridande överenskommelse också. Jag förstår att Socialdemokraterna är oerhört angelägna om att få en sådan blocköverskridande överenskommelse, inte minst med tanke på den osäkerhet som ett av ena samarbetspartier sprider, och då tänker jag på Miljöpartiet. Hur känns det, Alf Eriksson, när språkröret står i tv och säger att vi ska skrota elcertifikatsystemet?

När det gäller fastprissystemet eller rättare sagt den havsbaserade vindkraften, är det skattepengar som ska finansiera det hela, eller ska det tas ut på något annat sätt? Det kan vara intressant att veta hur oppositionen tänker om det förslaget, för någon typ av tanke måste man ju ha haft. Två svar vill jag alltså få av Alf Eriksson: Hur tänker ni med finansieringen av det havsbaserade? Och hur känns det att se ett språkrör säga elcertifikatsystemet?

Anf. 111 ALF ERIKSSON (s) replik:

Herr talman! Nu är ju regeringens egen bedömning att det i de 25 terawattimmarna ska finnas 10 terawattimmar havsbaserad vindkraft. Det är den fråga som jag ställer.

Sedan är det lätt att från regeringssidan säga att det är oppositionen som ska utreda saker och ting, för det är väl det man vill med frågan om fastprissystemet. Vi säger att ett sådant system ska prövas. Då får vi väl undersöka hur det ska se ut, och så småningom kommer nog Energimyndigheten att få utreda ett sådant system.

Jag ska fortsätta om detta med elcertifikat och utdömning av systemet. Även solen har ju sina fläckar. Kanske finns det anledning att fundera över om det system som vi hittills har använt och gemensamt satt i sjön fungerat till hundra procent i alla delar. Kanske är det inte så.

Min fråga till Jan Andersson, som har ett inlägg kvar, är: Tycker ni i Centern och i regeringspartierna att det vore angeläget att se över systemet så att vi kan få det att fungera optimalt och eventuellt slipa bort sådant i det som inte är fullt effektivt? Med detta inte sagt att vi ska lämna systemet eller att vi säger det, men solen kan som sagt ha sina fläckar, och det kan väl inte skada att framöver se över om man kan få systemet att fungera bättre?

Anf. 112 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Självklart finns det behov av finjusteringar i alla stora och komplicerade system. Huvudriktningen ligger fast, men visst finns det behov av finjustering.

De 10 terawattimmarna är inte ett utbyggnadsmål. Det är en signal från regeringen om att det måste finnas planeringsförutsättningar för att kunna bygga. Om vi ser till landexemplet har vi avsatt pengar till kommunerna för att de ska kunna göra vindbruksplaner. Där har vi sagt att det ska vara 20 terawattimmar. Men det kommer inte att betyda att vi kommer att ha 20 terawattimmar vindkraft på land, för det finns ju andra energikällor som konkurrerar inom de 25 terawattimmarna som är målsättningen för certifikatsystemet. Det kanske kommer att vara någonstans mellan 10 och 15 terawattimmar vindkraft totalt av de 25 terawattimmarna i certifikatsystemet. Det vet också Alf Eriksson.

Avslutningsvis kan jag konstatera att jag inte fick något svar på hur det kändes att se språkröret Eriksson i tv såga elcertifikatssystemet. Det är klart att vi inte fick något svar på det, för det måste ju kännas förfärligt att se ett samarbetsparti inte ta mer seriöst på frågan.

Prot. 2009/10:122
20 maj

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 26 maj.)

14 § Genomförande av direktiv om förnybar energi

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU18
Genomförande av direktiv om förnybar energi (prop. 2009/10:128).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 26 maj.)

15 § Utvärdering av insatserna för forskning och innovation inom energiområdet

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU19
Utvärdering av insatserna för forskning och innovation inom energiområdet (skr. 2009/10:168).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 26 maj.)

16 § Vissa metrologifrågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU21
Vissa metrologifrågor (prop. 2009/10:163).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 26 maj.)

17 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2009/10:218 Ny lag om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden

Prot. 2009/10:122
20 maj

Socialutskottets betänkanden
2009/10:SoU19 Lex Sarah och socialtjänsten – förslag om vissa förändringar
2009/10:SoU23 Ökad kvalitet vid läkemedelsförskrivning
2009/10:SoU18 Värdigt liv i äldreomsorgen

Utbildningsutskottets betänkanden
2009/10:UbU18 Förändringar i studiestödssystemet
2009/10:UbU19 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet 2009

18 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 20 maj

2009/10:387 Folkhögskolelärares behov av Lärarlyftet

av *Thomas Strand* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:388 Vattenskotrar

av *Hans Stenberg* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:389 Barnfattigdomen i Sverige

av *Monica Green* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:390 Kärnkraft och brytning av uran i Sverige

av *Patrik Björck* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:391 Skatteundandragande

av *Raimo Pärssinen* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:392 Bostadsbyggandet

av *Johan Löfstrand* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:393 Utveckling av turismen

av *Marie Nordén* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:394 Bosnien och Hercegovina och EU

av *Jasenko Omanovic* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:395 Flygplatser i Norrland

av *Jasenko Omanovic* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:396 Specialpedagogiska skolmyndigheten

av *Jasenko Omanovic* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:397 Beskattning av föräldralediga

av *Jasenko Omanovic* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 maj.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 maj

2009/10:820 Sopavgiftssystem för fritidshus och lagstiftningens intentioner

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:821 Beskattning av riskkapitalbolag

av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 maj.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 maj

2009/10:800 HUS-avdraget för tillbyggnader och reparationer inom tomtgränsen

av *Hans Backman* (fp)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:801 En nationell studie- och yrkesvägledningstjänst

av *Lena Hallengren* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:802 Ratifikation av konventionen mot klustervapen

av *Kerstin Lundgren* (c)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:803 Nedläggningshotet mot mätstationer för pollen

av *Catharina Bråkenhielm* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2009/10:804 Luftförsvarsanläggningen Bergets nedläggning

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

Prot. 2009/10:122
20 maj

2009/10:805 Rimliga och rättvisa villkor i bärbranschen

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:806 Migrantarbetares villkor i Sverige

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:808 Tillfällig vapenamnesti

av *Luciano Astudillo* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 25 maj.

21 § Kammaren åtskildes kl. 17.08.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.56,

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.55 och av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Förnyad bordläggning	1
4 § Trygghetssystemen för företagare – arbetslöshetsförsäkringen	2
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU13	2
Anf. 1 PATRIK BJÖRCK (s)	2
Anf. 2 TOMAS TOBÉ (m)	4
Anf. 3 PATRIK BJÖRCK (s) replik	7
Anf. 4 TOMAS TOBÉ (m) replik	8
Anf. 5 PATRIK BJÖRCK (s) replik	8
Anf. 6 TOMAS TOBÉ (m) replik	9
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (c)	9
Anf. 8 EVA FLYBORG (fp)	12
Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	15
Anf. 10 ULF HOLM (mp)	17
(Beslut fattades under 12 §.)	19
5 § Trygghetssystemen för företagare – sjuk- och föräldraförsäkringen	19
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU15	19
Anf. 11 HELENA RIVIÈRE (m)	19
Anf. 12 SOLVEIG ZANDER (c)	20
(Beslut fattades under 12 §.)	22
6 § Nationell sfi-bonus	22
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU12	22
Anf. 13 LUCIANO ASTUDILLO (s)	22
Anf. 14 EVA OLOFSSON (v)	24
Anf. 15 ULF HOLM (mp)	26
Anf. 16 REZA KHELILI DYLAMI (m)	27
(forts. 8 §)	30
Ajournering	30
Återupptagna förhandlingar	30
7 § Frågestund	30
Anf. 17 TREDJE VICE TALMANNEN	30
<i>Utanförskapet .....</i>	<i>30</i>
Anf. 18 VERONICA PALM (s)	30
Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd)	31
Anf. 20 VERONICA PALM (s)	31
Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd)	32
<i>Kartläggning av islamister .....</i>	<i>32</i>
Anf. 22 MEHMET KAPLAN (mp)	32
Anf. 23 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	32
Anf. 24 MEHMET KAPLAN (mp)	33

Anf. 25 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	33
<i>Servicekontor i landsbygds kommunerna</i>	33
Anf. 26 LENA OLSSON (v).....	33
Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	34
Anf. 28 LENA OLSSON (v).....	34
Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	34
<i>Handläggningstiderna vid brott mot barn</i>	35
Anf. 30 GUSTAV NILSSON (m).....	35
Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	35
Anf. 32 GUSTAV NILSSON (m).....	35
Anf. 33 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	36
<i>Konsekvenserna av Mercosurförhandlingarna</i>	36
Anf. 34 OTTO VON ARNOLD (kd).....	36
Anf. 35 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	36
Anf. 36 OTTO VON ARNOLD (kd).....	37
Anf. 37 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	37
<i>Avgift på Skurubron</i>	37
Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s).....	37
Anf. 39 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	37
Anf. 40 CHRISTINA AXELSSON (s).....	38
Anf. 41 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	38
<i>Samarbetet mellan polisen och kommunerna</i>	38
Anf. 42 PER ÅSLING (c).....	38
Anf. 43 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	38
Anf. 44 PER ÅSLING (c).....	39
Anf. 45 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	39
<i>Bostadsbristen för unga i Stockholm</i>	39
Anf. 46 MARYAM YAZDANFAR (s).....	39
Anf. 47 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	40
Anf. 48 MARYAM YAZDANFAR (s).....	40
Anf. 49 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	40
<i>Tågtrafiken i Bergslagen</i>	41
Anf. 50 PIA NILSSON (s).....	41
Anf. 51 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	41
Anf. 52 PIA NILSSON (s).....	41
Anf. 53 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	42
<i>Frihandelsavtal mellan EU och Mercosur</i>	42
Anf. 54 MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	42
Anf. 55 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	42
Anf. 56 MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	42
Anf. 57 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	43
<i>Svenska initiativ för mänskliga rättigheter i Kina</i>	43
Anf. 58 AMEER SACHET (s).....	43
Anf. 59 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	43
Anf. 60 AMEER SACHET (s).....	44
Anf. 61 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	44
<i>Arbetsvillkoren för kommunanställda</i>	44

Anf. 62 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s).....	44
Anf. 63 Statsrådet MATS ODELL (kd)	45
Anf. 64 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s).....	45
Anf. 65 Statsrådet MATS ODELL (kd)	45
<i>Alkolås för dömda rattfyllerister</i>	45
Anf. 66 PER LODENIUS (c)	45
Anf. 67 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46
Anf. 68 PER LODENIUS (c)	46
Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	46
<i>Hoten mot yttrandefriheten</i>	47
Anf. 70 CHRISTER NYLANDER (fp).....	47
Anf. 71 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	47
Anf. 72 CHRISTER NYLANDER (fp).....	47
Anf. 73 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	47
<i>Jämställdheten i arbetslivet</i>	48
Anf. 74 MONICA GREEN (s)	48
Anf. 75 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	48
Anf. 76 TREDJE VICE TALMANNEN	48
8 § (forts. från 6 §) Nationell sfi-bonus (forts. AU12)	49
Anf. 77 ULF HOLM (mp) replik.....	49
Anf. 78 REZA KHELILI DYLANI (m) replik	49
Anf. 79 ULF HOLM (mp) replik.....	49
Anf. 80 REZA KHELILI DYLANI (m) replik	50
Anf. 81 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	50
Anf. 82 REZA KHELILI DYLANI (m) replik	50
Anf. 83 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	51
Anf. 84 REZA KHELILI DYLANI (m) replik	51
Anf. 85 EVA FLYBORG (fp)	51
Anf. 86 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	53
Anf. 87 EVA FLYBORG (fp) replik.....	54
Anf. 88 LUCIANO ASTUDILLO (s) replik	54
Anf. 89 EVA FLYBORG (fp) replik.....	55
Anf. 90 MICHAEL ANEFUR (kd)	56
(Beslut fattades under 12 §.).....	58
9 § Nedsättning av egenavgifter.....	58
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU16	58
(Beslut fattades under 12 §.).....	58
10 § Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet	58
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU16	58
Anf. 91 ALF ERIKSSON (s).....	58
Anf. 92 KENT PERSSON (v)	60
(forts. 13 §).....	61
Ajournering.....	61
Återupptagna förhandlingar	61
11 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 19 maj.....	62
KU34 Barnpornografibrottet	62

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	62
AU13 Trygghetssystemen för företagare – arbetslöshetsförsäkringen.....	62
SfU15 Trygghetssystemen för företagare – sjuk- och föräldraförsäkringen.....	62
AU12 Nationell sfi-bonus	62
SfU16 Nedsättning av egenavgifter	63
13 § (forts. från 10 §) Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatssystemet (forts. NU16).....	63
Anf. 93 PER BOLUND (mp).....	63
Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp).....	65
Anf. 95 PER BOLUND (mp) replik.....	67
Anf. 96 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	68
Anf. 97 PER BOLUND (mp) replik.....	68
Anf. 98 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	69
Anf. 99 ALF ERIKSSON (s) replik.....	69
Anf. 100 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	70
Anf. 101 ALF ERIKSSON (s) replik.....	70
Anf. 102 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	70
Anf. 103 KENT PERSSON (v) replik.....	71
Anf. 104 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	71
Anf. 105 KENT PERSSON (v) replik.....	72
Anf. 106 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	72
Anf. 107 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (m).....	73
Anf. 108 JAN ANDERSSON (c).....	75
Anf. 109 ALF ERIKSSON (s) replik.....	76
Anf. 110 JAN ANDERSSON (c) replik.....	76
Anf. 111 ALF ERIKSSON (s) replik.....	77
Anf. 112 JAN ANDERSSON (c) replik.....	77
(Beslut skulle fattas den 26 maj.).....	78
14 § Genomförande av direktiv om förnybar energi.....	78
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU18.....	78
(Beslut skulle fattas den 26 maj.).....	78
15 § Utvärdering av insatserna för forskning och innovation inom energiområdet.....	78
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU19.....	78
(Beslut skulle fattas den 26 maj.).....	78
16 § Vissa metrologifrågor.....	78
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU21.....	78
(Beslut skulle fattas den 26 maj.).....	78
17 § Bordläggning.....	78
18 § Anmälan om interpellationer	79
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	80
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	80
21 § Kammaren åtskildes kl. 17.08.	81

Tryck: Elanders, Vällingby 2010